LETO XII. ŠT. 8 (588) / TRST, GORICA
ČETRTEK, 28. FEBRUARJA 2008

www.noviglas.eu

SETTIMANALE
Poste Italiane S.p.a. - Spedizione in abbonamento postale
D.L. 353/2003 (conv. in L. 27/02/2004 n. 46)
art. 1, comma 1, DCB (Padova)
ISSN 1124 - 6596

TAXE PERCUE - TASSA RISCOSSA
UFFICIO POSTALE PADOVA - ITALY

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Jurij Paljk

Za solidarno gospodarstvo!

Minuli petek je Svet slovenskih organizacij priredil v Centru Bratuž odmeven seminar z zgovornim naslovom Gospodarstvo v našem prostoru, ki je že s samim naslovom nakazal na nove razmere, v katerih smo vsi in še posebej gospodarstveniki ob vstopu Slovenije v schengenski prostor, v katerem ni več državnih meja ne za ljudi, še manj pa za potrošno blago, za trgovino in posle.

Predsednik SSO Drago Štoka je bil obiska in same kakovosti posveta izjemno vesel, in to upravičeno, saj se je na posvetu v Centru Bratuž zbral cvet slovenskih gospodarstvenikov iz naše srede, in misel, da je "uspešno gospodarstvo eno in je lahko samo uspešno ali pa ga ni", ne glede na tako ali drugačno "barvo" posameznika, je bila dejansko vodilo posveta, na katerem je padlo tudi nekaj predlogov, idej, predvsem pa se je pokazalo, da se morajo naši gospodarstveniki tesneje povezati med seboj, da bodo kos izzivom našega časa, novih razmer in seveda vse večje konkurence, ki je sad tako globalizacije kot tudi padca državnih meja.

O gospodarstvu po navadi kulturniki pišemo z zadržanjem, ker nismo vešči ne financ ne tržnega gospodarstva, včasih kaj potarnamo, češ da je kultura privesek ali pa pastorka naše družbe in seveda gospodarstva, a sam lahko iskreno zapišem, da sem bil tokrat osebno vesel druženja z gospodarstveniki minulo soboto predvsem zato, ker je bilo nekaj posegov odličnih, zares imenitnih, kar priča o pripravljenosti gospodarstvenikov in tudi o tisti njihovi uspešnosti, ki se zaveda pomena vraščenosti v prostor in povezanosti z družbo.

Vrh srečanja je bila gotovo debata gospodarstvenikov, v kateri je prišlo do izraza predvsem dejstvo, da se mora naše gospodarstvo še bolj povezati, kar je povedal tudi predsednik krovne organizacije SKGZ Rudi Pavšič, ko je SSO povabil k nadaljnjemu povezovanju gospodarstvenikov in tudi k osnovanju nekega skupnega gospodarskega foruma, ki bi bil stičišče in središče povezovanja vseh naših uspešnih gospodarstvenikov, ki se zavedajo pomena gospodarstva za vso družbo, v kateri delujejo. Več kot vredno je tudi vabilo, naj SSO postane dejavni član in člen konzorcija SLOVIK, v katerem se dodatno šolajo, izpopolnjujejo prihodnji slovenski vodilni gospodarski in politični kadri!

Gotovo pa je bilo prav izvajanje Marka Pisanija (podjetnika in podžupana v Repnu) in Borisa Perica (podjetnika, predsednika družbe KB1909) tisto, kar je na najbolj jasen način pokazalo, kako pomembna je povezava med gospodarstvom in prostorom ter družbo, v kateri neko podjetje in gospodarstvenik delujeta. Če je Marko Pisani razložil, kako je potrebno, da "podjetniki, vsaj tisti uspešni, sejemo optimizem med ljudmi, kar je vidno tudi na rodnosti v družinah, če se pogleda samo v bližnjo Slovenijo danes"! pa je Boris Peric vzel iz naše skupne preteklosti za zgled Gabrščka, Gregorčiča in Faiduttija, ki so se zavzemali za solidarnostno gospodarstvo, se pravi za tako gospodarstvo, ki "je solidarno z ljudmi in prostorom, v katerem deluje"! Po domače in preprosto povedano: resnično uspešni in prepotrebni so danes tisti podjetniki in gospodarstveniki, ki v družbi kakovostno delujejo in del dobička spet vrnejo družbi, prostoru, v katerem delujejo. Torej natančno to, kar so delali omenjeni trije slovenski goriški velikani v preteklosti.

Gospodarstvo naj bo torej sad prostora, v katerem se razvija, a naj mu solidarnostno pomaga z vlaganjem vanj s kapitalom, ki ga zasluži.

In zares so velika podjetja in podjetniki samo tisti, ki to počno, in takih si iskreno tudi želimo, če hočemo, da bo naša narodna skupnost v Italiji vitalna in živa, predvsem pa tudi solidarna! Ne samo, ampak tudi!

Foto IG

Umrl je dr. Janez Drnovšek

V noči med petkom in soboto, med 22. in 23. februarjem, je v 58. letu starosti na svojem domu v Zaplani za rakom umrl nekdanji slovenski predsednik države in dolgoletni premier Janez Drnovšek. V ponedeljek je bil v vsej Sloveniji dan žalovanja, pokojnega predsednika pa so pokopali minuli torek v Zasavju.

Pokojni predsednik Republike Slovenije Janez Drnovšek je bil dolgoletni premier v času, ko je Slovenija v obdobju tranzicije prešla iz socialističnega v tržno gospodarstvo ter se pripravljala na vstop v EU in zvezo Nato, članstvo v obeh povezavah pa je dočakal kot predsednik države. Na različnih političnih položajih je Slovenijo vodil skoraj 20 let.

Janez Drnovšek se je rodil 17. maja 1950 v Celju. Študij ekonomije je končal na ljubljanski Ekonomski fakulteti, leta 1986 pa je doktoriral iz ekonomskih znanosti na mariborski Ekonomsko-poslovni fakulteti. Po karieri v bančnem sektorju je na volitvah aprila 1989 presenetljivo premagal favoriziranega Marka Bulca in bil izvoljen za predstavnika Slovenije v predsedstvu nekdanje SFRJ. Od maja 1989 do maja 1990 je bil tudi predsednik predsedstva nekdanje SFRJ.

V obdobju osamosvajanja Slovenije je bil Drnovšek pogajalec med slovenskim vodstvom ter vodstvom nekdanje Jugoslavije in vrhom Jugoslovanske ljudske armade. Marca 1992 je postal predsednik Liberalno demokratske stranke Slovenije, aprila istega leta pa ga je državni zbor izvolil za predsednika vlade. Po parlamentarnih volitvah leta 1992, na katerih je zmagala LDS, je bil januarja 1993 ponovno izvoljen za mandatarja za sestavo vlade. Po zmagi LDS na državnozborskih volitvah 15. oktobra 2000 je oblikoval že svojo četrto vlado.

Drnovškove zdravstvene težave so se začele leta 1999, ko so ga 22. julija v Kliničnem centru v Ljubljani operirali in mu zaradi rakave tvorbe odstranili desno ledvico. Kasneje so se te težave še nadaljevale. Kljub temu se je odločil, da kandidira za predsednika države na predsedniških volitvah leta 2002.

1. decembra tega leta je bil v drugem krogu, v katerem se je pomeril s tedaj vrhovno državno tožilko Barbaro Brezigar, izvoljen za predsednika republike. "Začenja se novo obdobje, tako zame kot za državo", je dejal po objavi rezultatov volitev. Dan kasneje je Drnovšek odstopil s funkcije predsednika vlade, 20. decembra 2002 pa še kot predsednik LDS; svoje članstvo v stranki je zamrznil.

Kot predsednik republike je v DZ zaprisegel 22. decembra. Tedaj je dejal, da ob koncu svojega mandata, čez pet let, Slovenijo vidi kot "inkubator idej, stičišče kultur, most sodelovanja in varno ognjišče sožitja med civilizacijskimi, verskimi, kulturnimi izročili evropskega zahoda, vzhoda, severa in juga".

Javnosti je konec januarja 2006 predstavil pobudo za povezovanje ljudi, ki želijo prispevati k reševanju problemov, kot so humanitarne krize in okoljska vprašanja. S tem namenom je ustanovil Gibanje za pravičnost in razvoj ter se vključil v prizadevanja za rešitev humanitarne krize v sudanski pokrajini Darfur. 26. junija 2006 je Drnovšek prvič javno povedal, da na predsedniških volitvah leta 2007 ne namerava kandidirati.

Predsedniške posle je 23. decembra 2007 uradno predal Danilu Türku, ki je bil izvoljen za predsednika republike. Odtlej se ni več pojavljal v javnosti.

Ljubljanski nadškof in metropolit Alojz Uran je v izjavi ob smrti nekdanjega predsednika republike Janeza Drnovška dejal, da je znal Drnovšek poudariti, da človek ne živi samo od kruha, "ampak potrebuje tudi nekaj več, da je potrebno, da se dvigne v svojem spoznanju v višje zavesti". "Drnovšek je tudi kristjane kdaj poučil", je še zapisal msgr. Uran.

/ stran 12

SKGZ URES
Slovensko deželno gospodarsko združenje
Unione regionale economica slovena
pokrajinska sekcija Gorica
Banca di Cividale
BANCA AGRICOLA KMEČKA BANKA

Trgovinska zbornica za goriško gospodarstvo
Ukrepi, skladi, razvojne smernice

V ponedeljek, 3. marca, ob 18.00 uri
v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Sodelujejo:
***Pierluigi Medeot** "Generalni tajnik" in*
***G. Antonio Luisa** "Goriški Sklad"*

Oglej

V torek, 2. marca, bo ob 16.15 v oglejski baziliki ekumensko bogoslužje, ki ga bo vodil pravoslavni patriarh Bartolomej I.

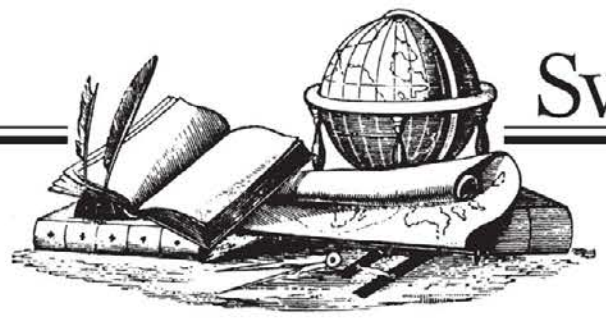

Evropske teme - Naše teme

Sarkozy vse bolj v težavah

Francoski predsednik Nicolas Sarkozy, ki je pred slabim letom premočno zmagal na predsedniških volitvah, doživlja danes hudo krizo priljubljenosti. Takoj po volitvah je ta odločni in medijsko zelo prepričljiv mali mož pritegnil pozornost res vsega evropskega tiska. Zdelo se je, da bo njemu resnično uspelo modernizirati tradicionalno gaullistično desnico, obenem pa močno zmanjšati volilni konsenz skrajnim desničarjem, ki so v zadnjih letih močno napredovali. Veliko pričakovanje pa je vladalo tudi okrog uvajanja liberalnih reform, ki naj bi globoko prenovile francoski državni aparat, predvsem pa v kratkem času rešile Francijo finančne stiske, s katero se trenutno spopada in zaradi katere Evropa zahteva korenite posege v njene javne finance.

Njegovo jasno opisovanje velikih reformističnih načrtov, ki so v volilni kampanji postali razumljivi vsakomur, ostajajo pa trenutno le prazne besede, saj mu ni uspelo jih še izvesti in jih verjetno tudi kratkoročno ne bo tako zlahka izvedel. Ob prvih poizkusih reformiranja socialne države je namreč predsedniku uspelo sprožiti vrsto družbenih sporov, ki so bistveno znižali njegovo medijsko priljubljenost, ki jo je sicer že močno načela vsem znana ljubezenska romanca z italijansko manekenko Carlo Bruni, s katero se je pred kratkim poročil, in to le nekaj mesecev po razporoki s svojo drugo ženo Cecilio. A mimo ljubezenskih zgodbic, ki v politiki veljajo, kar veljajo, ostaja predvsem dejstvo, da Sarkozy trenutno ne zmore uresničiti obljubljenih in načrtovanih reform. Priznati mu je treba, da mu je v zadnjih mesecih uspelo ratificirati novo evropsko pogodbo in na ta način vrniti Franciji osrednjo vlogo na evropski ravni, a na notranjepolitični sceni ostaja trenutno v veliki krizi prav na področju liberalizacij in reforme trga dela.

Ostra stavka šoferjev taksijev je že blokirala projekt liberalizacije licenc, a reformam se danes upirajo tudi frizerke, brivci, kontrolorji letov, uslužbenci v velikih distribucijskih centrih, da ne govorimo o državnih uslužbencih, ki zelo ostro nastopajo proti predlogom liberalizacije, ki jih je izdelala komisija Attali, ki jo je predsednik imenoval prav v luči izdelave globalnega načrta socialnih reform.

Danes pa se odpira še nova fronta nasprotovanj predsedniku. Zadnje dni decembra je povedal predlog o prepovedi reklame za francosko javno televizijo, kar pomeni splošno reformo javnega televizijskega sistema, ki naj bi postal res neodvisno sredstvo javnega obveščanja in prenašanja kulture po vzoru angleškega BBC-ja. Ideja, ki jo je med drugim dalj časa zagovarjala tudi levica, pa ni doživela tistega toplega sprejema državljanov, ki bi si ga Sarkozy želel.

Verjetno se nam to zdi zelo čudno, saj bi pri nas tak predlog sprejeli odprtih rok, še posebno v teh dneh, ko smo državi plačali nepriljubljen davek za televizijo. Plačati radiotelevizijski davek in v zameno imeti dostop do kvalitetnejših in bolj neodvisnih oddaj brez motečih reklamnih prekinitev je nedvomno sen marsikoga.

Vse to pa ni navdušilo Francozov, še manj pa zaposlenih časnikarjev, ki so masovno stopili na cesto in ostro napadli predsednika. Zelo jasno, predvsem pa zelo glasno so Sarkozyju očitali, da hoče uničiti javno televizijo in podariti privatnikom 840 milijonov evrov reklame, ki jo trenutno javna televizija zbere vsako leto. Časnikarji so obenem ugotavljali, da med privatniki, ki bi si ta sredstva lahko prisvojili, so tudi taki, ki so predsedniku res zelo blizu.

Sarkozy se sicer brani in zagotavlja, da nikakor ne namerava ošibiti sistema javne televizije, saj ji v sklopu reforme želi zagotoviti isti standard prihodkov, in to z uvedbo novega sistema obdavčitve reklamnih spotov za privatne televizije, internetne portale in telefonske družbe. Žal pa svojega predloga ni znal dovolj natančno opisati s številkami, predvsem pa ga ni uskladil s telefonskimi družbami, družbami za internetne storitve in s privatnimi televizijami. Prav zaradi tega mu Francozi trenutno ne zaupajo in javno mnenje ostaja njemu in njegovemu načrtu močno nenaklonjeno.

Napovedano prenavljanje francoske družbe se je torej zaustavilo in bo verjetno treba počakati na iztek bližnjih administrativnih volitev, na katerih se zdi, da bo desnica doživela hud volilni poraz, da bo francoski predsednik začel ponovno spodbujati reformo po njegovem mnenju zastarele francoske socialne države.

Peter Černic

Po "tehničnem" odstopu predsednika Illyja

Deželne volitve v FJK 13. in 14. aprila

Kot znano, letos zapade petletni mandat deželnega sveta Furlanije-Jullijske krajine, ki je bil izvoljen junija 2003. Še pred dobrim mesecem se je neuradno govorilo, naj bi bile volitve za obnovitev deželnega sveta v prvi polovici junija. V samem deželnem odboru so se načelno že dogovorili o datumu 8. in 9. junija, tako da so se nekatere stranke konkretno že začele pripravljati na omenjeno volilno preizkušnjo. Zaradi nastopa vladne krize in razpisa predčasnih volitev za 13. in 14. april pa so v raznih političnih sredinah začeli razmišljati, da bi istega dne potekale tudi upravne volitve v nekaj sto občinah in 11 pokrajinah v državi. Prodijeva vlada v odstopu, ki je pristojna za opravljanje tekočih poslov, je po posvetovanju z notranjim ministrom in političnimi strankami sklenila združiti vse volitve na isti dan.

Avtonomne dežele s posebnim statutom pa so pristojne, da same določijo datum upravnih volitev in tudi volitve deželnega sveta samega. Predsednik Illy je lepega dne najavil svoj odstop in s tem sprožil postopek za razpustitev deželnega sveta in razpis volitev za njegovo obnovitev, ki bodo tako sovpadale s parlamentarnimi volitvami 13. in 14. aprila. Omenjena predsednikova poteza je dejansko postavila vse stranke pred izvršeno dejstvo, in sicer tako vladno koalicijo kot desnosredinsko opozicijo, vendar ni naletela na pomembno nasprotovanje. To predvsem zaradi tega, ker z združitvijo volitev bo Dežela prihranila znatne stroške (kaka dva milijona evrov). Tako deželnemu odboru kot deželnemu svetu ni preostalo drugega, kot da sprejme v vednost odstop predsednika Illyja. Deželni svet se je tako zadnjič pred razpustom sestal 12. februarja in po predhodnem dogovoru vseh svetniških skupin sprejel predsednikov odstop brez vsakršne razprave. Deželna skupščina se bo izjemoma sestala prihodnjega 6. marca, da potrdi imenovanje za svetnika Ezia Beltrameja (sicer zunanjega odbornika za zdravstvo) na mesto pokojnega Mirka Špacapana.

Ni pa še povsem razrešeno vprašanje ponovne kandidature predsednika Illyja. Levosredinska koalicija Demokratične zveze je pripravljena še naprej podpirati Illyjevo kandidaturo za predsednika, slednji pa svoj pristanek povezuje z odobritvijo zakonske podlage s strani parlamenta za določitev Deželi ustreznega deleža davka na pokojnine, ki ga država doslej v celoti pridržuje zase. Ne glede na to pogojevanje pa Illy nastopa kot nesporen voditelj dosedanje koalicije strank leve sredine in samoumevno kot predsedniški kandidat. Tako je, recimo, tik pred omenjeno zadnjo sejo deželnega sveta povabil predstavnike strank koalicije, naj dajo svoje predloge za volilni seznam do 21. februarja, tako da bi volilna kampanja lahko redno stekla že 25. februarja. Illy je tako predstavnikom Demokratske zveze minulega 21. februarja predložil izhodiščne točke svojega volilnega programa. To v pričakovanju, da bo za poslansko zbornico tudi senat odobril omenjeni prenos davka na pokojnine od države na Furlanijo-Julijsko krajino in se s tem sprostila Illyjeva kandidatura. Po predvidevanju naj bi se to zgodilo sredi tega tedna.

Riccardo Illy

Ob robu omenjene seje predstavnikov Demokratične zveze je prišlo do pogovora med deželnima tajnikoma Slovenske skupnosti in nove Demokratske stranke o volilni povezavi med obema strankama za deželne volitve na podlagi lani sprejetega volilnega zakona. Vodstvo Slovenske skupnosti se zavzema za samostojen nastop z lastnim simbolom v povezavi z Demokratsko stranko, ki bi ob pogojih volilnega zakona omogočila izvolitev njenega predstavnika v deželni svet. Ob tem moramo nujno pojasniti, da novi deželni volilni zakon, ki so mu mnogi politično nasprotovali, nikakor ne zagotavlja avtomatične izvolitve predstavnika liste, ki je odraz slovenske manjšine, temveč jo skuša olajšati v nekaterih pogledih. Vse drugače je predvideno za izvolitev predstavnika italijanske manjšine v Sloveniji v državni svet (parlament). Njen predstavnik je namreč izvoljen ne glede na število prejetih glasov pripadnikov manjšine, ki so vpisani v poseben seznam volivcev. Skratka, novi volilni zakon avtonomne dežele Furlanije-Julijske krajine je glede zagotavljanja predstavnikov slovenske manjšine (kljub nekaterim pozitivnim premikom) v bistvu nedorečen in stvarno prezahteven za manjšinsko skupnost.

Medtem je bil dosežen dogovor med stranko Slovenske skupnosti in Demokratsko stranko o volilni povezavi, na osnovi katerega bo SSk lahko samostojno nastopila na bližnjih deželnih volitvah z lastnim simbolom lipove vejice in se tako potegovala za izvolitev deželnega svetnika, če bo prejela vsaj en odstotek vseh veljavnih glasov na celotnem območju FJK.

Alojz Tul

Stranka Slovenska skupnost in Demokratska stranka sta sklenili federativni sporazum. To pomeni, da se bo SSk na deželnih volitvah prihodnjega aprila predstavila s svojim simbolom, povezana pa bo z DS. Deželni tajnik SSk Damijan Terpin in deželni tajnik Demokratske stranke sta politični dogovor podpisala v ponedeljek, 25. februarja, na sedežu deželnega sveta v Trstu. Če bo kandidat na listah SSk izvoljen, se bo pridružil svetniški skupini DS, ob tem pa bo lahko še naprej poudarjal lastno pripadnost SSk.

Deželni tajnik SSk Terpin je ob podpisu dejal, da "je to najboljša izbira za obe politični formaciji".

Slovenska skupnost

Nov simbol stranke

Na petkovi seji deželnega tajništva Slovenske skupnosti je bil sprejet nov simbol stranke, na katerem je samo slovenski naziv. Z novim simbolom bo stranka nastopala na prihodnjih deželnih volitvah, ki bodo potekale v mesecu aprilu. Tudi vsi dokumenti, s katerimi bo Slovenska skupnost predstavila svoje kandidate in zbirala podpise bodo imeli ta simbol. Sprememba je bila opravljena na podlagi sklepa, ki je bil sprejet na deželnem svetu stranke januarja 2007. Takrat je deželna skupščina sprejela predlog in dala mandat tajništvu, da nov simbol oblikuje.

V novem simbolu ostajajo nespremenjene barve in pa simbol lipove vejice, ki od ustanovitve naprej predstavlja Slovensko skupnost.

Slovenska skupnost
Deželno tajništvo

Na dnu...

Povejmo na glas

Težave zaradi odpravljene meje?

Zdi se težko razumljiva in nemara kar osupljiva skrb goriške uprave za varnost nedavno odpravljene meje oziroma novega schengenskega območja. Natančneje povedano, odpravljena meja naj bi splošno varnost do tolikšne mere ogrozila, da je ustrezno predlagati primerne ukrepe. Kot je znano, je šel goriški župan v Bruselj do evropskega komisarja Frattinija, ki naj bi na dosedanji ločnici med Gorico in Novo Gorico dovolil postaviti video kamere. V prostoru med obema mestoma da je precej kriminala, predvsem pa prekupčevanja z mamili, zaradi česar je umestno poostriti kontrolo in na ta način preprečiti morebitni razmah navedenih nezakonitih dejavnosti. Odgovor evropskega komisarja in njegovega glasnika je bil na videz dvoumen: ne pride v poštev ponovna vzpostavitev mejnih kontrol, vendar če gre za boj proti kriminalu, so odgovarjajoči ukrepi legitimni. Tu pa se navidezna dvoumnost konča, saj so dodatni ukrepi možni le v sodelovanju obeh strani, ker je edina dobra pot v dogovoru lokalnih oblasti, z drugimi besedami "v popolnem soglasju z županom Nove Gorice". Vse to v duhu osrednjega evropskega načela, ki je dogovarjanje, dogovarjanje in še enkrat dogovarjanje. To pot dogovarjanja ni bilo, zato ne presenečajo upravičeni protesti novogoriške občine, ki očitno gleda na razmere po Schengnu drugače, vsekakor umirjeno in z uravnoteženo mero zaupanja.

Zagotovo ni priporočljivo, ko bi gradili medsebojne odnose vzdolž nekdanje meje na nezaupanju do svojih sosedov. Res da problematik ne manjka in med njimi je tudi najrazličnejši kriminal, ki ga seveda ne gre podcenjevati. Toda spomnimo se dejstva, koliko priprav je bilo potrebnih za vstop v schengensko območje, pri čemer je šlo prav za zagotovitev notranje kontrolne obvladljivosti v na novo vključenih državah, med drugimi Slovenije. Ni torej razlogov, da bi dvomili v Slovenijo in njeno usposobljenost soočanja z nezakonitimi dejavnostmi, s katerimi imajo končno opravka vse države Evropske unije. Močnejši dvomi v tej smeri bi se utegnili kaj hitro celo okrepiti, in sicer zaradi najnovejših razmer na Balkanu, ko smo pred kratkim na nikoli ugaslo žerjavico nekdanje Jugoslavije naložili kar precejšen kup goriva.

Toliko slabše bi bilo, če bi nezaupanje do Nove Gorice izviralo iz nelagodja do gospodarsko vse močnejše Slovenije. V tem primeru bi se morala Gorica pričeti zapirati vase, kar zanjo seveda nikakor ne bi bilo koristno in v nasprotju npr. s Trstom, ki gradi plodne stike s Koprom in Ljubljano. Nemara je slovenski obmejni pas z večjim navdušenjem pozdravil vstop v schengensko območje, kot bi to lahko dejali za italijanski del. In kolikor je v tem opažanju nekaj resnice, bi morali biti zaradi tega še toliko bolj previdni. Le zaupljivost in sodelovanje na obeh straneh nekdanje meje namreč zagotavljata najboljše razvojne možnosti. Kar je manj od tega, bo zgolj prizadejalo škodo, in to vsem.

Janez Povše

POGOVOR Damijan Terpin

S samostojno slovensko stranko želimo sami krojiti svojo usodo

Dr. Damijana Terpina, deželnega tajnika stranke Slovenska skupnost, smo zaprosili za pogovor, da bi nam razložil, zakaj so aprilske volitve zelo pomembne za vso slovensko narodno skupnost v Italiji, še posebej pa za Slovensko skupnost, ki ima možnost, da se ponovno vrne v deželni svet.

Spet bomo poklicani na volišča. Zakaj imajo za Slovensko skupnost letošnje deželne volitve tak pomen?

Letošnje deželne volitve so nova priložnost, da Slovenska skupnost po 15 letih spet nastopi s svojim simbolom, lipovo vejico in s svojimi listami ter lahko spet upravičeno računa, da bo direktno izvolila v deželni svet svojega samostojnega zastopnika. To ni pomembno le za SSk, pač pa predstavlja jamstvo za celotno manjšino, da nas bo v deželnem svetu zastopal res avtentični predstavnik interesov slovenske manjšine. Naš deželni svetovalec bo odgovarjal le manjšini in ne interesom drugih, vsedržavnih strank, ki so večkrat v navzkriž s potrebami naše narodnostne skupnosti. Primer Kraške gorske skupnosti je očiten dokaz tega. Po drugi strani je to tudi priznanje vloge slovenske stranke, kar smo dosegli z novim deželnim volilnim zakonom.

Po primarnih volitvah za DS, ki so potekale oktobra 2007, je marsikdo imel vtis, da je vloga SSk v novi politični geografiji dokaj nedorečena. Zakaj je bilo potrebno čakati na deželni svet SSk, ki je potekal 18. januarja v Jamljah, da se je slika razjasnila?

Z rojstvom Demokratske stranke se je situacija v levi sredini krepko spremenila. Slovenska skupnost je imela federalni dogovor z Marjetico, ki se je razpustila. Potrebno je bilo poiskati novega partnerja, najbolj naraven sogovornik je bila seveda nova Demokratska stranka. Vanjo so, poleg Marjetice, vstopili tudi Levi demokrati, ki pa npr. v diskusiji o volilnem zakonu niso imeli najbolj pozitivnega odnosa do našega, evropskega modela. Ni bilo torej jasno, če bi bila ta stranka pripravljena na takšno zavezništvo s SSk, ki bi nam omogočalo še nadaljnje samostojno nastopanje. Zato je v stranki potekala daljša debata o tem, kako naprej. Začeli smo jo na seminarju, ki je bil lani poleti v Praprotu, medtem pa smo z našimi prijatelji iz bivše Marjetice iskali način, kako bi tudi novo Demokratsko stranko prepričali k sklenitvi federalnega dogovora.

Medtem so bile primarne volitve, na katerih smo podprli kot kandidata za tajnika DS Gianfranca Morettona, ki je vedno zagovarjal dogovor s SSk. Žal ni zmagal, zato se je negotovost še povečala. Medtem pa smo žal izgubili še našega liderja, Mirka Špacapana, tako da so bile težave še večje. Kolebali smo med možnostjo postavitve naših kandidatov npr. v Trstu in Gorici na listo Demokratske stranke, tako da bi se morali spustiti v bitko za preference, in med samostojnim nastopom z znakom lipove vejice, za kar pa smo potrebovali razpoložljivost druge stranke, ki bi bila pripravljena to povezavo z nami tudi skleniti.

Na deželnem svetu v Jamljah pa je prišlo jasno sporočilo s strani članov SSk, da moramo vztrajati na poti samostojnega političnega nastopanja. Volilni zakon je pač takšen, da nam nalaga formalno povezavo z drugo stranko, istočasno pa, da sami zberemo vsaj 1% vseh oddanih glasov na deželni ravni. Potrebno je bilo torej poiskati partnerja, po drugi strani pa oceniti, če takšno število glasov lahko zberemo. Deželni svet stranke se je jasno izrekel za to pot in po tej smo tudi šli naprej.

Hitrejši ritem političnim pogajanjem je nedvomno dal Illyjev odstop. Kako je to vplivalo na pogajanja z drugimi političnimi subjekti, še posebno z Demokratsko stranko?

Pričakovali smo, da bodo volitve v začetku junija, kot je bilo sprva napovedano. Predsednik Illy pa se je zaradi padca Prodijeve vlade odločil za odstop in združitev deželnih s parlamentarnimi volitvami, kar je vso zadevo skrajšalo kar za dva meseca. Zato je bilo treba pogajanja pospešiti in tudi zaključiti. Vesel sem, da smo z Demokratsko stranko in njenim tajnikom Brunom Zvechom dobili ustrezen dogovor, ki Slovenski skupnosti omogoča samostojen nastop na deželnih volitvah in predvsem to, da se lahko spet predstavi s svojim simbolom in svojimi kandidati. Vesel sem tudi dejstva, da je to našo željo sprejela tudi bivša slovenska komponenta v Levih demokratih, kar predstavlja veliko novost na zamejski politični sceni.

Z novim deželnim volilnim zakonom ohranja SSk svojo politično tradicijo samostojnega nastopanja. Zakaj je po več kot 30 letih od ustanovitve SSk to temeljno vodilo še vedno aktualno in sploh potrebno, saj je v danih političnih okoliščinah skoraj onemogočeno?

Ne bi rekel, da je samostojno nastopanje skoraj onemogočeno. Kot rečeno, smo z novim deželnim volilnim zakonom dosegli lep rezultat. Prav tako nastopamo s svojimi listami v nekaterih občinah. Res pa je tudi, da nas večinski sistem, ki je bil uveden domala na vseh ravneh, od rajonov vse do parlamenta, sili v združevanje. Kljub temu pa stranka ohranja svojo avtonomijo in se ob vsaki volilni preizkušnji sproti odloča, kako nastopiti. Nismo sicer posebej vezani na nikogar, imamo svoje politične partnerje, vendar so naše odločitve vedno avtonomne. Prav to je velika prednost, ki nas loči od komponent vsedržavnih italijanskih strank, kjer interesi niso vedno v sozvočju z interesi naše manjšine. Mi lahko sami določamo prioritete in programske predloge in za temi predlogi tudi stojimo, naši izvoljeni predstavniki zanje glasujejo. V tem je velika prednost samostojne slovenske stranke, da v njej sami krojimo svojo usodo.

Zakaj bi moral slovenski volilec prekrižati simbol SSk in napisati preferenco za kandidata lipove vejice, glede nato, da bo tudi tokrat več slovenskih imen na levosredinskih listah?

Po kakšnem ključu so bila izbrana imena, ki bodo nastopala na listah SSk, s katerimi se bo slovenska stranka predstavila v petih deželnih volilnih okrožjih? Napovedana so bila presenečenja...

Odgovor sem pravkar dal. Naj navedem samo dva primera: v deželnem svetu smo imeli 5 slovenskih deželnih svetovalcev iz štirih različnih strank. Čeprav je celotna naša zamejska skupnost, z vsemi kraškimi župani na čelu, stalno zatrjevala, da potrebujemo Kraško gorsko skupnost, ki naj bi usklajevala in načrtovala razvoj kraškega področja, sta samo dva svetovalca to rešitev vseskozi tudi dejansko podpirala.

Foto JMP

Mirko Špacapan je celo predlagal zakonski predlog za ustanovitev Kraškega parka, ki naj bi ga upravljali domačini. Trije svetovalci dveh različnih strank pa so se pravzaprav morali podrediti interesom svojih političnih skupin, kar je privedlo do tega, da Kraška gorska skupnost v tem mandatu ni bila obnovljena.

Drugi primer je financiranje obnove Narodnega doma pri Sv. Ivanu v Trstu, ki ga je naš svetnik Mirko Špacapan dosegel v znesku 1.800.000,00 evrov. Zaradi drugačnih interesov vsedržavnih strank pa so tudi nekateri slovenski svetniki skrajne levice temu nasprotovali - morda celo zato, ker bi to bil prevelik uspeh slovenske stranke - in tudi dosegli črtanje tega prispevka. Izgovarjali so se, da bo ta denar vsekakor na razpolago, minila so tri leta, vendar Narodni dom pri Sv. Ivanu v Trstu ostaja še vedno podrtija.

Menim, da so to dovolj jasni primeri, zaradi katerih je potrebno, da Slovenci glasujemo za slovensko listo in naše kandidate. SSk želi izkoristiti možnost, da se po 15 letih spet samostojno predstavi svojim volilcem tako, da ponudi čim širšo izbiro. Odločili smo se, da povabimo na naše liste ugledne zamejske Slovenke in Slovence, ki na različnih področjih družbenega življenja uspešno nastopajo. Po drugi strani pa smo se tudi odločili, da povabimo na naše liste čim širši krog ljudi, ki bi sicer ne spadali v t. i. tradicionalne somišljenike SSk. Gre predvsem za to, da dokažemo, da smo sposobni biti zbirna stranka vseh Slovencev, tako da lahko vsi v njej najdejo svoj prostor.

Odziv je bil zelo dober in liste, s katerimi se predstavljamo na teh volitvah, so zares izraz bodisi uspešnih in uglednih predstavnikov naše narodnostne skupnosti kakor tudi dokaz odprtosti, širine in pluralnosti naše skupnosti. Na njih nam je uspelo združiti predstavnike idejno različnih ljudi, ki pa jim je vsem skupen cilj: ohranitev in razvoj slovenstva.

V to smer združevanja je SSk stopila že precej časa nazaj, v izvoljenih organih stranko zastopajo novi, mladi obrazi in tudi veliko žensk, česar sem še posebej vesel.

Kakšen je rezultat, ki ga mora stranka SSk doseči, zato da se po 15 letih vrne s svojim simbolom v deželni svet? Bo stranka imela glavnega kandidata?

Kot rečeno, mora stranka doseči vsaj 1% glasov. Na zadnjih deželnih volitvah leta 2003 je 1% predstavljalo 5.000 glasov, vendar je leta 2006 na političnih volitvah v deželi FJK glasovalo kar 800.000 ljudi, kar pomeni, da je 1% bil 8000 glasov. SSk je pred 15 leti na deželnih volitvah, ko pa smo vedeli, da ne bomo uspeli izvoliti svojega svetnika, dobila 9.673 glasov, od tega skoraj 6.500 na Tržaškem in približno 2.700 na Goriškem. Prepričan sem torej, da bomo potrebno število glasov zbrali, za kar pa pričakujemo podporo vseh. Žal smo glavnega kandidata izgubili, to je bil seveda Mirko Špacapan, ki nas je odlično zastopal v deželnem svetu. Njega enostavno ni mogoče nadomestiti, v tako kratkem času pa tudi ni bilo mogoče najti novega liderja. Zato smo se odločili, da ne bomo imeli glavnega kandidata, pač pa široko listo kandidatov, tako da bodo volilci lahko izbirali med več možnostmi.

Prva ovira, ki jo moramo premagati, pa je zbiranje podpisov: potrebujemo jih najmanj 500 v vsakem volilnem okrožju (Trstu, Gorici in Vidmu, kjer bo najtežje), in to najkasneje do nedelje, 9. marca, ko je zadnji dan za predložitev list in podpisov. Vsi se moramo torej zavedati, da gre za zgodovinsko priložnost, ki je ne smemo in ne moremo zamuditi ne samo kot stranka, pač pa kot celotna zamejska narodnostna skupnost.

S kakšnim volilnim programom se SSk predstavlja in kako so njene vsebine vplivale na snovanje Illyjevega programa?

Volilni program smo sestavili skupno z ostalimi partnerji v koaliciji Demokratične zaveze, ki je že na zadnjih volitvah podpirala Riccarda Illyja. Seveda smo prispevali nekatere specifike, ki posebej zanimajo našo manjšino, od izvajanja zaščitne zakonodaje do čezmejnega sodelovanja in ustreznega koriščenja evropskih sredstev za razvoj obmejnega območja, kjer smo Slovenci v Italiji naseljeni. Gre nam tudi za razvoj gorskih območij, predvsem v povezavi s možnostmi, ki jih daje turizem. Nadalje se zavzemamo za razvoj kmetijstva, bodisi vinogradništva v Brdih kot na Krasu, kakor tudi ostalih kmetijskih dejavnosti. Pri tem je bistvenega pomena, kot sem že povedal, ponovna ustanovitev Kraške gorske skupnosti, ki mora imeti ustrezne pristojnosti zlasti na področju urbanističnega načrtovanja. Glede slednje klima v koaliciji zaenkrat ni naklonjena, prizadevali pa si bomo, da bi to dosegli. Nadalje gre za širitev slovenske kulture v povezavi s tesnim sodelovanjem s sosednjo Republiko Slovenijo. Gre nam za uravnovešeno upravljanje teritorija, ki mora tudi in predvsem upoštevati ljudi, ki na njem živijo. Okoljevarstveno vprašanje, pri čemer se zavzemamo za inovativne pristope pri ravnanju z odpadki in za obnovljive vire energije, je eden naših temeljnih interesov, vendar mora biti pristop takšen, da omogoča tudi gospodarski razvoj že obstoječih dejavnosti na teritoriju. Teritorij in okolje znajo namreč najbolj zaščititi tisti, ki na njem živijo.

13. in 14. aprila bomo poklicani tudi za državne parlamentarne volitve. Kako pa se je v tem primeru stranka SSk odločila in kako bo nastopila?

Glede parlamentarnih volitev so stvari še odprte. SSk seveda ne bo nastopila s svojo listo, ker ji volilna zakonodaja tega ne omogoča. Zakon namreč predvideva vstopni prag: 4% na vsedržavni ravni za poslansko zbornico in kar 8% za senat, kar je z vidika zaščite manjšin prava nesramnost. Z Demokratsko stranko se še dogovarjamo, saj bi morala zagotoviti izvolitev vsaj enega slovenskega zastopnika v parlament. Predvsem pa bo pomembno v novi zakonodajni dobi doseči, da bomo Slovenci v Italiji prišli do olajšanega načina izvolitve tudi v italijanski parlament. To bo tudi eden od pogojev, ki jih postavljamo s svojim političnim partnerjem za podporo.

Andrej Bratuž in Jurij Paljk

Slomak na seji Programskega sveta RTV Slo

Povezovanje z matico vedno bolj nujno

V kolikšni meri se med Slovenijo in zamejskim prostorom ustvarja logika skupnega medijskega prostora in to še posebej potem, ko so bile administrativne meje odpravljene in novi čas ponuja nove, pomembnejše povezovalne izzive? Pri tem ne gre prezreti dejstva, da se je Slovenija opremila s posebnim zakonom za Slovence po svetu in v zamejstvu, v katerem je omenjena vloga medijev in njihova povezava z zamejstvom tudi z vidika promocije jezika.

Ta izhodišča je predsednik Slovenske manjšinske koordinacije SLOMAK Rudi Pavšič izpostavil na zadnji seji Programskega sveta RTV Slovenija. V obeh primerih je predsednik Pavšič ugotovil, da niso zabeležili bistvenih sprememb, saj odprta vprašanja, ki jih je vodstvo Slomaka že večkrat predočilo vodilnim na državnem radiu in televiziji, ostajajo nerešena.

Če je glede radia ocena gotovo boljša, gre beležiti nekaj kritičnih točk v zvezi s televizijo, kar zadeva njeno (ne) vidljivost v nekaterih predelih zamejskega prostora in poročanje o življenju in delu Slovencev z druge strani meje.

Predsednik Slomaka je opozoril na nevarnost, ki se kaže tudi v drugih, za manjšino življenjsko pomembnih segmentih, da se pušča zamejstva na robu dogajanj. Očitno ni še prodrlo v zavest dejstvo, da novi časi ponujajo (in zahtevajo) tudi v Sloveniji drugačen pristop do teh vprašanj, ki jih ne gre obravnavati z včerajšnjo miselnostjo. Medijsko, kulturno, šolsko, gospodarsko, jezikovno povezovanje postaja vse bolj nuja in zamejstvo ne more ostati na stranskem tiru te povezovalne dinamike, ampak mora predstavljati svojevrstno investicijo in priložnost za vse.

Dr. Stane Granda

Predsednik Slomaka je s tem v zvezi predlagal, naj izdela vodstvo RTV v sodelovanju z manjšinami okvirno strategijo, ki bi manjšinsko problematiko vključila v celoten medijsko-informativni sistem. Zamenjati pa je treba še prisotni pristop poročanja o Slovencih v štirih sosednjih državah, ki je omejeno na nekakšne "medijske kletke".

Slomak z zadovoljstvom ugotavlja, da ima v predsedniku Programskega sveta RTV Slovenija Stanetu Grandi podpornika takšnih tez in predlogov. Predstavnika manjšinske koordinacije je na seji sveta podprl tudi Marjan Terpin, ki v njem zastopa Svetovni slovenski kongres.

Od leta 1986 do 2001 je bil beograjski nadškof

Umrl je nadškof msgr. dr. Franc Perko

V sredo, 20. februarja, je v duhovniškem domu na Lepem potu v Ljubljani umrl upokojeni beograjski nadškof in metropolit msgr. dr. Franc Perko. V petek, 22. februarja, so pokojnika ob 9. uri sprejeli v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Sledila je sv. maša. Do večerne sv. maše so se verniki in drugi ljudje poslavljali od pokojnega, potem pa so ga odpeljali na pokopališče na Žale. Dan kasneje je nadškof Perko od 8. ure dalje ležal v cerkvi Vseh svetih na Žalah. Tudi tam so se ljudje poslovili ob njega. Ob 12. uri je pogrebno mašo in pogrebni obred vodil sedanji beograjski nadškof in metropolit, pokojnikov naslednik msgr. Stanislav Hočevar.

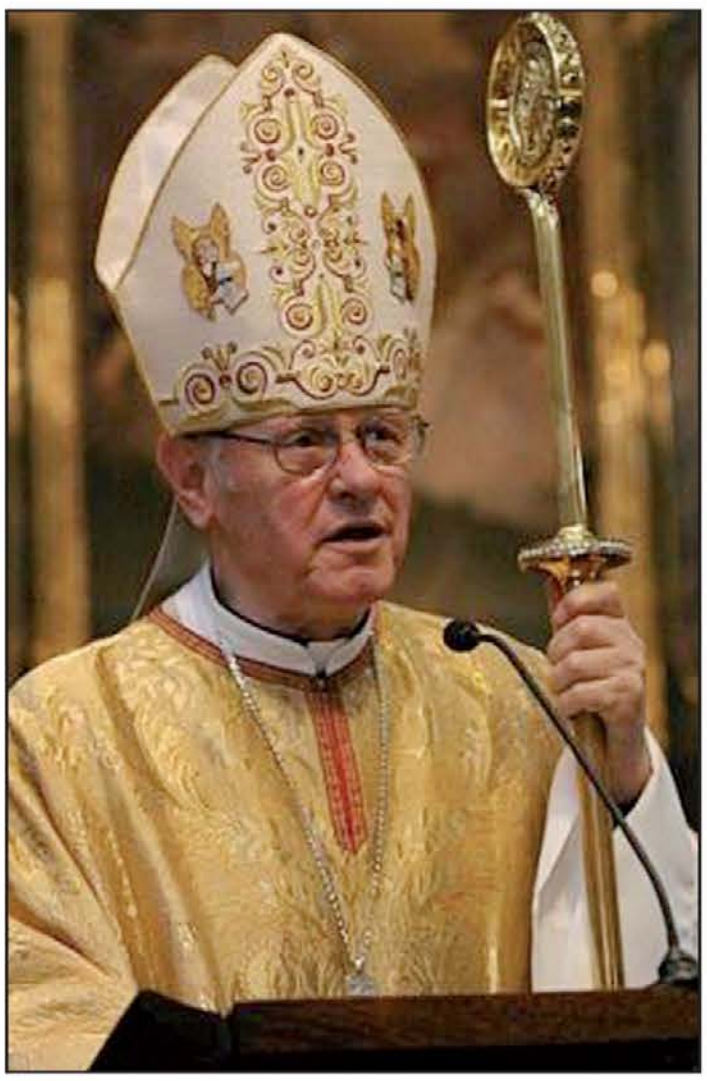

Kot piše na spletni strani slovenske Cerkve, se je msgr. Perko rodil 19. novembra 1929 na Krki kot tretji otrok očeta Janeza in matere Jožefe. Osnovno šolo je obiskoval od leta 1936 v domačem kraju in se 1941 vpisal na Škofijsko klasično gimnazijo. Ker pa je bila ta izobraževalna ustanova ukinjena, je šolanje nadaljeval na državni klasični gimnaziji (1945–1949) in ga sklenil z maturo. Jeseni 1949 je začel študirati na takrat državni Teološki fakulteti v Ljubljani. Študijski čas je bil zaznamovan z raznimi režimskimi podtikanji. V duhovnika ga je posvetil škof Anton Vovk leta 1953. Po novi maši je bil za leto in pol poklican na služenje vojaškega roka v Beograd, ker je bila leta 1952 Teološka fakulteta izključena iz ljubljanske Univerze. Po odsluženi vojaški obveznosti je bil zaradi "neprijateljske propagande" obsojen najprej na tri leta, zaradi pritožbe pa so mu kazen povišali na pet let stroge zaporne kazni, ki jo je prestajal v več krajih (Beograd, Požarevac, Ljubljana, Ig in Maribor). Iz zapora je bil izpuščen po skoraj treh letih. Septembra 1958 je bil nastavljen za kaplana v Šenčurju in kljub močni krizi poklica je vzdržal, saj je veliko poučeval verouk. Leta 1959 je vstopil v Ciril-Metodijsko društvo slovenskih duhovnikov. Prof. dr. Franc Grivec ga je spodbujal, da bi pod njegovim mentorstvom nadaljeval študije. Ker je povabilo sprejel, je tudi zaprosil za premestitev na manj zahtevno mesto in sprva je bil imenovan za kaplana v župniji Trnovo, nato pa je bil čez 6 tednov poslan v Skaručno. Leta 1963 je ubranil svojo doktorsko tezo z naslovom *Filozofija in teologija sv. Cirila in Metoda*. Leta 1964 je postal predavatelj na ljubljanski Teološki fakulteti, jeseni 1965 pa je odšel na študij v Rim na Vzhodni inštitut in se čez eno leto vrnil v Ljubljano, kjer je eno leto ponovno predaval. Jeseni 1967 se je vrnil v Rim in naslednje leto napisal magisterij iz teologije in zgodovine vzhodnih Cerkva. Potem se je obseg njegovih predavanj precej razširil. Pet let je bil tudi dekan Teološke fakultete. Kot predstavnik duhovniškega društva je bil leta 1970 delegiran za člana Republiške konference Socialistične zveze. Bil je tudi med soustanovitelji revije Znamenje. Zaradi vsebine revije je bil odpoklican iz Konference, sam pa je izstopil iz društva.

Dne 16. decembra 1986 ga je Janez Pavel II. imenoval za beograjskega nadškofa in prvega beograjskega metropolita. Čas razpada Jugoslavije je bil v Srbiji zaznamovan z nerazumevanjem stališča Vatikana in Republike Slovenije, zato za katoličane tisti čas nikakor ni bil lahek. Ko Jugoslavije ni bilo več, je Sveti sedež na območju Srbije, Kosova, Črne gore in Makedonije ustanovil Mednarodno škofovsko konferenco sv. Cirila in Metoda in za njenega predsednika je bil imenovan dr. Perko. Službo je opravljal vse do leta 2001. Po vrnitvi v Slovenijo se je nastanil pri sestrah sv. križa na Mali Loki pri Domžalah, kjer je živel že kot profesor. Nadškof Perko je bil tudi član Slovenske škofovske konference (SŠK), znotraj katere je bil odgovoren za področje ekumenizma. Bil je tudi soorganizator dvoletnih ekumenskih simpozijev, ki so jih prirejale ljubljanska, zagrebška in beograjska teološka fakulteta. Med leti 1986–1991 je bil član Mednarodne teološke komisije, v obdobju 1988–1998 pa tudi član Mednarodne katoliško-pravoslavne teološke komisije.

Salezijanec, po rodu iz Solkana

In memoriam: g. Alfred Jug

V nedeljo, 10. februarja, je v Gorici umrl salezijanski duhovnik, po rodu iz Solkana, g. Alfred Jug. Rodil se je decembra 1909 in že v otroških letih doživljal trdo življenje begunske družine. Iz Solkana se je družina preselila v Ljubljano in okolico. Z vstopom Avstrije v vojno se jim je pridružila tudi mama, oče je moral k vojakom, končno so se ustalili v Rathesburgu na Muri, kjer je opravil prvi razred nemške šole. Drugi razred slovenske šole je opravil v Trstu, tretjega pa je obiskoval v slovenščini in italijanščini v Solkanu. Med vojno je bila njegova rojstna vas razdejana. Otroci so se igrali z bombami; ena je ubila Alfredovega brata Emila. Mama se je bala za Alfreda, zato ga je pošiljala v Trst, v zavetje salezijanskega oratorija. Leta, ki jih je preživel v Trstu tudi med vojno, so bila zelo huda, je pravil pokojnik. Živel je sredi tveganj, nevarnosti in strahov. "Med vojno so se menjavale vojske, ljudje so trpeli, veliko je bilo uničenih in razseljenih družin", je zapisal. Oče mu je umrl zaradi udara strele, nakar se je mati sama ukvarjala z gostilno. Prav v oratoriju je Jug

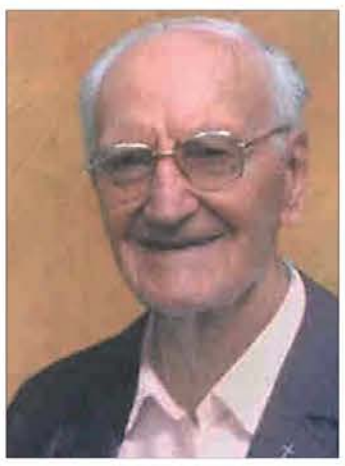

vzljubil duhovniški poklic, ker se je povsod srečeval z dobrimi ljudmi.

V Senožečah je bil župnik do leta 1943, na Repentabru je bil tri mesece, v Dutovljah, Skopem in Koprivi do septembra leta 1947. Sedem let je preživel v krajih severne Italije, kjer je v srednji šoli učil latinščino, italijanščino, zgodovino, zemljepis in verouk. Od leta 1978 do 1984 je bil župnik v Podgori pri Gorici, po upokojitvi pa je bival v salezijanskem zavodu sv. Alojzija v Gorici.

Bog naj mu bo velikodušen plačnik za vse dobro, kar ga je storil!

Praznovanje goriških zavetnikov

Od 2. do 14. marca bo potekal bogat spored praznovanj goriških zavetnikov sv. Hilarija in Tacijana. Osrednji praznik bo letos v petek, 14. marca, ker je 16. marca oljčna nedelja.

2. marca bodo v stolnici ob 10.30 praznovali obletnice porok.

6. marca bo ob 20.30 v palači Rabatta koncert srednjeveške glasbe (duo kitar Mauro Bregant in Mauro Marassi).

7. marca bo ob 20.30 v stolnici koncert sakralne glasbe (Cappella Musicale San Carlo, MePZ Lojze Bratuž, S. Ignazio, MePZ Štandrež).

8. marca bo v domu Pastor Angelicu ob 15. uri odbojkarski turnir za srednješolce, ob 17. uri v avditoriju odprtje fotografske razstave o cerkvi Srca Jezusovega ob 70-letnici njene posvetitve, ob 20.30 v stolnici gledališka predstava o življenju in mučeniški smrti sv. Hilarija in Tacijana.

9. marca bo ob 9. uri na trgu pred stolnico prodajna razstava obrtniških izdelkov za misijone; ob 11.30 v stolnici nagrajevanje natečaja za otroke osnovnih šol. Po ulicah starega goriškega središča bo potekal sprevod v srednjeveških kostumih.

10. marca bo v domu Pastor Angelicus ob 15. uri nogometni turnir, ki se bo nadaljeval tudi 12. (ob 15. uri) in 13. marca (ob 14.30). Isti dan bo ob 20.30 v palači Rabatta potekal večer, posvečen poeziji, glasbi in podobi.

11. marca bo ob 20.30 v avditoriju furlanske kulture v ul. Roma govoril znani socialno angažirani duhovnik **Luigi Ciotti** o vzgoji mladih ob 60-letnici italijanske republiške ustave.

13. marca bo ob 19. uri v stolnici molitev večernic z nadškofom.

14. marca bo v stolnici slovesna maša ob 10.30, po njej blagoslov mesta z relikvijami zavetnikov, ob 20.30 v avditoriju podelitev 8. nagrade Sv. Hilarij in Tacijan ter koncert.

Ljubljana / Bogoslovno semenišče

Slovesna obeležitev stoletnice Marijine kongregacije

V sredo, 20. februarja, so v ljubljanskem bogoslovju praznovali 100. obletnico ustanovitve Marijine kongregacije – združenja bogoslovcev in duhovnikov. Slovesno sv. mašo, med katero je zdajšnji prefekt Martin Zlobko prebral ustanovno listino, je ob somaševanju rektorja semenišča msgr. dr. Franca Šuštarja in študijskega prefekta dr. Andreja Sajeta daroval voditelj kongregacije in spiritual dr. Primož Krečič. Dne 20. februarja 1908 je bila podpisana ustanovna listina Marijine kongregacije slovenskih duhovnikov in bogoslovcev. Dokument izpričuje, da je takratni knezoškof Anton Bonaventura Jeglič (1850–1937) sprejel in omogočil ustanovitev družbe klerikov pod imenom Brezmadežna Marija. Zavetnika kongregacije sta Brezmadežno spočetje Device Marije in sv. Tomaž Akvinski. Kongregacija je bila v prvi vrsti vzgojna ustanova, ki si je prizadevala za poglobitev in utrjevanje splošne verske vzgoje. V pravilih Marijine kongregacije iz leta 1908 je zapisano, da je kongregacija združenje bogoslovcev, ki si s posebnim čaščenjem in posnemanjem Device Marije prizadevajo doseči ideal duhovniške polnosti. Kongregacija je po svojem bistvu družina, ki ima blaženo Devico za svojo Mater, njeni člani pa morajo vselej in povsod dajati dober zgled.

Evangelji

Viljem Žerjal

4. POSTNA NEDELJA

1 Sam 16, 1. 4. 6-7; Ps 23; Ef 5, 8-14; Jn 9, 1-41

Evangelist Janez poroča o čudežu, s katerim je Jezus dal vid sleporojenemu. Pri tem poudarja zlasti duhovno stran, ki govori, kako je Jezus izjavil v templju: "Jaz sem luč sveta"! (dn 8, 12). S tem loči luč od teme, ki pomeni greh. Voditelji ljudstva se vedno bolj pogrezajo v temo greha, medtem ko verni prihajajo k luči, h Kristusu. Sleporojeni odkritosrčno izpove vero v Jezusa, četudi ga osebno ne pozna, a ko ga spozna, ga počasti.

Judovski voditelji se pohujšujejo nad Jezusom, zato ker je slepega človeka ozdravil na soboto. Slepi so za luč. Zaslišujejo celo starše sleporojenega, ne samo njega, a že vnaprej odklanjajo vero v Jezusa.

Sveto pismo poroča tudi o drugih slepcih, ki jih je Jezus ozdravil: o slepem človeku v Jerihi (Mr 10, 46-52), o slepcu v Betsajdi (Mr 8, 22-26), o slepcih, ki jim je Jezus dal vid (Mt 9, 27-31). Ta čudež se je verjetno zgodil v Jeruzalemu, pri kopeli Siloi.

Vprašanje apostolov, kdo je grešil, da se je ta človek rodil slep: on ali njegovi starši, prinaša zmotno mnenje ljudi, češ da je bolezen posledica osebnega greha ali greha drugih. Jezus pa tako mnenje odločno zavrne. Bolezen ni nikakor kazen za grehe, osebne ali staršev. Pri prastarših je pa kazen za greh vidna, že vnaprej napovedana. Možna je torej zveza med grehom in kaznijo zanj le v nekaterih primerih.

A najhujša posledica med grehom in kaznijo pa je večno pogubljenje, po poslednji sodbi. Pri sleporojenem pa Bog že vnaprej vodi bolezen v poveličanje Boga po čudežu ozdravljenja. Bog bo namreč razodel svojo moč po Sinu, ki ga pošlje na svet za ljudi.

Oče je Jezusa poslal zato, da bi kot žaromet izžareval luč resnice. Dokler je dan, mora izvrševati Očetova dela skupaj s svojimi učenci, saj so tudi sami vključeni v Jezusovo poslanstvo. V svetu je pričujoč kot svetel dan. Njegova dejanja razodevajo Očetov načrt odrešenja na koncu njegovega življenja, ki nosi oznako "noč" in pomeni odklon Jezusaluči s strani voditeljev ljudstva, njihovo nevero v smrtni temi.

Jezus je naredil zmes blata in sline in je s tem pomazal oči sleporojenega. V tistem času je veljala slina za terapevtsko. Marsikdo še danes zagovarja svojstveno zdravilno moč sline.

Slepec prejme materialni vid in mesijansko vero. Pri krstu dandanes prejmemo razsvetljenje in odpuščanje grehov.

Judje pa skušajo na vse načine omajati ozdravljenca: ponovno bi radi izvedeli, kljub temu da že vedo, kaj mu je Jezus naredil. Zanje je to ozdravljenje od zlega, je skrunjenje sobote, ko je Jezus ozdravil na soboto, ki je nedotakljiva. Izprašajo slepčeve starše, če se je resnično rodil slep. Spodijo moža iz shodnice, ker se je iz njih norčeval, ko jih je vprašal, ali hočejo tudi oni postati njegovi učenci (v. 27). Namesto da bi se spreobrnili, ga opsujejo.

Na koncu se pojavi Kristus, ki je slepemu dal vid, da mu podeli še luč vere. Ozdravljeni prizna Jezusa za "Sina človekovega" in se prikloni do tal pred njim ter izpove vero v "Gospoda".

Uresničeval se je načrt Boga in njegova sodba za žilvjenje verujočih in za obsodbo nevernih. Prava tema namreč ni bila tista sleporojenega, marveč tema nevere Judov. To imenujemo tudi greh proti Svetemu Duhu.

Bog je ustvaril svet, ki naj bi živel v sozvočju z Bogom v pravičnosti, pokoren Bogu.

Apostol Pavel spodbuja vernike v Efezu, naj posnemajo Boga, "saj smo njegovi ljubljeni otroci in živimo v ljubezni, kakor je tudi Kristus vzljubil nas in je daroval sam sebe za nas kot blagodišečo daritev in žrtev Bogu" (Ef 5, 1-2).

Nadaljuje: "Nekoč ste bili namreč tema, zdaj pa ste luč v Gospodu. Živite kot otroci luči, kajti sad luči je v vsakršni dobroti pravičnosti in resnici. Ne sodelujte pri jalovih delih teme, marveč jih obsojajte. Kar namreč oni počenjajo na skrivaj, je že omenjati sramotno. Vse, kar je obsodbe vredno, se razodeva po luči. Zato je rečeno: Prebudi se, ki spiš, in vstani od mrtvih in razsvetlil te bo Kristus. Skrbno izrabljajte čas, kajti dnevi so hudi" (Ef 5, 8 nss / po Poppi, n. d. 554-556).

Skupnost Slovencev v Milanu

Boris Pahor gost ob dnevu slovenske kulture

Skupnost Slovencev, ki živijo in delujejo v Milanu oz. njegovi okolici, je letos proslavila narodni kulturni praznik dvodelno.

V četrtek, 14. februarja, je na pobudo društva "Slovenci v Milanu" obiskal lombardsko prestolnico tržaški pisatelj Boris Pahor. Njegova prisotnost je zbudila veliko zanimanje ne samo pri slovenskih ljudeh, pač pa tudi pri italijanskih sosedih. Zbrano občinstvo v knjigarni Claudiana so najprej pozdravili ravnatelj knigarne, Jasminka Mandič v imenu društva, generalni konzul Republike Slovenije g. J. Šušmelj in predstavnik Tajništva za Slovence v zamejstvu in po svetu g. R. Merljak. Številno poslušalstvo je nato nagovorila prof. Tatjana Rojc, ki je sočno, znanstveno in ljubeznivo predstavila Pahorjevo knjigo NECROPOLI. Knjiga je doživela pretekli teden kar dve izdaji v italijanskem jeziku. Rojčeva je Pahorja primerjala Odiseju, ki išče resnico in življenje, najde pa smrt in trpljenje. V napetosti med senco in jasnino pa se dvigne kakor duh, ki najde smisel življenja v človeku in njegovi svobodi. Kljub temu da je njegov opus usmerjen predvsem v medvojni, vojni in povojni čas, so njegove misli svetle in polne vedrine. Poudarila je tudi Pahorjevo usodo, da ga je namreč sprejela prej Evropa kot Slovenija in prej oddaljeni narodi kakor domači Trst.

Rojčevemu opisu pisateljevega življenja in hrepenenja je sledilo navdušeno podajanje lastne izkušnje samega Borisa Pahorja. Starejši osebi se sploh ne pozna, da ji je življenje poklonilo visoko starost. Prepričljivo in nevsiljivo je odkril svojo dušo. Ne razume, kako more predsednik države, ki predstavlja vse prebivalce, namigniti na "fojbe" in pozabiti na "krematorije". Slovensko odporništvo je bilo izzvano, bilo je odgovor na krutosti režima. Tistega režima, ki ga je Pahor okusil tako doma kakor v koncentracijskem taborišču. Skrajno nečloveško življenje, nevredno niti za živali, kakor ga je doživel v Nemčiji in Franciji, je v njem pustilo neizbrisno sled. Doživetje pa ga je utrdilo v veri v človeka in njegovo svobodo.

Drugi del praznovanja je bil v nedeljo 17. februarja, ko se je milanska krščanska skupnost zbrala k redni mesečni sv. maši. V imenu škofa Petra Štumpfa jo je vodil g. Božo Rustja, urednik revije Ognjišče. Med mašo je prisotne spodbudil z evangeljskimi besedami in poudaril, da je tudi nam lepo, kakor Petru, ko smo skupaj: skupaj v družini, skupaj v skupnosti, skupaj na življenjski poti. Srečanje so obogatili fantje Pevske skupine Musicum iz Gorice, ki so pri maši sodelovali z melodičnim in izvirnim petjem. Po maši so se udeleženci pomaknili v župnijski dom, kjer so ob branju naših pesnikov in poslušanju izbranega petja proslavili svojo narodno istovetnost in utrjevali slovenske vezi.

Slovenci v Milanu postajalo iz dneva v dan bolj živi in bogati na kulturnem področju. Ustanovitev društva jim omogoča, da izredno lepo in plodno delujejo v korist slovenski domovini med italijanskim prebivalstvom. Predsednik Janez Donno se rad pohvali, da je voditelj na papirju, a dela bolj malo, ker ga številni sodelavci navdušeno in odlično nadomeščajo.

GORICA SD Sončnica, predavanje: p. Lojze Markelj

"Vsak kristjan, zakon, družina je lahko luč, da se rešimo negativnega gledanja na življenje"

"Občutka za sveto otroci ne dobijo pri duhovniku, ampak doma". Tega se zaveda tudi Cerkev, ki je letošnje leto posvetila družini.

Na temo *Ali je možno danes v družini živeti po veri*, je v torek, 19. februarja, na lepo obiskanem večeru, ki ga je organizirala Skupnost družin Sončnica v Domu Franc Močnik v Gorici, govoril p. Lojze Markelj, slovenski jezuit, izkušen vodja duhovnih vaj in ljudskih misijonov (večkrat je bil tudi na Goriškem), človek, ki je zrasel iz skromnih, a trdnih korenin ("Imel sem preprosto kmečko mamo"), svojevrsten izobraženec ("Opravil sem podiplomski študij in sem še vedno neumen... Uči me življenje"), človek, ki deli mladim, zakoncem in starim staršem dragocene življenjske nasvete iz izkušnje ("Vera ni filozofiranje ali moraliziranje"), velik dobrotnik ljudi in družin v stiski, človek, ki je v življenju prejel veliko ljubezni in je zato z veliko ljubeznijo tudi spremenil življenje veliko ljudem. Skratka: pravi duhovnik, Božji prijatelj in zato prijatelj vsakega človeka.

Po pesmi *Kraljevo znamnje*, "da segrejemo srca", se je gost vprašal: ali bo Sin človekov še našel lepo družino na zemlji? Živimo namreč v času, ko sta zakon in družina deležna naglih in globokih sprememb, ko so vrednote pohojene. In vendar ne smemo biti pesimisti, saj je v zadnjih letih več rojstev. In vendar je tematika vredna resnega razmisleka. Vere ne moremo "točiti kot bencin", za vero lahko samo pričujemo, če Kristus prečisti naše neurejeno življenje, če pustimo, da nam Sveti Duh daje moč. "Jamranje nikomur ne koristi"! Za mlade je najbolj škodljivega jim prikazovati življenje kot težko in nesmiselno. "Vsak kristjan, zakon, družina je lahko luč, da se rešimo negativnega gledanja na življenje"! Vere ni mogoče ločiti od dejanj. "Kdor nosi svojo moralo kot najlepšo obleko, bi bilo bolje, da bi bil nag"! Zato "vaše vsakdanje življenje je vaše svetišče in vaša vera". Če želite spoznati Boga, je še povedal p. Markelj, si ne belite možganov z reševanjem ugank. "On se igra z otroki, se smeje v cvetju, niha v vejevju dreves"... Kot prvo veselje moramo obuditi v srcu zavest, da smo ustvarjeni po Božji podobi.

Človek je namreč čudovita umetnina v telesnem, duševnem in še bolj duhovnem smislu. Že Bog je trinitaren in torej "družinski". Bog ni samotar! Prav tako tudi človek ni ustvarjen, da bi živel sam zase, da bi bil sam sebi cilj, ampak da bi živel za druge. Klicani smo k darovanju.

Za Bogom smo največ prejeli od staršev. Včasih so starši vodili otroke k Bogu, danes pa se dogaja tudi obratno.

Vera je ljubezenski odnos med Bogom in človekom. Življenje pa so naši odnosi. Ti so lahko toliko lepši, če imamo urejen odnos z Bogom. Kristus nam je obljubil življenje v polnosti, zato odnos z Bogom in vera nimata kaj opraviti z jamranjem in životarjenjem. Večina ljudi je klicana v ljubezen med moškim in žensko. Če je v osnovi tega odnosa ljubeč odnos do Boga, je lažje, ker je Kristus šel pred nami in nam daje moč; lep zakon je sad Sv. Duha. Življenje se začenja v družini. In v njej lahko posredujemo samo to, kar živimo, kar nosimo v svoji notranjosti.

V zadnjih desetletjih je vse več propadlih zakonov in razbitih družin. Nikogar ne moremo soditi, toda dejstvo je, da smo izgubili zavest grešnosti. Prepričani smo, da nam Bog nima kaj povedati. In vendar, je dodal p. Markelj: dragi možje in žene, očetje in matere, imate posvečeno življenje, "vaš zakrament ni nič manj vreden kot duhovniško posvečenje". Najmočnejše sredstvo je molitev, saj "nobena molitev ni zaman"!

Premnogi ljudje, tudi kristjani, gledajo na cerkveni nauk o življenju in družini kot na nekaj tujega. Hudo je, ker posredovanje vrednot ni staršem glavni cilj. Zato je nujno naše spreobrnjenje. Vera ni "oblazinjeno pohištvo", je tudi zahtevna. V nebo vodi strma in ozka pot... Velika vrednost družine je prav ta, da v duhovnem življenju lažje obstojiš, če nisi sam. Zato, je z bolečino dodal predavatelj, "če vozite otroka k nauku ali k maši, vi pa greste naprej, vas prosim, da otroka odjavite od nauka". Hudo je, da mladi nimajo staršev zraven v obdobju, ko bi potrebovali največjo podporo. "Mladi so v srcu dobri, nimajo pa moči, če doma niso podprti". So tudi razvajeni, za to pa "niso sami krivi, se mi pa smilijo". Zato, "če vam gre dobro, dajte raje sosedovim otrokom, ki potrebujejo, ne pa svojim".

Versko življenje danes ni samo po sebi umevno kot nekoč. Danes so "črne ovce" tisti, ki se trudijo, da bi živeli po veri. Tudi zato je med nami vedno več duhovne revščine, ki je veliko hujša od materialne. Če vse propada, je za to krivo tudi blagostanje. Grebemo po materialnem, ki nas ne osrečuje, in smo za to pripravljeni veliko žrtvovati; ne iščemo pa tega, kar je zastonj in nas dela srečne. Toda: "kaj je na svetu lepega brez truda"?

DD

Kratke

Papež Benedikt XVI. bo v aprilu šel na obisk v Belo hišo

Tiskovni predstavnik Bele hiše Scott Stanzel je sporočil, da bo papež Benedikt XVI. na svoj 81. rojstni dan, 16. aprila letos, obiskal Belo hišo. Stanzel je povedal, da bosta z ameriškim predsednikom Georgeom Bushem nadaljevala pogovor iz leta 2007, ko je predsednik ZDA obiskal Vatikan.

Govorila bosta o pomenu vere in doseganja skupnih ciljev, kot je

mir na Bližnjem vzhodu in drugje po svetu, o spodbujanju medverskega razumevanja, utrjevanju človekovih pravic in svoboščin. Papež Benedikt XVI. bo svoj prvi obisk ZDA, od kar je bil pred tremi leti izvoljen, začel 15. aprila, sklenil pa 20. aprila. Gre za prvi obisk papeža v Beli hiši od leta 1979, ko je takratni predsednik ZDA Jimmy Carter sprejel papeža Janeza Pavla II.

Voditelj katoliške cerkve bo v Washingtonu med drugim obiskal baziliko Brezmadežnega spočetja in imel na stadionu mašo za 40.000 ljudi. 18. aprila bo odpotoval v New York, kjer bo imel med drugim govor v palači ZN ter mašo, obiskal pa bo tudi prizorišče terorističnih napadov 11. septembra 2001. / STA

Tujejezične sv. maše v Ljubljani

V Sloveniji, še posebej v Ljubljani, se zaradi dela in študija skupina tuje govorečih katoličanov vsako leto povečuje, zato se je pokazala potreba po večji pastoralni skrbi za tujce. Dodatna spodbuda za tovrstno pastoralo je predsedovanje Slovenije Svetu EU.

V župniji Ljubljana – Marijino oznanjenje pri frančiškanih na Tromostovju (Prešernov trg 4, tel. 01/242-93-00, spletna stran: http: //franciskani. rkc. si/? id=51&fmod=2), e-naslov: ofm. ljubljana@rkc. si, je vsako nedeljo ob 11.15 mednarodna sv. maša. Berilo in evangelij sta prebrana v enem od tujih jezikih, mašnik pa vernike v pridigi nagovori v enem ali več tujih jezikov. Prvo nedeljo v mesecu je sv. maša v latinskem jeziku (razen beril, pridige in prošenj), pri čemer so odgovori projicirani na platno. Občasno so nekateri deli maše tudi v francoščini.

Od nedelje, 17. februarja 2008, dalje je v Marijini kapeli v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani pri jezuitih na Poljanah (Ulica Janeza Pavla II. 9, tel. 01/231-26-43, spletna stran: http: //jezuiti. rkc. si/jozef/) sv. maša v angleščini. Sv. maša v angleškem jeziku je vsako nedeljo ob 17.30. Za dodatna pojasnila je na voljo p. Damjan Ristić DJ, GSM 031/888-493.

Janez Janša je sprejel predstavnike evropskih cerkva

Predsednik Vlade Republike Slovenije in predsednik Evropskega sveta Janez Janša se je 19. februarja srečal z delegacijo predstavnikov Komisije škofovskih konferenc Evropske unije (COMECE) in Komisije Cerkev in družba pri Konferenci evropskih cerkva (CEC). Kot slovenska predstavnika v omenjenih evropskih cerkvenih strukturah sta v delegaciji sodelovala tudi celjski škof dr. Anton Stres in evangeličanski škof mag. Geza Erniša.

Pogovor je bil namenjen izmenjavi pogledov na aktualna vprašanja na dnevnem redu evropske politike. Premier Janez Janša je tako predstavil prioritete slovenskega predsedstva Svetu EU, med njimi tudi spodbujanje dialoga med različnimi kulturami, verstvi in prepričanji. Sogovorniki so se strinjali s pomenom spodbujanja tovrstnega dialoga zlasti na območju Zahodnega Balkana, kjer so razmere v teh dneh še posebej občutljive. Predstavniki COMECE in CEC so pozitivno ocenili prioritete slovenskega predsedstva Svetu EU. Predstavili so svoja stališča do socialne dimenzije Lizbonske strategije ter do posameznih vprašanj s področja evropske migracijske politike in azila. Izrazili so upanje v čimprejšnji uspešni zaključek ratifikacijskih postopkov Lizbonske pogodbe, ki zagotavlja tudi pravno podlago za reden dialog med EU ter cerkvami in verskimi skupnostmi v Evropi. Prav tako so izrazili zadovoljstvo, da je v okviru slovenskega predsedovanja v začetku maja v Bruslju načrtovano vrhunsko srečanje z verskimi voditelji v Evropi.

Kratke

Še ena mazaška akcija

Slovenski višješolci so 25. februarja ob prihodu v šolo lahko spet prebrali na zunanjih in notranjih zidovih središča v Puccinijevi ulici protislovenske napise, ki v zadnjih letih niso nobena redkost. Žaljive fašistične slogane, vulgarne besede in kljukaste križe je služba pokrajinske uprave očistila že v jutru. Tik pred koncem pouka se je v središču pojavil goriški prefekt Roberto De Lorenzo; srečal se je z dijaki na zborovanju in kot najvišji predstavnik državnih oblasti na Goriškem izrazil vsem prizadetim solidarnost ter tako še enkrat izkazal posebno pozornost do naše narodnostne skupnosti.

Foto Bumbaca

Izjava Sveta slovenskih organizacij

Neprijetno nas je presenetilo najnovejše mazaško dejanje na vhodu in v notranjosti slovenskega šolskega središča.

Žaljivi napisi niso uperjeni samo proti slovenski narodni skupnosti, ampak tudi proti odpravljeni meji oziroma schengenskemu območju.

Odklanjamo tovrstna sporočila, istočasno pa izrekamo ravnateljstvom, učnemu in neučnemu osebju ter še posebej vsem dijakom iskreno solidarnost v pričakovanju, da bodo odgovorni storilce odkrili in jim preprečili morebitna prihodnja tovrstna dejanja.

Izjava pokrajinskega tajništva Slovenske skupnosti

Slovenska skupnost izraža vso solidarnost in sočutje profesorskemu zboru, neučnemu osebju in vsem dijakom ter dijakinjam slovenskega šolskega središča v Gorici zaradi hudih žalitev, ki so jih prizadele preko skrajno vulgarnih napisov, katere so odkrili prejšnji ponedeljek zjutraj ob vhodu v šolske prostore. V ta namen se je goriški pokrajinski podtajnik SSk, Julijan Čavdek, osebno srečal s podravnateljico zavoda Ivan Cankar ter ji izrazil solidarnost slovenske zbirne stranke. Obenem pa ji je ponudil vsestransko pomoč, da bi se taka dejanja ne ponavljala v prihodnosti.

Slovenska skupnost bo preko svojih izvoljenih predstavnikov naredila vse, kar je potrebno, da bodo lokalne uprave seznanjene s tem večletnim problemom, ki se sproti ponavlja. Najbolj bi k temu pripomogle videokamere, za katere je slovenski šolski center že zaprosil pokrajinsko upravo. Zato SSk poziva odgovorne upravitelje na goriški pokrajini, da ta poseg čim prej izvedejo.

Pri takih hudih protislovenskih mazaških akcijah ne pride samo do materialne škode, za katero je goriška pokrajina že poskrbela, kar ji gre v priznanje. Nastane pa tudi psihološka in moralna prizadetost narodne skupnosti in še posebej vseh tistih mladih, ki te šolske prostore obiskujejo in na katere so navezani. Znotraj teh prostorov si slovenska mladina ustvarja prihodnost in oblikuje slovensko šolo. Zaradi tega so žalitve, ki iz teh napisov izhajajo, hud udarec posebno za mlado šolsko skupnost, ki si vseskozi prizadeva za omikano sožitje z italijanskimi vrstniki bližnjih šol.

Slovenska skupnost še enkrat odločno obsoja taka dejanja in upa, da bo končno enkrat prišlo do okritja krivcev. Pri tem pa izstopa dejstvo, da problemi varnosti niso na meji, temveč nekje drugje. V to bi se moral v mestu marsikdo zamisliti. / Goriško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti

Praznovanje sv. Valentina v Štmavru

Praznovanje sv. Valentina v Štmavru že vrsto let poteka več dni. Petek in sobota sta namenjena večernemu kulturnemu programu, v nedeljo je slovesna maša v domači cerkvi, obredu pa sledi veselica. Na sedežu društva Sabotin, ki že vrsto let prireja priljubljeno praznovanje, je v petek, 15. t. m., zapel najprej domači moški zbor Štmaver, ki ga je tokrat vodila Tanja Kovic. Predstavil je nekaj pesmi iz slovenske zakladnice ter uvedel v odprtje razstave dveh sester Marije in Silve Devinar. Razstavljeni so bili kvačkani prtički in kompozicije suhih rož, ročna dela domačih ustvarjalk. Pokazati ustvarjalnost domačih ljudi je že prava tradicija štmavrskih večerov, ki tako ovrednotijo poznane in manj poznane domačine; slednji zelo pogosto kar presenečajo s svojimi deli.

Petkov spored je sklenilo petje moškega zbora Tabor z Opčin, ki ga vodi mlada zborovodkinja Mikela Šimac. Za nastop v Štmavru so izbrali 12 pesmi predvsem v domačem narečju, besedilo nekaterih so napisali sami pevci, za zbor pa sta jih uglasbila tudi Ubald Vrabec in Aleksander Vodopivec. Sobotni večer so v domači cerkvi sooblikovali harmonikarski kvintet in orkester Glasbene matice ter msgr. Oskar Simčič, ki je predstavil knjigo o domačem župniku Rafku Premrlu. Knjiga je izšla v redni zbirki GMD za leto 2008. Višek praznovanja je bil seveda v nedeljo, 17. t. m., ko je bila slovesna sv. maša ob 14.30. Potem pa sta nastop pihalnega orkestra Goriška Brda in vaška družabnost ogrela mrzel zimski popoldan.

Tečaj raziskovalnega središča CERICOT

Teritorialno središče CERICOT (Centro di ricerche e studi di cure oncologiche territoriali Onlus), ki proučuje in raziskuje onkološke bolezni in ima sedež v ul. Sv. Valentina 20 v Vidmu, je v petek, 22. februarja, na svojem sedežu predstavilo prvi formativni projekt, namenjen svojcem in vsem, ki na domu oskrbujejo bolnike z rakom. Pobudo je predstavila dr. Manuela Quaranta, ginekologinja in onkologinja, vdova nedavno preminulega pediatra in deželnega svetovalca dr. Mirka Špacapana. Po znanem in uveljavljenem političnem ter vsestranskem kulturnem delavcu so poimenovali sejno dvorano raziskovalnega središča CERICOT. Na tak način se je odbor svojcev bolnikov, katerih glasnik je dr. Quaranta, želel pokloniti spominu na dr. Špacapana, "človeka in zdravnika z nasmehom na ustih v službi ljudi". Informacije o omenjenem tečaju, ki bo potekal meseca junija in bo brezplačen, lahko najdete na naslovu segreteria@cericot. it ali na spletni strani www. cericot. it ali pa na tel. št. 0432 553721.

PD ŠTANDREŽ Ob prazniku slovenske kulture

Prijetno domač pogled v stare čase

Ob naši osrednji Prešernovi proslavi, za katero je letos poskrbela Slovenska prosveta iz Trsta, se vsako leto vrstijo še druge nič manj pomembne prireditve, s katerimi po vaseh društva na primeren način obeležijo spomin na mojstra slovenske vezane besede, Franceta Prešerna. Publikacija z zgoščenko Je žalostna, ma liepa ta pesem, zbirka ljudskih pesmi z Goriškega, za katero je gradivo, v sklopu evropskega projekta Ljudsko izročilo v besedi in glasbi, ob pomoči požrtvovalnih krajevnih zbirateljev, zbral in izdal Kulturni center Lojze Bratuž, je bila navdihujoča iskrica, ob kateri se je Božidar Tabaj, duša dramskega odseka Prosvetnega društva Štandrež, zamislil in v zaokrožen vsebinski prizor z naslovom Nekoč v starih časih – An bot u starih cajtih stkal pesmi in zgodbe s štandreškega območja. Teh je v omenjeni publikaciji kar precej. Med starejšimi domačini jih je potrpežljivo zabeleževala Milenka Zavadlav. S toplo domačnostjo ožarjen odrski prikaz je zaobjel večplastno delovanje društva in spojil igralce dramskega odseka, Marka Brajnika, Davida Vizintina, Majdo Zavadlav, ki smo jo po dolgem času končno spet videli na domačem odru, Chiaro Mucci, Danielo Pulja in Božidarja Tabaja, s pevci MePZ Štandrež pod vodstvom Davida Bandlja, ki so se predstavili tudi kot moški kvartet in ženski sekstet, in otroki mladinskega župnijskega zbora Štandrež, ki so stoje v dvorani ob desni strani odra zapeli nekaj ljudskih (Kdo te ptiček mali, Pepjev, Jaz pa grem na zeleno travco...) pod taktirko in glasbeno spremljavo Alessandre Schettino. Nekateri otroci pa so bili na odru pomešani med igralci in z njimi, s hudomušnimi pesmicami, ki se pretakajo iz roda v rod, igrivo spletali uprizoritev. Ob njej so gledalci podoživljali zimski večer na vasi, ko so se znanci zbrali v prijateljskem krogu in si ob ličkanju koruze pripovedovali resne, šaljive in strašljive zgodbe, pač take, s katerimi je bilo nekdaj, in je še sedaj, sicer nekoliko drugače, prepredeno naše življenje. Na takih prijetnih srečanjih seveda ni manjkala harmonika, katere meh je tokrat nategoval Danilo Peterin; ob njenih zvokih je tudi zapel nekaj pristnih okroglih štandreških ljudskih napevov. K igralcem je pristopil tudi Niko Nanut, eden izmed vnetih pripovedovalcev ljudskega izročila. Prireditev se je razpletala v pestri pisanosti štandreškega narečja in z izvajanjem igralcev so se prepletale pesmi - Petelinček je zapel, Naša mama kuha kafe, slednja v kar zahtevni priredbi Davida Bandlja, Nekoč v starih časih -. Mila, z otožnostjo prežeta Kje so tiste stezice se je oglasila izza zaodrja kot zven nekega časa, ki je žal minil, in čeprav je bilo v njem marsikaj hudega, kar dve kruti vojni, doba črnosrajčnikov, revščina..., so se otroci igrali in peli šegave pesmice, zaspali ob nežnih uspavankah svojih mamic, ki so znale pripovedovati tudi takšno »mičkeno pravljico«, kot smo jo slišali na večeru. Pod noč so fantje z »lojtro« hodili vasovat pod okence svojih ljubic, ki so s solznimi očmi zrle za njimi, ko so odhajali k vojakom...

Foto DP

Štandreški izvajalci so tudi s posrečeno scensko sliko, z balami slame in s koruznimi storži, ter s kostumi, ki so spominjali na nekdanje noše, poustvarili res prijetno in lepo ozračje iz nekdanjih dni, ko je bil Štandrež še kmečka vas in je življenje v njem utripalo v tesni povezanosti z letnimi časi in seveda s tradicijo.

Domačini in drugi gledalci so v petek, 22. februarja, do zadnjega kotička napolnili štandreško župnijsko dvorano A. Gregorčič in se z iskrenim ploskanjem zahvalili nastopajočim za pristen in učinkovit poklon ljudski kulturi.

Iva Koršič

Mirenski Grad

Michele Petruz in njegova razstava Zemlja

V nedeljo, 3. februarja, se je v Gnidovčevi dvorani na Mirenskem Gradu s svojo prvo samostojno razstavo keramik z naslovom Zemlja širši publiki predstavil Michele Petruz. Po uvodni glasbeni točki, ki jo je izvedel mladi kitarist Michele Schincariol, je o umetniku nekaj besed prebrala Tania Laurentig.

Petindvajsetletni umetnik iz Doberdoba je pot v svet keramike začel leta 2003 v šoli izdelovanja keramike La ghiaia v Tržiču pod vodstvom Tiziane Brunetta. Najprej se je ukvarjal s kiparsko umetnostjo, delal je z različnimi glinami in lošči, kasneje pa je spoznal posebno tehniko izdelovanja keramike, imenovano raku. Gre za tehniko, ki so jo uporabljali na Japonskem že v 16. stoletju. Temelji na tem, da že izoblikovane predmete vzamemo iz peči, ko ta doseže temperaturo 900°, in jih nato ohlajamo na zraku, v vodi ali žagovini. Nastala je v sozvočju s filozofijo zena, ki poudarja harmonijo med majhnimi stvarmi, lepoto in naravno danostjo oblik.

Foto FOTOLIVO

Izvor raku tehnike sega v čas japonskih obredov pitja čaja, pri katerih so gostje uporabljali preproste rekvizite, med katerimi je bila zelo pomembna skodelica, ki so si jo podajali drug drugemu.

Po izročilu je izumitelj raku tehnike korejski obrtnik, ki je želel poenostaviti način izdelovanja skodelic. Japonska beseda raku pomeni namreč "udoben". Danes je tovrstna tehnika postala umetniško ovrednotena in je tudi med zbiratelji zelo cenjena.

Svoje znanje v raku tehniki avtor redno izpopolnjuje na tečajih v Tržiču in Toscani pod vodstvom keramičarke Mare Funghi. Doslej se je Petruz udeležil treh skupinskih razstav v mešani tehniki, in sicer leta 2004 v galeriji Antiche mura v Tržiču, leta 2005 in 2006 v galeriji šole La Ghiaia v Tržiču in ene skupinske razstave v raku tehniki, ki je bila maja 2007 v Štarancanu.

Pričujoča razstava na Mirenskem Gradu je v našem prostoru precejšnja novost. Obiskovalec bo zagotovo občudoval moderno koncepcijo oblike, ki jo pozna mladi avtor, pa tudi smisel za barvitost in idejno pisanost. Upati je, da bo Michele Petruz lahko še prikazoval svoja dela, ki izdajajo globljo umetniško dušo in so lep primer novega pojmovanja keramične umetnosti, ne le na ravni funkcionalnosti, ampak predvsem na ravni estetike.

Prav gotovo je ta razstava, ki je tudi prodajna, lep začetek umetniške poti. In verjamemo, da bo vsakemu gledalcu tudi marsikaj zanimivega povedala.

David Bandelj

In memoriam

Leopold Devetak

V ponedeljek se je številna množica poslovila od prosvetnega, kulturnega in političnega delavca Leopolda Devetaka z Vrha sv. Mihaela, ki je po krajši bolezni prerano umrl v četrtek, 21. februarja, v 65. letu starosti. Že v petek so društvo Danica, zadruga Brajda Vrh in VZPI-ANPI priredili žalno sejo, kjer so se številni poklonili spominu na dejavnega in poliedričnega šolnika ter upravitelja, ki je za sabo pustil veliko praznino na različnih družbenih področjih. Na žalni seji in pogrebu, ki sta ga vodila g. Viljem Žerjal in g. Vojko Makuc, so ganljive besede izrekli užaloščeni sodelavci in prijatelji: izgubili so prijatelja, ki je z narodnim ponosom in gorečo delavnostjo dal rodni zemlji svoje srce.

Pokojnik se je rodil maja 1943 v kmečki družini na Vrhu sv. Mihaela kot najmlajši izmed petih otrok. Po maturi na goriškem učiteljišču je diplomiral na pedagoški fakulteti tržaškega vseučilišča. Najprej je poučeval v Venetu, nato v Barkovljah in Gorici. Od leta 1969 dalje je bil profesor slovenščine, zgodovine in zemljepisa na srednji šoli Ivan Trinko. Leta 1974 se je poročil z Nevenko Bric in si postavil dom na Vrhu, kjer se jima je rodil sin. Leopold je bil vseskozi dejaven član vaškega društva Danica, pa tudi raznih športnih društev (Olympia, Mladost, Juventina).

Foto Bumbaca

Rad se je družil tudi z vrhovskimi Kraškimi krti. Dal je pobudo za postavitev spomenika padlim na Vrhu, leta 1977 pa za ustanovitev gospodarske zadruge Vrh (ki jo je tudi sam vodil do pred nekaj leti), ki je prispevala k temu, da so leta 1987 dogradili vaški športni in kulturni center Danica. V zadnjih desetletjih je aktivno spremljal tudi delovanje SKGZ-ja in Sindikata slovenske šole. V politiko je dejavno stopil leta 1995. Tri mandate je bil izvoljen v sovodenjsko občinsko upravo in bil do zadnjega tudi podžupan. Na vseh področjih, kjer je bil dejaven, je bil premočrten, zavzet in vztrajen.

Ženi Nevenki, sinu Aljoši in vsem svojcem izražamo občuteno sožalje!

Klavirski recital, Koncertna sezona 2007/08

Timur Gasratov

V Kulturnem centru Lojze Bratuž je v četrtek, 21. februarja, v sklopu letošnje koncertne sezone, nastopil mladi ukrajinski pianist Timur Gasratov. Svoj izrazito osebni pristop je pokazal že na lanskem mednarodnem tekmovanju Giuliano Pecar v Gorici, kjer je prejel posebno nagrado za klavirsko interpretacijo, in sicer za izvedbo sonate iz dvajsetega stoletja. Žirijo je prepričal s Sonato št. 4, opus 29 Sergeja Prokofijeva, ki jo je vrhunsko zaigral tudi na četrtkovem koncertu.

Poslušalcem se je predstavil z zanimivim in zahtevnim repertoarjem, od Brahmsove Teme in variacije iz seksteta op. 18, ene izmed mnogih skladateljevih priredb lastnih del, do Schumannovih 8 Phantasiestücke op. 12 iz leta 1836/37, kjer je Gasratov izrazil zelo oseben pogled na ta zapis. Skozi posamezne stavke lirične, romantične narave, kar je razvidno že iz naslovov, je pokazal veliko lastne inventivnosti, čustev in glasbenih idej. Drugi del koncerta je začel z že omenjeno Prokofijevo sonato iz leta 1917 in še enkrat čisto in prepričljivo izrazil svojo vizijo skladbe. V izraziti interpretaciji je jasno izvedel polifonijo tonov, prikazal značilni Prokofijev pristop do klavirja kot perkusivnega instrumenta in v raziskovanju glasbenih efektov dosegel izvrstne, skoraj kovinske zvoke. Za konec je Gasratov izbral zelo igrivo Lisztovo Madžarsko rapsodijo št. 2 v izjemno težki, virtuozni priredbi Vladimirja Horowitza, enega največjih pianistov vseh časov. Znano melodijo s poplesujočim ritmom je izpeljal lahkotno in ekspresivno kljub njenim zahtevno izvedljivim prehodom, ki pianista postavijo na preizkušnjo. Timur Gasratov se je z goriškim recitalom izkazal za zrelega in originalnega pianista, ki temeljito pristopa do svojih raziskovanj in pri tem dosega čutno ter čustveno globino interpretacije.

Timur Gasratov študira komorno glasbo v Saarbrücknu pri Tateviku Mokatsianu, svoj klavirski študij pa je začel leta 1997 v Odessi, na znani glasbeni šoli Stolyarskij in nadaljeval v Freiburgu, kjer je diplomiral z odliko leta 2005. Eno leto se je izpopolnjeval na pariški Ecole Normale dé Musique pri M. Rybickem. Dobil je več nagrad na mednarodnih klavirskih tekmovanjih po Evropi in že nastopal kot solist s številnimi znanimi orkestri. Njegovo dosedanje delo ga zaznamuje kot resnega in izjemno nadarjenega glasbenika, ki s svojim izdelanim slogom veliko obeta.

Katarina Brešan

Prejeli smo

O Kraški gorski skupnosti

Prejšnji teden je na pobudo SKGZ v Nabrežini potekala okrogla miza o "možnostih" za obnovo Kraške gorske skupnosti.

Ker smo pred deželnimi volitvami, pobudo ne gre jemati drugače kot poskus, da se vnovič opozori na vprašanje, o katerem je bilo v tej mandatni dobi, ko smo v deželnem svetu imeli kar pet deželnih svetnikov, veliko besedi, rezultatov pa malo ali nič.

V poročilu v Primorskem dnevniku, v petek, 22. t. m., berem, da je predsednik SKGZ Pavšič poudaril, da je bistveno analizirati potrebe območja s ciljem skupnega nastopa pri javnih upravah.

Osebno menim, da so potrebe območja vsem dobro znane in razlogi za ponovno ustanovitev KGS prav tako in da so bili v zadnjih letih velikokrat poudarjeni.

Bolj smotrna bi bila objektivna analiza o tem, zakaj se v petletnem mandatu zadeva ni premaknila z mrtve točke, kljub temu da je bila ponovna ustanovitev KGS volilna obveza (ali samo obljuba?) Riccarda Illyja.

Saj tako ves čas ugotavljamo, mar ne? Ker skušam razmišljati z lastno glavo, si zastavljam vprašanje o razlogih za tak politični poraz; zagotovo je več takih porazov.

Da ni bilo politične volje, da se obljuba/obveza o ponovni ustanovitvi KGS udejanji, je povsem jasno. Dovolj je primerjava s potekom postopka glede zakona za furlansko skupnost, kjer so prišla jasno na dan nasprotovanja, pomisleki in odstopanja in to s strani predstavnikov strank večinske in manjšinske koalicije. Če se je to jasno pokazalo v tem specifičnem primeru, je toliko bolj verjetno, da se je tak odnos izoblikoval v odnosu do še bolj občutljivega vprašanja KGS.

Če poskušam razmišljati še dlje, se ne morem znebiti občutka, da smo tako stanje, kot skupnost, že nekako pasivno sprejeli, z izgovorom, da se pač ne da nič narediti.

Osebno sem prepričan, da bi pet deželnih svetnikov (največ, kar smo jih doslej izvolili v deželni svet), od katerih so bili vsi predstavniki večinske koalicije, lahko doseglo nekaj več tudi na tem specifičnem področju. Zakaj ni bilo mogoče? Je prevladovala osebna tekmovalnost, strankarski interesi, drugi interesi?

Jasnega odgovora nisem zasledil. To seveda odpira nova vprašanja, tudi in predvsem ta trenutek, ko so se začele priprave na volitve.

Predstavniki tako imenovane civilne družbe bi morali predvsem prispevati k razjasnitvi ključnega vprašanja, koga in čigave interese zagovarjajo izvoljeni predstavniki v raznih upravnih telesih in komu naj odgovarjajo.

Razmišljam v perspektivi, da bi bili v prihodnjem mandatu, kot skupnost, uspešnejši".

Vlado Klemše

KULTURNI DOM Koncert za zaljubljene

Zoran Predin omrežil poslušalce

Ob prazniku sv. Valentina so se, sicer z nekajdnevnim zamikom, goriški zaljubljenci vseh starosti lahko prepustili mehkim čustvom na koncertu za zaljubljene, ki sta ga v sredo, 20. februarja, pripravila goriški Kulturni dom in kulturna zadruga Maja, v sodelovanju s Kulturnim domom Nova Gorica, z deželnim sedežem RAI, ki je posnel celoten koncert, s Fundacijo Goriške hranilnice in pod pokroviteljstvom goriške občine in pokrajine ter Trgovske zbornice FJK. V goste, na večer v sklopu festivala Across the border 2008, je prišel znani slovenski kantavtor Zoran Predin, čigar zvezda sije na glasbenem oboku že skoraj trideset let. S svojim razpoznavnim glasbenim slogom je obogatil tudi številne slovenske filme, televizijske nadaljevanke in gledališke predstave. Svojo uspešno umetniško pot je začel z rokersko skupino, Lačnimi Franzi, nato prešel na "šansone" z Arsenom Dedićem, se poigraval s pop glasbo, se soočil z etno baladami in romancami, konec 90. let pa se prepustil gypsy swingu. In prav ta glasbeni žanr mu je utrl pot na evropske (Pariz, London, Dunaj...), pa tudi svetovne odre (ZDA, Avstralija, Kanada...). Pred tremi leti je začel sodelovati z Valterjem Sivilottijem in s Kulturnim domom. Bil je tudi že gost večera na meji. Vsako leto razveseljuje slovenske zaljubljence na Valentinovem koncertu v Cankarjevem domu v Ljubljani. S primernim programom se je predstavil tudi pred zelo dobro zasedeno goriško dvorano, ki je na Predinovo spodbudo s petjem refrenov njegovih pesmi pokazala, da prav dobro pozna njegov repertoar. Svoje navdušenje so nekateri bolj vneti poslušalci izražali z glasnimi vzkliki in seveda s ploskanjem, ki se je ritmično oglašalo tudi med izvedbo samih pesmi in skladb. Te so se pozibavale na valovih lahkotnega gypsy swinga, ki ga je s svojih instrumentov čudovito izvabljal Gypsy Swing band. Skupino sestavljajo odlični glasbeniki: bobnar Gašper Bertoncelj, ki je po diplomi na Academy of Fine Arts v New Yorku ostal v ZDA in se izpopolnjuje v mednarodnih zasedbah, solokitarist Igor Bezget, ki bliskovito prestavlja prste na strunah, da je kar težko spremljati njegovo virtuoznost, basist Nikola Matošič, ki si je veliko izkušenj nabral na turnejah po Italiji in zna s svojega basa priklicevati tople žametne zvoke, in Rok Predin, Zoranov sin, ki s svojo ritmično kitaro narekuje tempo in podžiga energijo, ki sicer preseva vse člane tega ansambla. Vsem se poznata garaško študijsko delo in velika ljubezen do glasbe, ki je nedvomno izžarevala z vsega koncerta, na katerem je Predin izvajal svoje, tudi z ironijo obarvane skladbe, pri tem pa so zazvenele še zimzelene Zemlja pleše Mojmirja Sepeta, ruska Katjuša, francoska La vie en rose legendarne Edith Piaf in še marsikatere druge, ob katerih so poslušalci lahko zasanjali, ob Predinovih šaljivih povezovalnih mislih in besedah pa se tudi pozabavali in sploh lepo preživeli večer. Ravnatelj Kulturnega doma Igor Komel je glasbeniku izročil priznanje Across the border za njegovo zelo uspešno podiranje mej.

IK

Obvestila

Prosvetno društvo Štandrež prireja 6-dnevni izlet na Poljsko, od 22. do 27. aprila 2008. Med drugim si bodo izletniki lahko ogledali mesti Krakow in Wadowice, rojstni kraj papeža Janeza Pavla II. Cena potovanja znaša 345,00 evrov na osebo. Na razpolago je le še nekaj mest, zato, kdor se želi udeležiti izleta, naj pohiti z vpisom. Za podrobne informacije pokličite tel. št. 0481 20678 (Božo) in 347 9748704 (Vanja).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško sporoča, da bo v soboto, 8. marca, odpeljal na Trubarjevo domačijo na Dolenjskem prvi avtobus ob 6. uri izpred cerkve v Doberdobu, nato s postanki na Poljanah, v Sovodnjah in v Štandrežu. Drugi avtobus pa bo odpeljal ob 6. uri iz Škabrijelove ulice v Gorici, nato s postanki pri Pevmskem mostu - pri vagi, v Podgori pri športni palači in v Štandrežu pri cerkvi.

Potovanje z Novim glasom v Uzbekistan od 15. do 22. maja 2008. Vpisovanje se zaključi 29. februarja. Za podrobnejše informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ali e-mail mohorjeva@gmail. com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Združenje UNITALSI obvešča, da so se začela vpisovanja za romanje v Lurd z letalom, ki bo od 15. do 19. julija letos. Za informacije kličite na tel. 0481 21419 (Joana Nanut) ali 0481 882106 (Renata Tomsič). Na razpolago je še nekaj mest.

Prosvetno društvo Rupa-Peč vabi na potovanje v Rusijo (Moskva, Sankt Peterburg) od 21. do 29. avgusta. Glede na veliko zanimanje bosta šla dva avtobusa in je na razpolago še nekaj mest. Polet z letalom iz Bologne do Sankt Peterburga. Za informacije Ivo Kovic, tel. 0481 882285.

Čestitka

Martina je Martinu hčerkico povila, Lara pa je sestrico dobila. Dobrodošla, mala Eva! V zibelki zdaj mirno spančkaj in lepe sanje sanjaj. S srečno družinico se veselijo in čestitajo člani in prijatelji PD Štandrež.

Darovi

Namesto cvetja na grob prijatelju Leopoldu Devetaku darujeta Elda in Pepe z Vrha 40,00 evrov za Onkološki center v Avianu.

Za misijone: ob 6. obletnici smrti drage s. Mirjam daruje sestra Adrijana Kovic 50,00 evrov.

Za obnovo koče sv. Jožefa v Žabnicah: prostovoljni prispevki ob Prešernovi proslavi v Štandrežu 250,00 evrov.

Sožalje

Zadnji, spoštljiv pozdrav prof. Leopoldu Devetaku. Svojcem iskreno sožalje. PD Vrh Sv. Mihaela

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 29.02. do 06.03.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 18.30 do 19.30. Spored:

Petek, 29. februarja (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže; zborovski kotiček; iz krščanskega sveta; zanimivosti; humor, obvestila.

Ponedeljek, 3. marca (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound: lahka glasba; živemu se vse zgodi; zanimivosti in obvestila.

Torek, 4. marca (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 5. marca (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: V boj za staro pravdo II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 6. marca (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Opravičilo

Minuli teden smo na tej strani poročali o pravljici v Feiglovi knjižnici in napačno zapisali ime pripovedovalke Katje Tomsič. Za napako se iskreno opravičujemo.

Uredništvo Novega glasa

Kulturni center Lojze Bratuž in
Društvo beneških umetnikov iz Špetra
vabita na odprtje razstave pod naslovom

RUDI SKOČIR

MOJI SRČNI KRALJICI

Umetnika in razstavljena dela bo predstavil **Jurij Paljk**

Glasbeni poklon: Sandi Vrabec, klarinet

Kulturni center Lojze Bratuž
Sobota, 1. marca 2008, ob 18. uri

SKRD JADRO IZ RONK
prireja v občinski sejni dvorani v Ronkah
v sredo, 5. marca 2008,

KLEKLJARSKO RAZSTAVO

OB 20-LETNICI KLEKLJARSKEGA ODSEKA

Ob 17. uri bo časnikar **Jurij Paljk** predstavil zadnje glasilo društva Jadro.

Vabljeni!

SKRD JADRO, SKRŠD TRŽIČ, ZDRUŽENJE STARŠEV OŠ in OV ROMJAN s pokroviteljstvom OBČINE TRŽIČ
vabijo na večer slovenske kulture

USTVARJALNI VALOVI BREZ MEJA

VEČER OBLIKUJEJO: Gledališka skupina društva gluhih in naglušnih severne Primorske, časnikar Marij Čuk, priložnostno misel pesnica Liliana Visintin, Otroški pevski zbor iz Romjana, MePZ Starši Ensamble

Sobota, 1. marca 2008, ob 20. uri

Mestno gledališče v Tržiču

Pred 10 leti je od nas odšel

naš Igor

Maša zadušnica bo 2. marca 2008 ob 9. uri v cerkvi sv. Ignacija na Travniku.

ANI IN JANEZ POVŠE, SORODNIKI IN PRIJATELJI

Vedno si z nami...

Mnenja in vtisi gledalcev

Uspeh letošnje osrednje Prešernove proslave

Kdor se je tudi letos želel spomniti Dneva slovenske kulture v znamenju lepe slovenske besede, plesa, glasbe in petja, si je prav gotovo privoščil prijeten večer v Kulturnem domu, kjer je bila 15. februarja v Trstu in 17. februarja v Gorici osrednja Prešernova proslava z naslovom 'Kje, domovina, si? ', ki jo je letos priredila Slovenska prosveta. Letošnjo proslavo so obarvali verzi Župančičeve Dume, saj je prav letos potekla 130-letnica rojstva enega izmed največjih slovenskih pesnikov. Predstavo, ki je temeljila na govoru, so obarvali ples, glasba in petje, večina nastopajočih je bila mladih, kar je prireditev prav gotovo obogatilo in razvedrilo. Za uprizoritev Dume so bili v prvi vrsti zadolženi mladi igralci Slovenskega kulturnega kluba pod vodstvom Lučke Peterlin Susič, pa tudi plesalci in plesalke skupine Mosp pod vodstvom koreografinje Raffaelle Petronio in ne nazadnje tudi priložnostnega orkestra, MePZ Mačkolje in solistov Martine Feri, Andreje Štucin in Nikolaja Bukavca, ki so izvajali izvirno glasbo Iztoka Cergola. Slavnostni govor je imela kulturna delavka iz Rezije Luigia Negro, režiser predstave pa je bil Gregor Tozon.

Odzivi mladih in manj mladih, ki so spremljali proslavo, so bili pozitivni in navdušujoči. Da bi se prepričali pa, ali je bila proslava res uspešna, smo nekatere povprašali za mnenje.

Splošni vtisi o letošnji Prešernovi proslavi:

Poljanka Doljak: "Letošnja Prešernova proslava je bila bolj tradicionalno osnovana, kljub temu pa se mi je zdela uspešna. Moram pa priznati, da mi osebno ni bila zelo všeč, saj je bila mestoma preveč 'tradicionalna', tradicija pa me dolgočasi. Po drugi strani pa sem se navdušila nad glasbo, petjem in recitatorji".

Karin Ota: "Predstava je bila na splošno dobra, v primerjavi z lansko pa mladim nekoliko manj privlačna. Izredno mi je bil všeč nastop mladih igralcev SKK".

Melita Valič: "Tudi letos me je osrednja Prešernova proslava prijetno presenetila. Nedvomno je bila bolj tradicionalna in manj razigrana od lanske, bila pa je še vedno sveta, mlada in v koraku s časom".

Komentarji o izbiri Župančičeve Dume:

Poljanka Doljak: "Izbira Župančičeve Dume se mi je zdela po eni strani pravilna, po drugi ne. Prešernova proslava bi po mojem mnenju morala dati poudarek našemu največjemu slovenskemu pesniku, kljub temu da letos praznujemo 130-letnico Župančičevega rojstva. Pravzaprav bi bilo lepo, če bi organizatorji spojili Župančičeve pesmi s Prešernovimi, kar bi predstavo obogatilo: ostala bi tradicionalna in hkrati bi se spomnili tudi našega velikana".

Karin Ota: "Župančičeva Duma je bila posrečena izbira, glede na to, da letos praznujemo 130-letnico pesnikovega rojstva. Kljub temu pa mislim, da bi moral biti Dan slovenske kulture obarvan s Prešernovimi verzi, saj je to 'Prešernova' proslava: navsezadnje je to naš največji slovenski pesnik in je prav, da se vsaj na ta dan spomnimo njegove veličine".

Melita Valič: "K uspehu osrednje proslave ob Dnevu slovenske kulture je prav gotovo botrovala izbira Župančičeve Dume, ki še vedno nagovarja sodobnega človeka, razpetega med lokalnim in globalnim, človeka, ki potrebuje korenine in še vedno sanja o perutih".

Letošnjo Prešernovo proslavo je odlikovala tradicija: poudarek na besedi, glasbi, petju in plesu, kar je nekoliko v nasprotju z inovativnim pristopom organizatorjev lanske osrednje Prešernove proslave. Kulturni praznik v imenu tradicije ali inovacije?

Poljanka Doljak: "Lanska Prešernova proslava mi je bila bolj všeč, tudi zato, ker sem v njej sama sodelovala. Zdela se mi je originalna, zabavna in primernejša za mlade: Prešernova proslava mora biti namenjena tudi nam, ki bomo slovensko besedo posredovali prihajajočim generacijam. Tradicija je pozitivna, novost pa nas navsezadnje bolj prijetno preseneti".

Karin Ota: "Zelo pozitivno se mi zdi, da smo na minulih osrednjih Prešernovih proslavah videli toliko mladih obrazov in se seznanili z nadarjenimi nastopajočimi. Brez dvoma sem na strani inovacije, kvaliteta pa je na prvem mestu".

Melita Valič: "Vsi si želimo vedno novih in drugačnih predstav; pripravili so nam tradicionalno in vendar je literarno besedilo iz prejšnjega stoletja zaživelo in dokazalo svojo sporočilno moč ob izvirni glasbi, petju, plesu in lepi besedi mladih izvajalcev. Naj še dodam, da sem bila nadvse očarana nad častno gostjo Luigio Negro, ko je publiko nagovorila v rezijanščini. Prevzel me je skrivnosten in nerazumljiv govor iz oddaljenih dolin, ki so nam takoj blizu, ko ljubeče spregovorijo o domu, domači zemlji in ljudeh".

Patrizia Jurincic

Peta številka Galeba

Zima kraljuje v pesmicah in pravljicah

Januarsko številko Galeba so gotovo že podrobno prebrali zvesti bralci te zajetne mladinske revije, ki jo izdaja Zadruga Novi Matajur Čedad in katere glavna urednica je Majda Železnik, odgovorni urednik pa Igor Gabrovec. Mi pa se bomo še malce zaustavili pri njenih lepih vsebinah. Na naslovnici se rjav konjiček s čepico in šalom okrog vratu ozira po zasneženi pokrajini, zraven so sanke in snežak. Ta simpatični zimski motiv je narisala Metka Kuk, petošolka OŠ J. Jurčič iz Devina. Zima s svojim ledenim obrazom kraljuje tudi v pesmicah Lepota zime Zvezdane Majhen, ob sanjski ilustraciji Mojce Cerjak, Kaj je belo Bine Štampe Žmavc in v risbicah, ki so jih Galebu poslali učenci OŠ Prežihov Voranc iz Doline in OŠ P. Trubar K. D. Kajuh iz Bazovice, medtem ko se njihovi vrstniki iz OŠ F. S. Finžgar iz Barkovelj še ozirajo po jeseni ali se že veselijo pomladnih cvetk, tisti iz OŠ F. Milčinski s Katinare so se pa v glavnem zazrli na morje. Otroci, ki obiskujejo COŠ Stanko Gruden iz Šempolaja so se urili v pisanju stihov in jih prav veliko poslali Galebovemu uredništvu. Zima je protagonistka Zimske pravljice, ki so je bili gotovo veseli vsi, ki si z branjem nabirajo točke za Bralno značko. V ta sklop Galebovih literarnih prispevkov sodijo tudi Bojazljivi gumb Jožeta Sevljaka, Palčki in škrati Štefke Kac Marn, Žigova sestrica Patricije Peršolja in

Gaja in dedek Tatjane Kokalj, ki tokrat pripoveduje, kako je dobra stara ura spet hvaležno zatiktakala, ko ji je dedek kanil kapljico olja na zarjavela koleščka. Neutrudnim bralcem je Galeb namenil tudi prvi del Mavrice, zgodbico O vlaku, ki ni maral tirnic, izpod peresa Miroslava Košute, pa še Kai bo vedno leto starejši Berte Golob, Prigode muce Brine Klarise M. Jovanović, Ob dedkovem kaminu Žige Gombača in pripoved Martin Pesjan, ki jo je v humornem ključu po F. Levstiku spisal Bogdan Novak, groteskne ilustracije ji pa pridal Klavdij Palčič.

S pripovedko na izlet vabi Galebove bralce Marjeta Zorec, ki se tokrat zaustavlja pri opisu Tehniškega muzeja Bistra.

Na Galebovih straneh je še marsikatera pesmica s privlačnimi ilustracijami znanih likovnih ustvarjalcev, ki redno sodelujejo pri reviji. Prisotni so, kot vedno, strokovni nasveti psihologinje Suzane Pertot, ki v Rubriki za starše in šolnike govori o večkrat nelahkih odnosih med brati in sestrami.

IK

"Razbiranja"

PRISPEVEK ŽENSKE K SLOVENSKI POEZIJI – TRETJIČ

Irena Novak Popov, ur.: *Antologija slovenskih pesnic 3.* Ljubljana: Založba Tuma 2007.

Končno je luč sveta zagledal tudi tretji del Antologije slovenskih pesnic, ki prinaša lirske zapise ženskih ustvarjalk od leta 1981 do 2000.

Urednica Irena Novak Popov je s sodelovanjem študentk in študentov Oddelka za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani zbrala podatke in tekste kar 63 avtoric, ki so sooblikovale slovensko poezijo v zadnjem dvajsetletju in tako zaključila urejeno celoto, ki v treh knjigah prikazuje slovensko žensko pesniško ustvarjanje od polovice 19. stoletja do preloma v tretje tisočletje.

Avtorice, ki jih tretji del antologije, objavlja sestavljajo številen korpus. Naj navedemo vsaj njihova imena, če se že pri vsaki ne moremo podrobneje ustaviti.

Mila Kačič, Asta Znidarčič, Minka Korenčan, Pavla Gruden, Dolores M. Terseglav, Alenka Glazer, Gitica Jakopin, Asta Malavašič, Neža Maurer, Saša Vegri, Marica Škorjanec, Milena Merlak Detela, Cilka Žagar, Irena Žerjal, Lenča Ferenčak, Erika Vouk, Klavdija Vončina, Antonija Baksa, Marina Bahovec, Berta Bojetu-Boeta, Alferija Bržan, Mihaela Hojnik, Maruša Krese, Anica Perpar, Tatjana Pregl Kobe, Gordana Kunaver, Mojca Seliškar, Silvana Paletti, Danijela Hliš, Danica Križanič Müller, Meta Kušar, Bina Štampe Žmavc, Zlatka Obed (ki je navedena še s poitalijančenim priimkom Obid), Bogdana Namestnik, Alenka Rebula Tuta, Ifigenija Simonović, Irena Zorko Novak, Sonja Votolen, Vera Pejović, Vesna Furlanič Valentinčič, Maja Razboršek, Ines Cergol, Alenka Jensterle Doležal, Jožica Čertov, Vanja Strle, Miša Shaker, Maja Haderlap, Maja Vidmar, Vida Mokrin Pauer, Tatjana Soldo, Barbara Korun, Barbara Simoniti, Vita Žerjal Pavlin, Cvetka Lipuš, Nataša Velikonja, Vladimira Rejc, Magdalena Svetina Terčon, Taja Kramberger, Lucija Stupica, Petra Kolmančič, Stanka Hrastelj, Jana Putrle in Katja Plut odpirajo pesniške svetove, ki so dokaj različni od njihovih "moških kolegov". Večkrat smo omenili, da je "ženska" poezija z "moško" komplementarna in dopolnjuje védenje o slovenskem pesniškem literarnem kanonu.

Cilj urednice in njenega dela je namreč novo branje slovenskega pesniškega kanona, ki upošteva tudi doslej bolj skrito, a na srečo tudi vedno bolj uveljavljeno "žensko" pesniško ustvarjanje.

Poezija z ženske strani je vgrajena v zanimiv model koncepcije sveta, ki teži k prikazovanju njegovih kompliciranih odnosov. Ženske se bolj poglobijo v stvari, ki jih opisujejo, in so manj filozofsko obremenjene. Iščejo globino čustvovanja, včasih so celo zelo konkretne, kar dokazuje omenjeno trditev, da je literarna zgodovina (in s tem tudi poezija) gledana z ženske strani zagotovo drugačna. Slogi, tokovi in ustvarjalne silnice so nekoliko bolj zamegljene, ne pa manj prepričljive. Obrobna vloga, ki jo je imela ženska ustvarjalnost vseskozi do danes, ko se zadeve nekoliko bolj bistrijo in imajo pesnice svoje pomembno mesto v slovenski (in svetovni) književnosti, počasi razpada in na srečo so mnoge izmed avtoric v antologiji že jasno zasidrane v kanonu slovenske poezije.

Antologija obravnava celotno slovensko ozemeljsko in duhovno sfero, saj najdemo v njej veliko avtoric, ki izhajajo iz slovenskega obrobja in (nekdanjih) zamejstev.

Celovitost tega dela je torej porok, da z "žensko" poezijo se gre nujno še naprej ukvarjati, tudi študijsko, saj priča o "zamolčani polovici" slovenske ustvarjalnosti, ki pa ima še danes bralcu marsikaj povedati, ker govori o zatiranju, prehajanju stereotipov in iskanju nezaznamovanih, a varnih poti, v življenju in literaturi.

S to dragoceno publikacijo je tako zaključen pregled prispevka ženske k slovenski poeziji.

Kaj lahko najdemo v njej?

Čustvenost, iskrenost, mitologijo, naprednost, drzno metaforo, nežnost, strast, materinstvo, ženskost, vrednote, iskanje, tolažbo, glasbo, literaturo, pot, modrost, ironijo, tragičnost, neuslišanost, beg, vrnitev, dvojino, dvom, negotovost, vero, zamaknjenje, dramatičnost, minevanje, hrepenenje, tesnobo, prepričanost, vztrajanje, žalost, smeh, jok, trdoto, mehkobo, predanost.

Z eno besedo: umetnost.

David Bandelj

Kratke

Primorska poje 2008

V petek, 29. februarja, se bo v Kulturnem domu v Izoli začela zborovska revija Primorska poje. Letos je v programu 31 koncertov z več kot dvesto zbori. Zadnji nastop bo v nedeljo, 27. aprila, v Trenti. To priljubljeno in množično zborovsko manifestacijo prirejajo Zveza pevskih zborov Primorske, Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Zveza cerkvenih pevskih zborov iz Trsta. Pokrovitelj prireditve je Javni sklad RS. Letošnja Primorska poje je posvečena Primožu Trubarju ob 500-letnici rojstva. Na Goriškem, Tržaškem in Videmskem se bo zvrstilo devet koncertov. Prvi bo 7. marca na Bukovju v Števerjanu, sledil bo koncert v Marijinem domu v Trstu v soboto, 8. marca. Naslednji dan pa bo koncert v Kulturnem domu v Briščikih. Primorska in Koroška bosta skupaj zapeli v občinskem kulturnem centru na Trbižu v nedeljo, 9. marca. Štandreška cerkev sv. Andreja bo v petek, 14. marca, prizorišče koncerta sakralne glasbe. Naslednji nastop zborov s cerkveno vsebino bo 15. marca v cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici. Primorska poje bo zapela v samem mestu v Gorici, in sicer v Kulturnem centru Lojze Bratuž v nedeljo, 16. marca. V kulturnem domu v Sovodnjah se bodo pevci predstavili 11. aprila, 19. aprila pa v Bazovici, v športnem centru Zarja. V Benečiji bo slovenska pesem zadonela v cerkvi sv. Florijana v Zavarhu v nedeljo, 20. aprila.

Letos se bo Primorska poje prvič preselila na Hrvaško s koncertom v Zagrebu 28. marca.

Intenzivni konec tedna za gledališko skupino Studio Art

Minuli vikend se je gledališka šola Studio Art odpravila na intenzivne vaje. Tudi letos pripravljajo gojenci šole zanimivo končno produkcijo. Prvi in drugi letnik se s polno paro pripravljata na dan, ko bodo publiki vnovič lahko pokazali svoj trud in delo skozi celotno sezono. Letos je gledališka šola dobila nove "okrepitve". Pri slovenski besedi pomaga gojencem priznani radijski napovedovalec Janez Dolinar. Za gib skrbi plesalka Uršula Teržan. Seveda pa ne smemo pozabiti na Borisa Kobala in Sergija Verča, ki s svojimi idejami bogatita nastajanje zaključne produkcije.

V Bernardinu so torej mentorji in njihovi učenci počasi, a intenzivno postavljali na noge obetavno predstavo. Sobota je bila v znamenju popolne koncentracije in dela. Drugi letnik je nekaj prizorov zelo zahtevnega dramskega teksta skoraj že definiral, prvi letnik pa branje in interpretacijo teksta počasi postavlja v prostor.

Treba je omeniti tudi, da nastopajoči ne vadijo samo na vsakotedenskih vajah in intenzivnih seminarjih, ampak ima velik pomen tudi učenje doma, v prostem času. Delo, ki ga gojenci opravljajo, je resno in zahteva ogromno koncentracije, izvirnosti in truda.

Vsekakor pa je sobotnega večera našla prostor tudi zabava. Nekateri so okusili nočno življenje bližnjega Portoroža, drugi so se odločili za lov na srečo v tamkajšnjem igralnem salonu, spet drugi pa so večer družabno preživeli v hotelskih sobah.

Obeta se torej zanimiv konec gledališkega leta, vsi so že nestrpni in radovedni, kako bo reagirala publika. Lansko leto je šola požela velik uspeh. Upajmo, da bo tako tudi v začetku maja, ko je predvidena produkcija. / Jure Kopušar

Monografija o slovenskih beguncih v Avstriji med leti 1945 do 1950

Inštitut za slovensko izseljenstvo pri Znanstveno-raziskovalnem centru Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Založba Znanstveno-raziskovalnega centra sta izdala monografijo o slovenskih beguncih v Avstriji, v obdobju med leti 1945 do 1950. Njena avtorica je dr. Rozina Švent, zaposlena v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani. V tej ustanovi je posebej zadolžena za zbiranje in preučevanje izseljenskega in zamejskega tiska. V devetdesetih letih, ko se je na področju nekdanje skupne države ponovno v večji meri pojavilo "begunsko vprašanje", se je poglobljeno lotila preučevanja zgodovine povojnih slovenskih beguncev v Avstriji.

Dr. Jože Rant, zdaj že pokojni prijatelj in sodelavec avtorice, iz Buenos Airesa, je v svoji oceni nove knjige zapisal, "da gre za doslej edino znanstveno delo, ki celostno (ne po izsekih ali odlomkih) prikazuje življenje in delovanje tistih slovenskih povojnih beguncev pred komunizmom, ki jih Britanci leta 1945 niso vrnili v Jugoslavijo. Knjiga zapolnjuje eno izmed vrzeli v novejši slovenski zgodovini. Na podlagi številnih prvotnih in drugotnih, pisnih in ustnih virov popisuje del slovenskih rojakov v tujini od maja 1945 do njihove večinoma prekooceanske izselitve, predvsem v Argentino. "

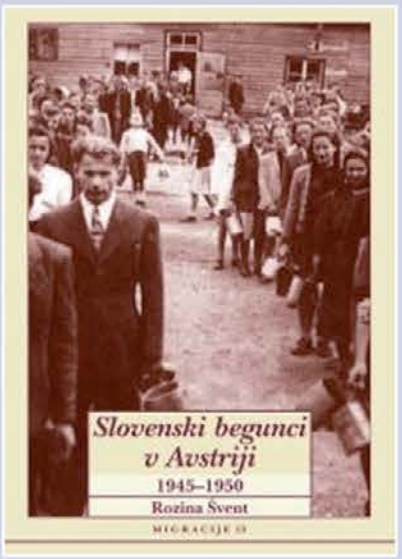

Dr. Šventova piše o približno šest tisoč slovenskih beguncih v šestih večjih taboriščih v Avstriji, ki jih je preučila s štirih vidikov: z vidika nastanitve, higienskega stanja, prehrane in z vidika uprave. V knjigi so popisani vzgoja in izobraževanje, versko življenje, begunski tisk in kulturno delovanje (glasba, gledališče, bralni večeri, knjižnice in razstave). Podatkov je toliko in vseh vrst, da bo odslej moral vsak raziskovalec na tem področju črpati iz tega vira. Knjigo bogati tudi več fotografij.

Na srečanju s časnikarji ob izidu novega dela so predstavniki obeh izdajateljev menili, da knjiga pomeni izredno pomemben prispevek k celovitejši zgodovini Slovenije. / M.

Kratke

Nastaja čezmejni goriški mešani mladinski zbor

Pevska kultura je že dolgo najmočneje povezovala tukajšnji prostor. Tokrat nekaj novega za mlade pevce: nastaja čezmejni goriški mešani mladinski zbor, skupaj s številnimi pobudniki in društvi iz Slovenije in Italije pa ga ustanavlja Zveza kulturnih društev Nova Gorica. Vabijo fante in dekleta v starosti od 13 do 17 let, naj se vključijo v zbor in tako sodelujejo pri povezovanju slovenske mladine na obeh straneh meje. Zbor bo vodil Gregor Klančič (asistent zborovodje vrhunskega Slovenskega komornega zbora, vodi ali pa je vodil več primorskih z borov, npr. zbor Vinko Vodopivec). Prva avdicija je že mimo, izbrali pa so 36 pevcev, z obeh strani meje. Odziv Slovencev z italijanske strani je nekoliko manjši, kot so sicer želeli in pričakovali. Vendar je še čas. Naslednja avdicija je bila 22.2.2008, sledijo pa še v marcu, po zimskih šolskih počitnicah, in sicer vsak petek, torej 7., 14., 21. in 28.3.2008 ob 16.20 naprej v TOČKI ZKD, Gradnikove brigade 25, Nova Gorica. Na avdicijo se je mogoče prijaviti tudi po elektronski pošti (zkd. nova-gorica@guest. arnes. si) ali po telefonu na ZKD Nova Gorica – 00 386 (0)5 533 03 11 ali 00 386 (0)41 789 031, celo na dan avdicije.

V projektu sodelujejo osnovne in srednje šole v Mestni občini Nova Gorica, Šempeter Vrtojba, nižje in višje slovenske šole v Gorici (IT), Glasbena matica Gorica, Glasbena šola Nova Gorica, Center za glasbeno vzgojo Emil Komel Gorica, Zveza slovenskih kulturnih društev Gorica, Zveza slovenske katoliške prosvete Gorica, Dijaški dom Nova Gorica in Kulturni dom Gorica.

"Spodbudite vaše hčerke, sinove, nečake, nečakinje, vnuke, vnukinje, naj se vključijo v zbor! " vabijo vsi, ki so se združili pri tej pomembni nameri. / PK

Dva srednjeevropska odlična umetnika

Do nedelje sta odprti zelo lepi razstavi, posvečeni dizajnerju Ettoreju Sottsassu, v velikem razstavnem prostoru Salone degli Incanti v nekdanji Ribarnici na tržaškem nabrežju, in gledališkemu režiserju Giorgiu Strehlerju v palači Gopcevich pri kanalu zraven Rusega mosta. Razstavi sta odprti od 9.00 (Strehler) oz. 10.00 (Sottsass), tudi med uro kosila, do 19.00. Gre za dokaj različni estetski vsebini, nastali na naši skupni srednjeevropski poljani, ki ju veže svojska simbolična in kulturna nit.

Tržačan Strehler je začetnik milanskega gledališča Piccolo Teatro, nesporni talent evropskega povojnega gledališča; na ogled so knjige, slike, pisma in rokopisi, listine, glasbila, osebni predmeti in drugi eksponati, ki ob desetletnici smrti pričajo o "zasebnem" Strehlerju ter promovirajo njegov arhiv, ki sta ga dedinji podarili našemu mestu.

Ta teden se končuje tudi tri mesece trajajoča razstava vizionarnega arhitekta iz Rovereta, Ettoreja Sottsassa, ki se je proslavil z edinstvenimi dizajnerskimi stvaritvami. "Rad bi vedel zakaj" je naslov razstave, ki je 90-letni Sottsass ni doživel. Fotografije Beat-generacije in azijskih templjev, živobarvno pohištvo iz umetnih mas in pastelnate barve sinusnih keramičnih predmetov, očarljivi stekleni ornamentalni predmeti ter pisani in govorjeni fragmenti angažirane poetike pričajo o Sottsassovi razpetosti med ameriškim novim vekom in brezčasno univerzalnostjo humanistične in transcendenčne vzhodne govorice, med senzualnostjo in življenjskostjo teles in zavestjo o sodobni bivanjski stiski. Obema skrajnostima so namenjene njegove ne zgolj uporabne stvaritve zadnjih 40-50 let, npr. čudovite mavrične omare, knjižne police in totemi iz "ameriškega" obdobja Memphis. / Davorin Devetak

RAZPIS

Narodna in študijska knjižnica razpisuje idejni natečaj za oblikovanje znaka oz. grafičnega simbola za Narodni dom v Trstu, ki bo uporabljen kot razpoznavni znak v stikih z javnostjo.

Pogoji sodelovanja:
Sodelovanje na natečaju je brezplačno; sodelujejo lahko posamezniki ali skupine; natečaja se ne morejo udeležiti člani žirije.

Znak:
Znak naj predstavlja Narodni dom, ki je bil v preteklosti pomembno središče družbenega in kulturnega življenja Slovencev v Trstu in v katerem se sedaj v tej smeri razvija nova dejavnost.
Razpoznaven mora biti tudi v majhnih dimenzijah. Napis Narodni dom ali kratica ND sta obvezujoča.

Izdelki:
Udeleženci natečaja morajo predstaviti naslednje izdelke, na papirju formata A4:
1. črno-bel osnutek znaka v dimenziji približno 10 x 10 cm (zaželjena je verzija znaka brez sivin, samo bela in črna);
2. barvni osnutek znaka v dimenziji približno 10 x 10 cm;
3. redukcijo znaka v formatih 5 x 5 cm in 3 x 3 cm;
4. kratek idejni opis.

Izdelki morajo biti oddani v zaprti ovojnici. Ta mora biti anonimna. Na njej naj piše "Natečaj NARODNI DOM".
Poleg izdelkov mora kuverta vsebovati zaprto pismo, označeno s šifro ("motto"); v njem naj bo zapisano ime udeleženca natečaja.

Rok za oddajo:
Udeleženci morajo oddati izdelke in pismo s šifro v zaprti kuverti do 15. APRILA 2008 v Slovenskem informativnem centru, ul. Filzi 14, v Trstu.

Urnik obratovanja urada: ponedeljek 10.00-12.00, torek 10.00-12.00, sreda 16.00-18.00, četrtek 10.00-12.00, petek 16.00-18.00.

Informacije: tel. št. 040 3481248, e mail info@narodnidom. eu
Žirijo bodo sestavljali oblikovalci in likovniki. Zmagovalec prejme nagrado v znesku 500,00 evrov. Zmagovalni znak bo postal last NŠK.

Italijanska internetna pesniška revija

Dvojezična objava pesmi v Italiji

Internet in internetne objave poezije so, skladno z globalno povezovalnim poslanstvom interneta, zelo primerne tudi za predstavljanje slovenske poezije izven naših meja. Ena takšnih priložnosti je ugledna italijanska internetna revija Fili d'aquilone (http: //www. filidaquilone. it/), v kateri so bile do sedaj predstavljene pesmi slovenskih avtorjev v slovenskem in italijanskem jeziku - v izboru in prevodu prevajalke in urednice Jolke Milič. V prvih številkah te revije so bili predstavljeni Maja Razboršek, Boris A. Novak, Matjaž Kocbek, Peter Semolič, Peter Kolšek in Niko Grafenauer, v zadnjih dveh številkah - to je v osmi in deveti, pa sva Vanja Strle in Kajetan Kovič. Avtorji, ki smo imeli priložnost objave svojih pesmi v tej reviji, smo bili povabljeni tudi k objavi kratkega besedila, v katerem povemo nekaj besed bodisi o svoji poeziji bodisi o poeziji nasploh. Vsa spremna prozna besedila so, za razliko od pesmi, objavljena samo v italijanskem prevodu - zato za naše bralce v nadaljevanju prilagam svoje kratko premišljevanje o poeziji v slovenščini:

Jolka Milič (foto JMP)

"Pesem kot jezik tišine, kot zrcalo sveta. Kot niz vzporednih svetov. Kot prvina, ki se dviga iz resničnosti v nekem na novo ustvarjenem svetu, ali morda zgolj drugem prostoru tega sveta; ki začara, da ostanemo brez besed, da pozabimo nase in se – vsaj za hip – spogledamo z večnostjo. Presežemo čas, v katerem smo. Pravzaprav, izstopimo iz njega in se zlijemo s prostorom. To se lahko zgodi le v tišini - v njenem jeziku, ki nas zapelje v negibnost, da bi mu lahko sledili. Da bi lahko sledili sebi; saj glasneje in hitreje ko živimo, več je časa in manj nas samih: hitenje nas ločuje od nas samih, od drugih, od tega sveta, nas jemlje iz naše lastne resničnosti, iz tega, kar bi lahko naša resničnost bila. Poezija je zato oživljanje sveta. In je lahko tudi zaustavljeni trenutek, v katerem na sebi lastne načine tipam za smisli eksistence, je raziskovanje človekove osebne svobode in iskanje notranjega ravnotežja, ki se navzven kaže kot notranja moč. Kot središče eksistence: ljubezen; doživljam jo kot tisto, preko česar se človek najlepše učlovečuje in spoznava, postaja sam sebi zadosten in šele kot tak pripravljen na zrelo ljubezen. Na to pot pa ga vabi predvsem hrepenenje, tista bistvena in temeljna energija, tisto valovanje, ki človeka vodi k lastni samouresničitvi in najglobljim potencialom, ki jih kot človek ima. "

Rimski pesnik, pripovednik in glavni urednik te zanimive in precej brane internetne revije Alessio Brandolini namerava čez čas izdati vse te pesniške prispevke kot malo antologijo slovenske sodobne poezije, seveda s privolitvijo slovenskih pesnikov in s pomočjo raznih drugih elementov, kot mi je omenila ob izidu Jolka, med katerimi ima tudi finančni oziroma sponzorski vidik svojo odločilno težo, a vseeno upa, da mu bo načrt uspel.

Vanja Strle

Datum roka oddaje izdelkov in nagrajevanja sta preložena

Likovni, fotografski in literarni natečaj MOSP-a in SKK-ja

Kot vsako leto ob Dnevu slovenske kulture razpisujeta mladinski organizaciji MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti) in SKK (Slovenski kulturni klub) likovni, fotografski in literarni natečaj za mlade iz zamejstva do 30. leta starosti. Organizaciji sta že napovedali, da bo nagrajevanje potekalo v mesecu februarju, zaradi drugih sočasnih projektov pa sta datum preložili na 13. marec, kljub temu da je na urad prispelo že precejšnje število izdelkov. Mladi, ki bi se radi preizkusili v risanju, fotografiranju in pisanju, lahko svoje izdelke oddajo do 7. marca v uradih Slovenske prosvete (ul. Donizetti 3, od 9.00 do 17.00), preko pošte na naslov ul. Donizetti 3, 34133 Trst, literarne prispevke pa je možno poslati kar preko elektronske pošte na naslov rast_mladika@hotmail. com. Komisija bo lahko vzela v poštev le tiste izdelke, ki bodo opremljeni s šifro ali psevdonimom, v zaprti kuverti pa naj bodo priloženi ime in priimek avtorja, datum rojstva in telefonska številka.

Tema letošnjega natečaja je tesno povezana z osrednjo Prešernovo proslavo: ustvarjalci namreč lahko iščejo navdiha v verzu Župančičeve Dume 'Kje, domovina, si? ', ki je bil tudi naslov letošnje osrednje proslave na Dan slovenske kulture, ali pa temo izberejo kar sami. Nagrade so tudi letos bogate, novost pa je v tem, da bo prva nagrada absolutna ne glede na starost, drugo nagrado bo dobil najboljši izdelek avtorja starostne dobe med 13. in 19. letom, tretjo najboljši izdelek avtorja med 20. in 30. letom, četrto nagrado pa bo kot običajno podelila publika.

Vse mlade spodbujamo k ustvarjanju za natečaj, hkrati pa spodbujamo tudi profesorje na srednjih in višjih šolah v Trstu in Gorici, naj motivirajo dijake za sodelovanje.

Patrizia Jurincic

Ljubljana / Študentska založba

5. Mednarodni festival Fabula

Eno od središč prostora literature je zgodba, fabula. Fabula je tudi rdeča nit in ime mednarodnega festivala, ki ga prireja Študentska založba iz Ljubljane. Tokrat je potekal že petič, raztegnil pa se je kar na štiri tedne med 21. januarjem in 16. februarjem 2008. Gre za vsebinsko, žanrsko, tematsko in programsko raznovrsten festival, razpršen po vsej Sloveniji.

Med številnimi tujimi gosti je bil tudi v Trstu živeči pisatelj Veit Heinichen (1957), ki v svoje nemško pisane knjige vpleta tudi slovenski element, kraje, mite, ljudi in dogajanje v slovenskem zaledju krajev okoli Trsta in Gorice. Doslej je izdal devet knjig različnih žanrov, v vseh pa je izhodišče Trst. Heinichen se je v svojem ljubljanskem gostovanju izkazal kot zelo dober, Slovencem naklonjen poznavalec mnogoplastnega in večnacionalnega prostora, njegovih travm in posebnosti, kar kot Nemec, če z nekoliko ironije le zapišem, čuti celo bolje kot marsikdo iz slovenskega glavnega mesta. Iz te posebne perspektive je Heinichen oblikoval pet romanov, ki so po žanru na videz kriminalke, v vseh pa je glavni junak komisar Proteo Laurenti. V slovenščini je doslej izšel samo roman Vsakemu svojo smrt (2005, prevod Živa Verbič). V nemškem in italijanskem bralskem svetu si je Veit Heinichen pridobil precejšnjo popularnost, prevedli so ga že v več jezikov, dobil pa je tudi nekaj nagrad (npr. dvakrat Premio Franco Fedeli v Bologni 2003 in 2004, ko je bil izbran med tri najboljše pisce kriminalk v Italiji). Italijanska televizija je leta 2005 po Heinichenovem romanu Smrt meče dolge sence posnela celovečeren film, v filmski produkciji pa sta še dva romana, ki se ravno tako dogajata v Trstu.

Veit Heinichen

Osrednja turneja Fabule je bila namenjena makedonski literaturi s tremi makedonskimi avtorji. Venko Andonovski, Ermis Lafazanovski in Aleksandar Prokopiev so namreč po mnenju prirediteljev zdaj najizzivalnejši pisci v tem jeziku. Ta sloves je lahko še posebej potrdil Venko Andonovski s svojskim romanom "Azbuka za neposlušne", ki je prav te dni izšel v zbirki Sto slovanskih romanov (fabula navidezno temelji na obdobju misije bratov Cirila in Metoda ter na mitu o pisavi).

Visoko raven letošnje Fabule je zagotovila še cela vrsta uglednih literatov, ki so slovenskim bralcem večinoma že znani po prevodih. Na gostovanjih po Sloveniji so nastopali Péter Nádas, Madžarska, ki je od leta 1998 tudi nosilec slovenske nagrade Vilenica (v slovenščini sta dve deli – Konec družinskega romana, 1999, Lastna smrt, 2007), že omenjeni Veit Heinichen, Italija/Nemčija, James Kelman, Škotska (v slovenščini delo Kako pozno je bilo, 2006), Andrzej Stasiuk, Poljska (v slovenščini delo Devet, 2004), Vladimir Arsenijević, Srbija (lani je v slovenščini v zbirki Beletrina izšla zbirka kratke proze Išmail), ter Yves Chevrel, francoski profesor vede o prevajanju in tematologije, ene najpomembnejših in najstarejših panog primerjalne književnosti ter avtor dela "La littérature comparée", ki naj ga poznajo tudi slovenski študentje primerjalne književnosti. Raziskovanje fenomenov zgodbe so udeleženci festivala interpretirali skozi različne literarne, filozofske, mitološke in druge vidike. Med drugim se je poleg obsežnega programa, namenjenega literaturi, v Postojni in nekaterih drugih slovenskih mestih odvijal tudi mednarodni Študentski filmski festival.

Péter Nádas

Vrhunec bogatega festivala je bila podelitev nagrade, ki jo časopis Dnevnik že tretjič podeljuje za najboljšo domačo zbirko kratke proze v zadnjih dveh letih. Petčlansko žirijo, ki ji je predsedovala dr. Alojzija Zupanc Sosič, je prevzela zbirka kratke proze "Vsi moji božiči" (2006). Nagrajena avtorica Maruša Krese (1947) je v njej zbrala trideset zgodb, ki jih, kot pravi sama, "povezuje božič, praznik, poln idealiziranih podob srečnih družin, pisanega okrasja in domiselno zavitih daril". Maruša Krese že od začetka devetdesetih let živi v Berlinu, kjer tudi objavlja, v slovenskem prostoru pa sta do zdaj izšli pesniški zbirki Danes (1989) in Beseda (1994) ter nagrajena novelistična zbirka Vsi moji božiči. Letošnji kandidati so bili še Milan Dekleva (Izkušnje z daljavo), Franjo Frančič (Trkaj, trkaj na nebeška vrata) ter Urška Sterle (Vrsta za kosilo). Na sklepni prireditvi sta nastopila Vita Mavrič ter Jani Kovačič z glasbeno predstavo Hrepenenja (K. Weill, B. Brecht).

Festival Fabula je torej obsežen literarni projekt, ki je namenjen zgodbi, jo raziskuje, s številnimi gosti in tematsko pestrimi prireditvami, literarnimi večeri in razpravami pa išče vzporednice v drugih umetniških zvrsteh.

Peter Kuhar

Kratke

Prihodnjič v DSI

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 3. marca, na okroglo mizo na temo "KAVA, TRŽAŠKO PRISTANIŠČE IN SLOVENCI". Govorili bodo dr. Vanja Lokar, Igor Švab in predsednik tržaškega združenja operaterjev kave Vinko Sandalj. V Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, začetek ob 20.30.

SSG / Gostovanje gledališča Zagrebačko kazalište mladih

Slovensko stalno gledališče je pred kratkim gostovalo v Hrvaškem gledališču mladih v Zagrebu s predstavo Svinjak Pier Paola Pasolinija v režiji Ivice Buljana. Obisk SSG so hrvaški gledališčniki vrnili v četrtek, 21. februarja, ko so v Trstu nastopili s predstavo Veliki Gatstby po romanu F. Scotta Fitzgeralda. Predstava v prevodu Šimeta Balena in v režiji Ivice Buljana je doživela premiero v lanski sezoni; ob velikem igralskem ansamblu sta fresko zlatega obdobja jazz-glasbe oblikovala tudi petčlanski bend in znana hrvaška pop pevka Gabi Novak. Izvirno glasbo je napisal priznani kantavtor Arsen Dedić. Veliki Gatsby je zgodba mladega človeka skromnega izvora, ki stremi po bistveni življenjski spremembi, po ustvarjanju nove identitete, kar ga privede od največjega uspeha do končnega propada. Njegov uspeh je apoteoza ameriških sanj: Gatsby je prislužil svoj denar preko umazanih poslov in vse to samo zato, da si na svojo stran znova pridobi nikoli pozabljeno ljubezen Daisy, ki se je sicer že poročila z drugim. Gatsby je "velik" zato, ker nosi idejo o čisti in večni ljubezni, ker še verjame v ameriški sen in istočasno živi v svetu iluzij. Buljan je prelil roman na sceno in je oživil na odru dobo ameriške zgodovine in vzdušja ekskluzivnih zabav, kjer se kreta galerija likov newyorških bogatašev. Predstava je bila opremljena s slovenskimi in italijanskimi nadnapisi.

Maraton spet na malem odru SSG

Po krajšem premoru se bodo nadaljevale v Mali dvorani Slovenskega stalnega gledališča v Trstu ponovitve nove produkcije Maraton v New Yorku Edoarda Erbe v režiji Mihe Goloba. Poškodba igralca Romea Grebenška je namreč onemogočila nekaj dni po uspešni premieri, kateri je prisostvoval tudi avtor, da bi si ponovitve fizično naporne predstave sledile po napovedanem razporedu. S tremi ponovitvami za višješolski abonma Barakuda je predstava v prejšnjih dneh ponovno zaživela z vskokom igralca Danijela Malalana ob Primožu Forteju. Čista, skoraj hiperrealistična in obenem surealistična pisava Edoarda Erbe ponuja enkratno metaforo o življenju. Predstava Slovenskega stalnega gledališča je obenem slovenska praizvedba tega dela v prevodu Gašperja Maleja. Abonenti SSG si bodo lahko ogledali predstavo kot "plus-ponudbo" v abonmaju in dvignili vstopnice po simbolični ceni. Po ponovitvah v petek, 22., in soboto, 23., bo še ena v petek, 29. februarja. Zaradi omejenega števila razpoložljivih sedežev je rezervacija obvezna (brezplačna telefonska številka 800214302 ali 040 362542).

Zadovoljstvo Slovenske skupnosti ob pomembni razsodbi državnega sveta

Slovenska skupnost pozdravlja pomembno razsodbo državnega sveta, ki je dokončno potrdila pravico vseh Slovencev do pravilno napisanega imena in priimka na vseh uradnih dokumentih, tudi z uporabo črk slovenske abecede. Državni svet je pri tem tudi ošvrknil oblasti, rekoč, da kar je mogoče doseči na navadnem računalniku, mora biti mogoče tudi na velikem sistemu, ki ga uporablja država. Pravica do imena in priimka je osnovna človekova pravica in kršitev tega pravila predstavlja hudo diskriminacijo. Zato je SSk začela boj za pravilno napisane zdravstvene izkaznice in ga bo tudi dosledno nadaljevala. Razsodbo je zato tajnik Peter Močnik poslal že predsedniku dežele Illyju, čeprav v odstopu, in prefektu dr. Balsamu. Obenem pa SSk vabi vse rojakinje in rojake, da skrbno pazijo in zahtevajo pravilno pisavo lastnega imena in priimka na vseh dokumentih in da javijo pomanjkljivosti javnih uradov na tem področju. V zvezi s tem spominja SSk, da je že nekaj mesecev na razpolago tudi urad za slovensko manjšino, kjer deluje osebje z znanjem slovenščine in ki pripada različnim upravam. Slovenska stranka vabi vse, da se v čim večji meri poslužujejo te storitve. Predvsem pa je pomembno, da se v čim večjem številu opremimo z dvojezičnimi osebnimi izkaznicami, ki so danes na razpolago tudi v Trstu in ki jih lahko zamenjamo, čeprav ni še zapadel naš dokument. Gre za pravico, ki je verjetno nepopolnoma izražena, saj dokument ni v celoti dvojezičen, kot bi moral sicer biti, a žal je to posledica prakse od povojnega časa do danes in verjetno tudi drugačne politične drže na primer naše ali nemške manjšine. Pravica pa je bila dosežena po dolgem času in s težavo in je lahko znak naše doslednosti ter zavednosti. Istočasno je tudi znak odprtosti, saj je zanjo povprašalo že kar nekaj italijanskih someščanov. Toliko bolj je zato prav, da zanjo povprašamo tudi Slovenci sami.

NABREŽINA Okrogla miza o Kraški gorski skupnosti in politiki teritorija

Potrebno je sestaviti strokovno omizje operativnega značaja

Manjšinci moramo postati protagonisti pri soodločanju prihodnosti našega teritorija, izbrati pa moramo najprej v naših vrstah prioritete, s katerimi nagovarjati naše institucionalne sogovornike. "Vprašati pa se moramo najprej, kakšna je predvsem naša vizija Krasa". Nujno je treba zato sestaviti strokovno omizje operativnega značaja, ki bi raziskovalo potrebe kraškega območja in pri katerem bi bile soudeležene slovenske stanovske in druge organizacije, gospodarsko-bančni dejavniki, zainteresirane javne uprave in srenje. Rudi Pavšič je tako sklenil okroglo mizo z naslovom Kraška gorska skupnost in razvoj teritorija, ki jo je SKGZ priredila v sredo, 20. februarja, v dvorani SKD Igo Gruden v Nabrežini. Predsednik SKGZ je med svojim izvajanjem izrazil prepričanje, da "živeti dobro na Krasu je naše vprašaje, ne pa levice ali desnice".

Foto Kroma

Uvodoma je tržaški pokrajinski predsednik SKGZ Igor Gabrovec obnovil usodo KGS, ki je bila ukinjena leta 2002 na podlagi reorganizacije gorskih okolišev, kljub zagotovitvam Riccarda Illyja pa je njena ponovna ustanovitev doslej ostala na mrtvi točki. Ostale predlagane variante (od t. i. Asterjev do metropolitanske občine) kažejo, da ne ustrezajo potrebam kraškega teritorija.

"Ni treba zato trmoglavo vztrajati za ponovno ustanovitev KGS, takšne, kot je bila pred leti, kraško območje pa vendar nujno rabi upravno politični instrument, ki bi nudil potrebna sredstva in avtonomijo pri upravljanju teritorija", je dejal Gabrovec.

Takega mnenja so bili skorajda vsi navzoči na okrogli mizi, v prvi vrsti župani okoliških občin Mirko Sardoč (Zgonik), Fulvia Premolin (Dolina), Paolo Vizintin (Doberdob) in repentabrski podžupan Marko Pisani. Premolinova je poudarila kočljiv položaj občinskih uprav, ki po eni strani ne morejo koriščati ugodnosti sistema Aster, po drugi pa se ukvarjajo z zloglasno evropsko normativo Narava 2000, ki obvezuje v bistvu celotno kraško področje. Premolinova in Sardoč sta soglašala v oceni, da je število uslužbencev tovrstnih občinskih uprav premajhno, da bi lahko suvereno sledili številnim novostim, ki jih uvaja t. i. devolution. "Če k temu dodamo še nadzor nad vsemi omejitvami, ki jih nalaga načrt Narava 2000, in hkratno možnost koriščanja sredstev evroprojektov, razumemo, da bi bila ustanova, kot je to bila KGS, še kako pomembna za koordiniranje vseh teh elementov", je dejal Sardoč. Marko Pisani je prepričan, da bi nova KGS lahko bolje urejevala tudi odnose s sosednjo Slovenijo, saj se po njenem vstopu v schengensko območje lahko obmejni pas jemlje kot enotni prostor.

Tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec je ravno tako mnenja, da je treba KGS obnoviti. "Pooblastiti jo je treba s pristojnostmi, ki bi zadoščale zaščiti okolja in družbenogospodarskemu razvoju naše skupnosti".

"V razpravah, ki zadevajo usodo naše manjšinske skupnosti (od zaščitnih zakonskih osnutkov do ustanovitve oz. ukinitve KGS in podobno), moramo biti aktivno soudeleženi. Nihče se ne sme igrati z nami in krovni organizaciji bosta odločno skrbeli, da se to ne bo zgodilo", je dejal predsednik SSO Drago Štoka.

Nekdanja predsednika KGS Marino Pečenik in Mario Lavrenčič sta na okrogli mizi soglašala z dejstvom, da je bila KGS v zadnjih letih skorajda "prazna škatla", ki je "70% prispevkov namenjala stroškom osebja, le 30% pa je vlagala v načrte"; Pečenik je zato prepričan, "da take KGS ne potrebujemo". Lavrenčič pa je razmišljal o novih pristojnosti take ustanove, ki naj bi npr. upravljala Kraški park.

Nekoliko drugačnega mnenja pa sta bila deželna svetnika Igor Dolenc in Igor Kocijančič. Slednji se je vprašal, zakaj župani okoliških občin so nasprotovali t. i. kraškemu Asterju ("ker je bilo v samih devetih dnevih nemogoče pripraviti vso ustrezno dokumentacijo", je bil odgovor Mirka Sardoča), Dolenc pa je poudaril dejstvo, da je bila KGS ukinjena tudi zato, ker ji ni uspelo zrežirati ustanovitve Kraškega parka: temu stališču je v svojem posegu nasprotoval Lavrenčič, ki je deželnemu svetniku odvrnil, da je bila v zadnjih letih obstoja KGS razmejitev Kraškega parka že storjena, temu pa je nasprotovala pokrajina. Dolenc je med drugim bil mnenja, da je problem KGS vsebinske narave, saj imajo občine in pokrajine dovolj pristojnosti glede upravljanja teritorija: KGS bi zato postala neke vrste dvojnik.

Deželna svetnica Bruna Zorzini Spetič in deželni tajnik SSk Damijan Terpin pa sta mnenja, da je bila ukinitev KGS politična poteza desnice. Pokrajinski tajnik SSk Peter Močnik pa je glede vinkulacij Narava 2000 svetoval, naj se dežela zgleduje po RS, ki je do evropskih predpisov vzpostavila elastičen pristop: slovenski kmetovalci lahko še naprej nemoteno upravljajo svojo zemljo, kar hkra-ti zagotavlja suveren odnos do okolja in živali.

Predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta Marko Milkovič je opozoril, da sta kraška rajona tržaške občine v takšni situaciji najbolj zapostavljena, Carlo Grgič pa je že pred Pavšičem svetoval strokovno omizje v manjšini, ki bi se ukvarjalo s politiko teritorija; Dario Vremec, pobudnik referenduma za kraško občino, pa je dejal, da so problemi kraškega območja že dolga leta vedno eni in isti.

Igor Gregori

DRUŠTVO FINŽGARJEV DOM in CPZ SVETI JERNEJ

vabita na

VEČER SLOVENSKE PESMI IN BESEDE

posvečen 130-letnici Župančičevega rojstva in 40-letnici smrti Brede Šček

OBLIKOVALI GA BODO:

- *MI MPS Vesela pomlad - vodi Mira Fabjan*
- *CPZ Sveti Jernej - vodi Janko Ban*
- *Solisti Matejka Bukavec, Mojca Milič, Marjan Škerlavaj in Marjan Štrajn*
- *Otroška gledališka skupina T. Petaros s spletom Župančičevih otroških pesmi*
- *govornica dr. STANKA SOSIČ ČUK*

Nedelja, 2. marca 2008

v Finžgarjevem domu (Marijanišče) ob 18. uri

Ob 90-letnici konca prve svetovne vojne

Vojaški "žegni" prepotrebni osvežitve

Bliža se 90-letnica konca prvega svetovnega krvoprelitja. Na naših tleh so še vidna znamenja trpljenja in žrtvovanja mladih življenj. Množijo se pobude s spominskimi ureditvami na obeh straneh meje, tako na Videmskem in Kobariškem kot tudi na goriškem Krasu. Pred nedavnim so sosednje občine v Sloveniji in Italiji izdale v okviru evropskega načrta lepo knjižico o poteh po utrdbah in jarkih prve svetovne vojne. V Temnici so v nekdanji šoli uredili opremljeno središče. Tudi v devinsko-nabrežinski občini si prizadevajo za turistično izkoriščanje Grmade.

Medtem ko obnavljajo poti, so avstro-ogrska pokopališča precej zanemarjena in potrebna osvežitve. Za občasne posege skrbijo prostovoljci avstrijskega Črnega križa. Gre v glavnem za mlade prostovoljne gasilce. V naših krajih pripadata ta čast in dolžnost gornjeavstrijskim gasilskim združenjem. Krajevne uprave pa jim zagotavljajo vsaj osnovne pogoje.

Tržaški občinski odbornik Bandelli je v tem smislu odgovoril na pismo v dnevniku, čemu prispevek za avstro-ogrsko pokopališče pri Božjem Polju na Proseku. Dejansko je bilo nujno poskrbeti za primeren dostop. Pokopališče pri Božjem Polju je dokaj zanemarjeno. Zidovi se rušijo, tablice so zbledele, tako da je na nekaterih težko razbrati imena na grobovih. V dolini pod Staro Goro počiva okrog štiri tisoč padlih. Sem so prenesli tudi posmrtne ostanke s pokopališč pri Doberdobu in Podgori. Zastopajo vse narodnosti cesarstva. Številni so Slovenci in Italijani, naj omenim soimenjaka sedanjega odbornika za kulturo na tržaški občini. Večni počitek je tu našel neki Orazio Greco. Ludvik Ašič, posestnik iz Laporja pri Slovenski Bistrici, pešec 17. pehotnega polka, ima tudi nagrobni kamen, ki so mu ga postavili žalujoče sestre in brat. No, lepo bi bilo, da bi ob popravilih dodali italijanskim napisom o številu padlih vsaj še nemškega in slovenskega, saj je pokopališče vendar na Proseku. Bilo bi vsaj evropsko.

Drugo večje avstro-ogrsko pokopališče je v Nabrežini. V dolini med Liščkom in Svinjsko grižo so pokopani v glavnem avstro-ogrski vojaki, ki so padli l. 1917 pred kobariškim prodorom.

Tudi tu je cela paleta narodnosti, ki je krvavela za cesarja in domovino. Ustavni patriotizem ni novost. Tako izstopa nagrobni kamen z napisom v italijanščini: Al soldato Drioli Giovanni 56° Reg. Fanteria, morto per la Patria, la moglie ed i sette figli, il padre e congiunti. Pa še na drugem kamnu v slovenščini: Mlademu junaku postavili v spomin njegovi prijatelji. Ali za prijatelja, ki sta umrla drug za drugim, v nemščini: Hier Ruhen in Gott Josef Babinsky +8.9.17 und Paul Čiž +9.9.17.

Tudi to pokopališče je potrebno osvežitve in popravil, ki jih bodo gotovo letos izvedli, saj so zadnjič gornjeavstrijski gasilci obiskali Šišček leta 1996.

No, župan Ret bo gotovo posegel, da bi sicer trijezični napis popravili. Gotovo bo uredil, da bo jezik, ki ga je prvič slišal pri Kupčevih, kot je dejal v nedavnem intervjuju, bolj podoben slovenščini. Na plošči namreč piše: Tukaj počivajo 1934 vojaki avstriski in magiari. Tako padli kot domačini bodo hvaležni za pozornost.

M. O.

BAZOVICA Obnovljeni prostori Slomškovega doma

Lep praznik z Mirkom Špacapanom v spominu

Torek, 19. februarja, je bil za bazovsko vaško in župnijsko skupnost res poseben dan: bil je radosten in hkrati prepreden s tančico žalostne ganjenosti. Veselje je slonelo na pridobitvi obnovljenih prostorov Slomškovega doma, boleče čustvo pa je izhajalo iz spoznanja, da je oseba, ki se je zavzemala za obnovo župnijskega središča, pred časom stopila v večni Božji objem.

Večer, na katerem so ponovno predali namenu Slomškov dom, je namreč potekal v imenu in spominu na nekdanjega deželnega svetnika Mirka Špacapana, "čigar prizadevanje je omogočilo deželni prispevek, s katerim smo lahko popravili te prostore. Od samega začetka smo načrtovali odprtje tudi z njegovo prisotnostjo. To zdaj žal ni mogoče, njemu bomo zato v znak hvaležnosti postavili spominsko sliko", je dejal bazovski župnik g. Žarko Škerlj v svojem nagovoru in se Tomažu Špacapanu, sinu pokojnega politika, zahvalil za njegovo prisotnost.

Obnovitvena dela so trajala šest mesecev. Železobetonska streha se je namreč začela podirati in treba je bilo misliti na novo. Kapela za tedenske maše v zimskem času in pevska soba za otroški zbor sta bili že prej v uporabi, zdaj pa sta z novimi polžastimi stopnicami dostopnejši. Tudi zgornji prostori so končno toplejši in prijaznejši, saj so vanje namestili električno in ogrevalno napravo. Prepleskani so bili prvo nadstropje in podstrešje ter zunanji zidovi poslopja. Povezovalka večera Tamara Ražem, je še dodala, "da bo v enem izmed delov prodstrešja v prihodnje nastal muzej verskih predmetov, molitvenikov in verskih znamenj."

Praznovanja obnovljenega Slomškovega doma so se udeležili številni domačini, gostje in predstavniki stranke Slovenska skupnost ter tržaški škof Evgen Ravignani. G. Škerlj se je posebej zahvalil predsedniku SSO Dragu Štoki in Mariju Maverju, predsedniku Slovenske prosvete, za vsakoletno denarno in pravno pomoč in podporo, tako pomembno za vsestransko kulturno delo v Bazovici. Domači župnik se je v svojem posegu zaustavil ob pomenu, ki ga ima župnijski dom v vaški verski skupnosti. "Skušajmo se zavedati, kako pomembno središče in srce župnije ni le domača cerkev, ampak tudi župnišče: za nas v Bazovici – Slomškov dom. Zbiranje v njem bi nam moralo biti nekaj spontanega in naravnega, nujnega in potrebnega. Tukaj bi se morali čutiti kot doma. Tu se je oblikovala naša vera, gradila osebnost in se bogatila naša kultura". Izhajajoč iz dogodka v zvezi s protesti zoper papežev obisk na rimski univerzi La sapienza, je bazovski dušni pastir razmišljal tudi o odnosu med vero in znanostjo. "Človek ima telo in duha, ima razum in dušo: nismo ločena, ampak celostna bitja. Rast je potrebna tako v eni kot v drugi, v veri in kulturi ali znanosti". Ob sklepu svojega posega je g. Škerlj še enkrat izrazil zadovoljstvo, da so bila obnovitvena dela Slomškovega doma, ki so znašala 108 tisoč evrov, uspešno zaključena, "čeprav ima župnija sedaj še bančno posojilo in zato dolg do ZKB". Bazovski dušni pastir pa je zadnjo misel namenil pokojnemu Mirku Špacapanu, kateremu je posvetil tudi Gospodovo molitev Oče naš, ki jo je ubrano zmolilo celotno občinstvo.

Foto IG

Fulvia Premolin, županja občine Dolina, pod katero spadajo tudi vasi Pesek, Gročana in Draga, kjer je dušni pastir ravno g. Škerlj, je v svojem pozdravu izrazila upanje, da bo obnovljeni Slomškov dom zrcalil omikano sožitje in kulturno rast; slavnostni govornik, deželni tajnik SSk Damijan Terpin, pa je v svojem nagovoru orisal prisrčen prerez osebnosti prijatelja Mirka Špacapana, ki je svoje življenje posvečal bodisi znanosti in kulturi (po poklicu je bil namreč neonatolog, dejaven je bil tudi kot glasbenik in zborovodja) bodisi politiki in športu (kot politik je izkazoval veliko rahločutnost pri reševanju zagonetnih problemov, priljubljen je bil kot skavtski voditelj in odbojkar).

Tržaški škof Ravignani se je ob blagoslovu poslopja spomnil na besede blaženega A. M. Slomška: "Za Slovenca ni večjega darila kot domača pesem", je dejal častni gost, čigar ljubezen do našega prosvetnega petja je vsem znana. "Naj postane ta prostor kraj združevanja za vas in za vaše družine, predvsem pa naj bo to kraj petja."

In že na otvoritvenem večeru so člani MePZ Lipa pod vodstvom Tamare Ražem, OPZ Slomšek pod vodstvom Zdenke Križmančič in Moške pevske skupine Lipa pod vodstvom Anastazije Purič ugodili škofovi želji s prijetnim nastopom, ki ga je nagradil topel aplavz občinstva: veselil bi se ga gotovo tudi Mirko Špacapan.

Igor Gregori

Obvestila

Slovensko pastoralno središče v Trstu vabi na predavanje mag. Bogdana Vidmarja iz Škofijske gimnazije v Vipavi na temo "Kako približati vero mladim generacijam". Predavanje bo v sredo, 5. marca, ob 18. uri, v dvorani Marijinega doma v ulici Risorta 3. Vljudno vabljeni!

Potovanje z Novim glasom v Uzbekistan od 15. do 22. maja 2008. Vpisovanje se zaključi 29. februarja. Za podrobnejše informacije na upravi Novega glasa v Gorici, tel. 0481 533177, in na uredništvu v Trstu, tel. 040 365473, ali e-mail mohorjeva@gmail.com. Program Vam lahko dostavimo tudi po elektronski pošti.

Darovi

Za cerkev v Gropadi ob spominu na pokojnega moža Milana Gregorija daruje žena Delka 20,00 evrov.

DEVIN Prešernova proslava

Kosovel in benečanska glasbena ustvarjalnost

Devin, petek, 22. februarja, praznik slovenske kulture. Večer se je začel z naslednjimi mislimi letošnjega Prešernovega nagrajenca, književnika in prevajalca prof. Janeza Gradišnika, ki je v zahvalnem zapisu za prejeto nagrado med drugim dejal, ko je govoril o Francetu Prešernu, da gre za pesnika, ki je "ustvarjalno presegel raven jezika, kakršen je zadoščal za rabo preprostega ljudstva, in povzdignil slovenščino med tedanje razvite evropske jezike ter jo usposobil za vrhunsko pesniško izražanje. ... Za dediščino Prešernovega velikega kulturnega dosežka je odgovorna vsaka generacija: kar je prejela od prednikov, je dolžna izročiti naslednjim rodovom in se pri tem truditi ne le za ohranjanje te dediščine, temveč tudi za njeno bogatenje". Ta čut odgovornosti do te dediščine in skrb za njeno ohranjanje je bilo zaslutiti že v uvodnem nastopu Mladinske skupine Ladja, ki je pod vodstvom Olge Tavčar in ob spremljavi Barbare Corbatto zapela tri pesmi, med drugim tudi eno na Župančičevo besedilo. K mizi v znani devinski dvoranici sta nato sedla prof. Tatjana Rojc in Marko Tavčar za Goriško Mohorjevo družbo. Pogovor med njima pa je bil uglašen na vsebino in sporočilo knjige Dragi Srečko, neobjavljena pisma Srečku Kosovelu, ki je lani konec oktobra izšla pri GMD. Uvodoma pa je prof. Rojčeva svoj nastop posvetila učiteljici, ge. Vlasti Batagelj Legiša iz Devina, in poudarila, da ji je hvaležna, ker ji je vcepila globoko ljubezen do materinščine. Vsebinsko razčlenjen pogovor je bil priložnost, da smo veliko izvedeli o dolgem nastajanju te knjige, od rjave potovalke, v katero je Tončka Kosovel spravila pisma in jih zaupala družinskemu prijatelju Ediju Racetu, do vloge prof. Nade Pertot, ki je vsaj deloma uporabila to gradivo za niz oddaj po Radiu Trst A, ter dela, ki je privedlo do priprave, in nato izida omenjenega dela, ki nam posredno omogoča boljše razumevanje samega pesnika in predvsem spoznavanje onega kulturnega humusa, iz katerega se je razvijal ta velikan slovenske poezije in duha. Iz vsega povedanega pa je bila predvsem utemljena pravilnost trditve, da je mogoče Kosovela razumeti le skozi prizmo njegove primorskosti in dosledne zvestobe slovenskemu jeziku in kulturi.

Foto Kroma

Po nastopu MoPZ Fantje izpod Grmade, ki je pod vodstvom Iva Kralja z dvema pesmima opozoril na Prešernov praznik, z dvema ljudskima pa na korenine, iz katerih črpa moč vsako prosvetno delo, tudi v Devinu, je sledil krajši koncert glasbeno- instrumentalne skupine BK-evolution, iz Benečije, ki jo vodi David Klodič in ki je predstavila vrsto pesmi leta 2001 umrlega zelo priljubljenega benečanskega kantavtorja Kekka Bergnaca ter dve zanimivi skladbi samega Davida Klodiča. Čeprav je bil večerni spored kar dolg, se je prijetno druženje ob prijateljskem pogovoru med udeleženci in tudi petju zavleklo v noč.

V. J.

KULTURNI DOM Pesniški večer

Knjižni prvenec Braneta Grubarja

Vsak igralec začuti baje v določenem trenutku potrebo po dodatnem poklicu, alternativo vsem tistim fikcijskim potem, po katerih vsakodnevno hodi. Brane Grubar, priznani slovenski igralec, ki ima za seboj na stotine uspešnih vlog, se je pred tridesetimi leti odločil za poklic jadralca. Svoji ljubezni do morja je sedaj posvetil tudi knjižni prvenec Kam? Drugam!, ki ga je Janko Petrovec prejšnji teden predstavil v sklopu svojih Pesniških večerov. Saj se, čeprav gre v resnici za potopisni esej, v njegovih liričnih opisih morskih potovanj skriva veliko poezije. Večer je potekal v pododrju tržaškega Kulturnega doma, ki se je za nekaj ur spremenilo v ladijsko podpalubje; res škoda, da je bila udeležba na večeru skromna, saj se je Brane Grubar izkazal za prijetnega sogovornika, ki nas je popeljal na zanimivo potovanje.

Knjiga Kam? Drugam! je izšla pri založbi Didakta, za posrečeno skoraj asketsko podobo knjige pa je poskrbel oblikovalec Tomato Košir. Med posameznimi poglavji so tudi avtorjeve črno-bele fotografije. "Založnik je sicer želel, da bi bile barvne, z oblikovalcem pa sva se strinjala, da bi knjigo spremenile v kičast izdelek. No, založnik sicer ponavlja, da bi bila z njimi knjiga že razprodana, meni pa je bolj všeč tako... " Vsako poglavje uvede zapis iz ladijskega dnevnika (čeprav bralcu ni dano vedeti, iz katerega leta), nadaljuje pa asociacija ali spomin na ta ali oni kraj, dogodek trenutek. Kot je opozoril voditelj večera Janko Petrovec, sestavlja knjigo predvsem mozaik srečevanj. Na primer tistega z neznanim samosvojim jadralcem iz Chioggie, ki je dal svoji jadrnici ime Popriščin, ne da bi vedel, da gre za Gogoljevega junaka, ki ga je Grubar seveda tudi odigral na gledališkem odru. Ali pa srečanja s Pijo in Pinom Mlakarjem, klasičnima plesalcema, gledališčnikoma in seveda jadralcema. "Zaradi oseb, kot je bil Pino Mlakar, je bilo vredno preživeti štiri leta na igralski akademiji", se je svojega nekdanjega mentorja spomnil Grubar, ki letno preživi približno dva meseca na morju. Zadnja leta najraje v Grčiji, med Kikladskimi otoki, ali ob obalah otoka Trizonia v Jonskem morju, ki ga vsakič, ko pluje mimo njih, zvabijo na kopno. Sicer pa so "če so pravi vetrovi, na jadrnici pa pravi ljudje in prava hrana, vsa morja krasna".

pd

VLAK SPOMINA Potovanje v Auschwitz in Birkenau

Vsakdo si mora prizadevati za sožitje in sobivanje

200 mladih goriških, tržaških in videmskih višješolskih študentov italijanske in slovenske narodnosti se je v ponedeljek, 4. februarja, odpravilo na posebno potovanje, ki je bilo drugačno od običajnega razposajenega večdnevnega šolskega izleta.

"Odpravljamo se v kraj, o katerem smo veliko slišali", nam je povedala Nika, študentka tržaškega liceja Prešeren, ko se je velika množica mladih spoštljivo pomikala vzdolž mimohoda, ki med betonskimi zidovi, katerih višina krepi občutek utesnjenosti in groze, pelje do velikega dvorišča tržaške Rižarne. "To je prva etapa poti, ki nas bo pripeljala do Krakova, nato pa v Auschwitz in Birkenau", je obrazložila študentka, ki je nato s svojimi sošolkami dohitela množico v konferenčni dvorani nekdanjega tržaškega taborišča. Veliko število mladih so pred odhodom nagovorili tržaški občinski odbornik Giorgio Rossi, predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat, goriški pokrajinski odbornik Marko Marinčič in organizatorji pobude Vlak spomina, člani organizacij Terra del fuoco in Strade nuove. Študenti so nato stopili na avtobuse in se odpeljali do videmske železniške postaje, kjer so pričakali vrstnike iz Apulije, da bi skupno šli na pot spomina.

Eden od spremljevalcev, prof. Tomaž Susič, ki poučuje na goriškem družboslovnem liceju S. Gregorčič, nam je povedal, da so se višješolci za tako izkušnjo temeljito pripravili. "Pobuda Vlak spomina je bila izhodišče, na kateri so študenti osnovali raziskave o nasilju nacifašizma v domačih krajih. Pri načrtu so sodelovali mladi 4. razredov, ker so bili kolegi 5. razredov preveč obremenjeni z maturitetnim izpitom".

Izkušnja je trajala le nekaj dni, mladim pa je vseeno zapustila neizbrisno sled. "Najbolj pretresljiv je bil po mojem mnenju ogled Birkenaua", nam je povedala Nika po vrnitvi. "Razsežnost tega taborišča me je res presunila: čeprav sem ga v preteklosti že obiskala, sem ga tokrat, v večerni temi, doživljala s povsem drugačnimi občutki: groza in sočutje ter usmiljenje so se v meni stopnjevali. Podobno čutenje je velo tudi v dušah mojih sošolcev". Mladi so med dvodnevnim obiskom taborišča sodelovali v debatnih skupinah, v katerih so razglabljali o preteklih in sedanjih družbenih stiskah, o tem, kako se zlo nekdanjega nacifašizma lahko tudi danes kaže v novih oblikah rasizma, nasilja in nestrpnosti. "Na podlagi teh delavnic so študenti spoznali, da sta sožitje in sobivanje odvisni od prizadevanja vsakega člana družbe. Ni kraja na svetu, v katerem bi se lahko tako globoko poglobil v tovrstne tematike, kot sta Auschwitz in Birkenau", nam je povedal prof. Susič.

Najbolj pristni občutki so se v mladih strnili takrat, ko so se v taborišču muzeju znašli pred fotografijami tri tisoč internirancev in imeli nalog, da se vsak zamisli ob portretu enega izmed teh, da bi mu na tak način povrnil odvzeto dostojanstvo. "To je bilo res posebno, intimno doživetje. Takoj zatem je vsak izmed nas na prostem zavpil ime osebe, katere fotografijo je imel prej pred očmi", nam je povedala Nika. Nekoč se je tako iz dimnikov Auschwitza dvigal gost dim nečlovečnosti, tokrat pa so se v nebo nad taboriščem dvigali zvoki dostojanstvene drže mladostnikov, ki dajajo upanje v boljšo prihodnost.

IG

Prepoved kajenja in osebna svoboda

Vsega so krivi kadilci!

Mrzel in turoben zimski dan, tak, da ga začutiš globoko v kosteh. Hitim po vsakdanjih opravilih in mi, tako kot vsakič, zmanjkuje časa. Onkraj trga zagledam prijatelja, dobrega, starega prijatelja, ki ga poznam še iz študentovskih let in mi je že tolikokrat priskočil na pomoč, pa vendar zaustavim korak in se zagledam v prvo izložbo. Ob sami misli, da bi se srečala z njim in bi me, kot običajno, povabil na kavo, me zmrazi po vsem telesu; SAJ JE KADILEC, jaz pa si tega mrzlega, meglenega jutra želim piti kavo na toplem. Zakon, ki razdira prijateljstva.

Ob izidu zadnje zbirke Svetlane Makarovič PREKLETI KADILCI sem se pošteno zamislila nad novim protikadilskim zakonom, italijanskim, slovenskim ali evropskim, saj je čisto vseeno katerim, kajti globalizacija je že dosegla tudi najbolj intimne kotičke našega vsakdanjega životarjenja. In nekako milo se mi je storilo, ko sem se preko televizijskega ekrana vživela v ledeno mrzlo sivino, začutila, kako mi ledenijo noge in kako sem pravzaprav solidarna s tistimi, ki zmrzujejo na predstavitvi knjige.

Ob vsem tem naj povem, da sem strasten NEkadilec. Prišlo mi je iz otroštva, ker je moj oče stalno kadil v kuhinji, ki nam je bila tudi dnevna soba in učilnica, sama sem zaradi tega večkrat ostajala v postelji in bolehala za bronhitisom. Ko sem dorasla, pa sem se na osnovi svobodne volje in lastne presoje odločila, da pač ne bom kadila, kljub temu da popolnoma razumem, da je to lepo, prijetno. Da, prijetno, ker, ko sedeš za mizo, si prižgeš cigareto in se skozi dim zazreš v daljavo, se čas ustavi in misli v miru iščejo novih poti. In kljub temu da pri meni doma kajenje ni bilo več zaželeno, sem rada zahajala v tiste najbolj zamegljene študentovske lokale, kjer smo ob kozarcu in cigareti (tisti, ki so seveda kadili), dolgo v noč razpravljali o pravici, tisti stari, ki jo je iskal že Hlapec Jernej in jo še vedno iščejo mladi, in tisti, ki so to ostali po duhu. Pa tudi v bare in gostilne sem vedno rada zahajala, da sem tam našla nekaj topline in nekaj prijateljskih besed, včasih samo kavo, pozdrav in trenutek zase. Nikoli me ni motilo, če je ob meni kdo kadil, ali če si je moj sogovornik prižgal cigareto, da bi se lažje znašel sredi misli, ki so uhajale. Cigarete so pač del teh barov in del teh starih vaških gostiln. Ena takih je Mihovc v Bohinju, točneje v Stari Fužini. Tam se dim vije v poezijo in čas postane večnost, ko vaščani in turisti posedejo ob peči in zrejo skozi zadimljena okna v sneg. V takih gostilnah so cigarete zakon.

V zadnjih mesecih se nekateri sociologi, politiki in ekonomisti sprašujejo, komu pravzaprav koristi novi protikadilski zakon. Da, v redu zdravju. Iz lastnih izkušenj vem, da kajenje škodi, toda ne samo kajenje. Tudi stres škodi, tudi strah za preživetje in prevelika vpreženost v delo škodita, pa nam še nihče ni napisal zakona, ki bi vsem predpisal dvakratno dozo dopusta. Pa tudi zunanje onesnaženje škodi, promet, tovarne, med katerimi gotovo prednjačita škedenjska železarna in koprski Kemiplast, pa še toliko je skritih sovražnikov našega zdravja. Tudi v tistih prehrambenih proizvodih, ki nam jih vsak dan, nam in našim otrokom, ponujajo nasmejani in dobrohotni obrazi na reklamnih plakatih. No, morda pa so res vsega tega krivi kadilci....

Pa še nekaj pripomb imam. Glede zdravja. Veliko prijateljev imam, ki so kadilci in so si vedno radi prižigali cigareto, ko so se v lokalu srečevali s prijatelji. Sedaj to počenjajo doma ob prisotnosti majhnih otrok. Pa mraz, tudi mraz nikomur ne koristi in kaj hitro se človek česa naleze, če pozimi pije jutranjo kavo pred lokalom. In takoj je človek bolan, delo in obveznosti pa morajo počakati. In da ne pozabimo na hrup. Poleti se kadilci in seveda njihovi prijatelji pozno v noč zadržujejo na ulicah, pred lokali in motijo pravični spanec tistih, ki jih že zgodaj zjutraj čakata služba ali kak drug opravek.

Torej ne more biti samo zaradi zdravja, nekaj drugega je, nekaj, kar se pravzaprav dogaja na globalni ravni. Kajenje so tudi v preteklosti nekajkrat prepovedali, pa čeprav malokdo to ve. Po nekaterih deželah je bilo kajenje prepovedano do srede 17. stoletja, tudi v začetku 19. stoletja je bilo marsikje, celo na Kranjskem, prepovedano kaditi na ulicah, predvsem zaradi požarne varnosti. Položaj kajenja se je temeljito spremenil z evropsko pomladjo, leta 1848, ko je bilo povsod konec prepovedi javnega kajenja. Žal pa so nove absolutistične vladavine in ponovni padec demokracije spet uvedli prepoved, poleg številnih drugih ukrepov, ki so omejevali svobodo posameznika.

Ko včasih prebiram številne članke za kajenje in proti temu in ko gledam poklapane obraze, ki s cigareto v roki, na mrazu srkajo jutranjo kavo, se spomnim svojih sošolcev. Njim je kajenje, podobno kot toliko drugih drobnih vedenjskih vzorcev, pomenilo upornost. Upornost zoper tiste, ki so v njih hoteli zatreti svobodo in sanje. In ko so si nekateri skrivaj prižgali prvo cigareto, so postali končno odrasli, minila sta jih strah, negotovost, v tem je bila slast tiste cigarete. In kaj vse so skozi zgodovino predstavljale cigare, pipe ali light cigarete ..... pa študentje, umetniki, literati, igralci, ali samo ženske, ki so jih držale v rokah. In prepoved je velikokrat v zgodovini sovpadala s padcem demokracije.

Ko sem pred meseci razmišljala, ali naj dam psa čipirati ali ne, mi je prijateljica rekla, no, saj se boš morala navaditi, morda bomo morali nekoč čip nositi tudi ljudje. Nisem hotela verjeti, rekla sem ji, da je pesimist. In tudi sedaj nočem verjeti, da ima kdorkoli, razen nas samih, pravico odločati, ali naj bomo zdravi ali bolni, lepi ali grdi, naličeni ali preprostega videza. Nočem verjeti, da lahko kdorkoli odloča o tehle malih stvareh, ki so samo naše, pa četudi odloča o tem z izgovorom, da gre samo za naše dobro. Naše dobro je namreč predvsem naša svoboda, svoboda odločanja.

Suzi Pertot

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Apatični osebki, ki se zanimajo zgolj za materialne dobrine" (?!)

Včeraj sem se odzvala vabilu in se udeležila večjega dogodka na eni od slovenskih nižjih srednjih šol na Tržaškem. V avtu tjakaj sem razmišljala o njih, o teh večjih otrocih, za katere se družba skorajda ne zmeni. Z najstniki, njihovimi težavami vključevanja v družbo, njihovimi željami, mozolji na obrazu in prvimi znaki ženskosti na telesu se ukvarjamo kasneje. Petnajst, šestnajst, sedemnajst let, obdobje protestno zaloputnjenih duri, želje po čim hitrejšem drvenju k neki "odraslosti", za katero si nadejaš (...), da ti bo edina odprla tista obzorja, ki jih še nisi zagledal.

Kaj pa prej? Dvanajst, trinajst let na sebi, to telesce, ki ni več otroško, pa niti dekliško ne, sošolčev glas, ki postopoma postaja vse globlji in on sam, kot da je okamenel, skorajda ne izusti ničesar, kot da bi se bal, kakšen glas bo tokrat dal na plano. Dvanajst, trinajst let, občutek, da živiš v neki vmesni fazi, nič več risbic iz osnovnošolskih zvezkov, kot še ne kasnejšega zardevanja ob pogledu na zalega maturanta. Kdo sestavlja to vmesno generacijo? V kolikšni meri poznamo njihove potrebe in želje? Želela bi jim reči, da jih potrebujemo, družba jih potrebuje.

Spodbudila bi jih, naj potegnejo iz sebe svoj potencial, svoj glas, ki je ravno tako dragocen v tej družbi kot glas nas, t. i. "odraslih". Naj pišejo, ustvarjajo, sporočajo v svet to, kar so, tudi dvome, oklevanja, nerazumevanja ali nesprejemanja te družbe, sebe in nas v njej, razdvojenost, težnjo po preseganju vseh meja in pregrad, ki nas omejujejo pri osebnostnem razvoju.

Njihovo današnje cvetenje bo imelo za rezultat cvet, ki prej ni nikoli obstajal, mogoče popolnoma nove misli, nekatere ideje, ki se mogoče ne bodo skladale s prejšnjimi generacijami. In vse to je prav. Družba se dopolnjuje, spreminja, oblikuje z doprinosom različnih generacij, če tega ni, potem stagnira.

Dvanajst, trinajst, štirinajst let, starost, v kateri doživljaš predvsem veliko vprašajev. Kdo si, kam si namenjen in čisto konkretno: na kateri šoli nadaljevati šolanje, kaj bo sploh rabilo vse to piflanje zgodovine ali matematike, razdvojenost med močno željo, da bi čim hitreje odrasel, in nezavedno težnjo po krčevitem oklepanju te dobe cvetenja in čim kasnejšem oblikovanju odraslega cvéta.

Z današnjimi očmi vem, da bi si v tistem obdobju želela nekoga, ki bi nam takrat povedal, naj bodimo pogumni, naj se ne bojimo različnosti, naj si upamo predvsem dajáti, preden zahtevamo, da bomo kaj dobili. Mogoče bi si bila želela nekoga, ki bi nam takrat rekel, da je na nas, da kaj predrugačimo, naj stojimo za svojimi idejami, naj bodimo pokončni in zvesti sami sebi.

Stopila bi do teh dvanajst, trinajstletnikov in jim rekla, da bodo zahteve sveta, ki jih obkroža v letih vedno višje, vedno težje dosegljive, toliko časa, kot ga imajo danes na razpolago za lasten osebnostni razvoj, ga ne bo nikoli. Vedno težavnejši in obenem vedno zanimivejši študij jih bo prevzel, zaposlitev bo zahtevala večino aktivnega časa njihovega dne, v nobenem obdobju kot v današnjem ne bo na razpolago toliko časa in možnosti spoznavati sebe, svoje vrstnike in iskati odgovore na vsa vprašanja, ki se človeku venomer porajajo. Naj sprejmejo tudi padce, ki jih vsako iskanje tudi prinese s sabo, in veliko negotovost, ki jo je občutiti, vse to je del zorenja.

Pogledala bi jim v oči in jim rekla, naj iščejo svoj prostor v tej družbi, čeprav se jim danes zdi, da imajo bolj malo skupnega s starejšimi generacijami. In vendar je vsakdo od nas bil nekoč trinajst, štirinajstletnik, v sebi imel podobne vprašaje, z leti je nanje mogoče dobival odgovore ali pa jih tako potlačil, da se mu zdi, kot da niso nikoli obstajali. Rekla bi jim, da smo mi, t. i. "odrasli", po poti žal izgubili vsaj nekaj tistih idealov, v katere mlajši še verjamejo. Zato je tudi na njih, da nas "odrasle" spomnijo na vsa stremljenja po bistvu, na vprašanja iz svojega starostnega obdobja, da nam posredujejo vizijo sveta, ki jih obkroža, in nam odkrito izrazijo, kaj bi v njem želeli spremeniti. Prepričana sem, da se tudi na ta način medsebojno bodrimo, da res kaj – in s skupnimi močmi - spremenimo.

S 1. strani

Umrl je dr. Janez Drnovšek

"Na poseben način je nanj vplivalo tudi dejstvo, da ga je srečala težka bolezen", je še povedal Uran. "V tistih trenutkih, leta 1999, sem bil jaz povezan z njim, saj sva bila oba operirana, jaz za žolč on za ledvico", se je spomnil Uran. "Takrat so povedali, da ima predsednik raka. Boril se je in pokazal vse svoje možnosti, da bi premagal to bolezen", je še dejal ljubljanski nadškof.

Na novico o smrti nekdanjega predsednika Janeza Drnovška se je za STA odzval tudi kardinal Franc Rode. Kot je zapisal, gre Drnovšku zahvala za vse, kar je dobrega storil za slovensko državo. "Če smo danes v Evropski uniji med bolj uspešnimi članicami, je to tudi njegova zasluga", je zapisal kardinal Rode.

Kardinala na nekdanjega predsednika Drnovška veže veliko spominov. "Ko sem prišel v Ljubljano kot nadškof, mi je dal vedeti, da je čas za ureditev odnosov med Cerkvijo in državo po evropskih merilih, kar je privedlo do t.i. Vatikanskega sporazuma. S časom so se med nama spletli tudi vzorni človeški odnosi v znamenju medsebojnega spoštovanja in celo prijateljstva. V vseh pogovorih se je pokazal kot človek, ki ga vznemirjajo najgloblja vprašanja človeškega bivanja v svetu", je zapisal kardinal Rode. Dodal je še, da je bil Drnovšek "človek iskanja".

Italijanski predsednik Giorgio Napolitano je ob smrti nekdanjega slovenskega predsednika in premiera Janeza Drnovška izrazil sožalje svojemu slovenskemu kolegu Danilu Türku.

"V Slovenski demokratski stranki smo z žalostjo sprejeli novico o smrti nekdanjega predsednika slovenske države in vlade dr. Janeza Drnovška", je ob novici o smrti nekdanjega predsednika v sožalni poslanici zapisal predsednik SDS Janez Janša. Po njegovi oceni je Drnovšek slovensko stvarnost zaznamoval z mnogimi pozitivnimi dejanji.

"Občudovali smo njegov optimizem in voljo do življenja v boju z zahrbtno boleznijo. Njegov prispevek k širjenju zavesti o povezanosti planeta in potrebi po večji medsebojni pomoči je pomembno vplival na dvig zavedanja o pomenu solidarnosti v Sloveniji", je zapisal Janša.

"Še posebej cenimo njegov prispevek ob vključevanju Slovenije v evro-atlantske povezave. V spominu ga bomo ohranili kot državnika in kot človeka, ki je tudi pri osebnem spopadu z zahrbtno boleznijo ohranil življenjski optimizem, hkrati pa zmogel še veliko moči, da je aktivno zagovarjal solidarnost z ljudmi v stiski tako doma kot v svetu", je še zapisal predsednik vlade.

"Slovenija se je v pičlih petnajstih letih osamosvojila, utrdila svoj demokratični sistem, gospodarsko razvila in zaključila svojo pot polnopravne vključitve v Evropsko zvezo. V vseh teh procesih je bil Janez Drnovšek vedno protagonist in motor dogajanja, bil je v središču najbolj pomembnih in nemalokrat nelahkih izbir, ki so se naposled izkazale za pravilne. Bil je velik svetovljan, politik in statist evropskega formata, izkazal pa se je tudi kot človek širokega srca s pobudami visokega humanitarnega značaja. Z odhodom Janeza Drnovška smo vsi nekoliko bolj revni", so zapisali predstavniki SKGZ v tiskovno sporočilo.

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Zakaj nekateri mislijo, da je z Alom Gorom kaj narobe?

Kaj je narobe z Alom Gorom? Se še spominjate nekdanjega ameriškega podpredsednika v obdobju Billa Clintona? Takrat je stopical okoli svojega šefa in se osem let pripravljal na prevzem Bele hiše. Ni mu uspelo, a za las. Na volitvah leta 2000 je nabral 500 tisoč glasov več kot današnji predsednik Bush mlajši, a po zaslugi nerodnega volilnega sistema in še bolj nerodnih sodnikov je bil poražen. Bil je politično mrtev. Politika ga je pokopala, tako kot so pri nas pred nedavnim pokopali pust. Velikega žalovanja pravzaprav ni bilo, saj je povprečen politik zelo podoben pustu: vsakič ko (politično) umre, ponovno oživi v enem letu, vseskozi pa je dogajanje ena sama farsa.

Ampak, povrnimo se k Alu Goru. Tudi on je pred kratkim ponovno oživel: področje njegove reinkarnacije sicer ni striktno politika, ampak bioekologija. Kaj je torej narobe z Alom Gorom? Ravno to, da je za svoje prerojenje izbral področje naravovarstva, ki bi v normalnih pogojih v ZDA pomenil politični samomor. Le kdo bi si v državi, ki živi od tovarn, industrije in izpušnih plinov, drznil zagovarjati Kyotski protokol in boj proti negativnim posledicam učinkov tople grede? Kot bi Berlusconi sredi volilne kampanje naenkrat izjavil, da Togliatti in njegovi nasledniki v Italiji morda le niso cele dneve žrli otrok. Politični samomor brez primere.

Vprašanje, zakaj je Alu Goru kljub temu uspelo, je zelo kompleksno. K temu je verjetno prispevalo dejstvo, da se Al Gore ni v tem boju nikoli predstavljal kot politik, ampak kot zaveden član civilne družbe. Ob tem je vseskozi imel za sabo močne globalne oglaševalce, začenši z glasbeno postajo MTV.

Bolj pa me zanima, zakaj je prišlo do takega sociološko-političnega preloma med nekdanjimi prijateljicami, Evropo in ZDA, zaradi katerega je danes forma mentis transatlantskih partneric tako različna. Za Evropo je danes ekologija daleč najhujši problem, ki nas bo v nekaj desetletjih pokopal, medtem ko je za ZDA ekologija zanemarljiv problem: Američani se ukvarjajo samo še s terorizmom in vojaškim bojem proti njemu. Pogled ameriške neokonservativne elite na to tematiko je zelo zanimiv. Republikanski mislec Robert Kagan pojasnjuje to situacijo s psihologijo moči in psihologijo šibkosti. Evropa se po njegovem mnenju v zadnjih letih vseskozi zaganja proti ZDA samo zato, ker je vojaško prešibka, da bi sama izvedla to, kar počenjajo Američani. Evropski liderji se po njegovem mnenju radi zatekajo k orodju diplomacije in vihrajo zastave miru, ker sami niso sposobni samostojne vojaške operacije v oddaljenih deželah. Zato po njegovem mnenju Evropejci izpostavljajo diplomatske probleme, ki se jih da rešiti z dogovori (ekologija je med temi), in se ne zanimajo za vojaški problem globalnega terorizma.

Tudi če se ne strinjamo z ameriško zunanjo politiko, moramo priznati, da je realnopolitično v Kaganovi analizi kar nekaj resnice predvsem, kar se tiče evropskega "iskrenega" mirovniškega zadržanja. Zelo umestna je tudi njegova kritika vlogi Varnostnega sveta OZN v današnjem času. Sam pravi, da je danes VS OZN nadomestek za nemoč evropskih sil (Anglija in Francija) v svetu in virtualno sredstvo bremzanja ZDA. Spet nekoliko karikirana prispodoba, ki pa nosi nekaj resnice. VS je namreč nastal kot sredstvo za ravnoteženje moči v bipolarnem svetu po 2. svetovni vojni. Medtem ko so ZDA vseskozi glavni dejavnik na svetovni šahovnici in se Rusija (naslednica SZ) in Kitajska v zadnjem desetletju spet vračata v to vlogo, ne moremo istega trditi za Francijo in Anglijo. Njuna prisotnost v VS je danes nekoliko anahronistična, ker enostavno nista več svetovni velesili.

Andrej Černic

Pregled dogodkov v javnem in političnem življenju

Boj proti tajkunom in velekapitalu, ki bi radi po svoje uredili državo

Vlada je zelo dejavna na raznih področjih, ki imajo slovenska obeležja ali pa izhajajo iz mednarodnih obveznosti, predvsem iz obveznosti predsedovanja Evropski zvezi. Ob tem se zaostrujejo polemike in nasploh soočanja med političnimi strankami v pripravah na parlamentarne volitve jeseni. Postaja pa očitno, da bo vlada v naslednjih mesecih, kolikor jih še ostaja do konca mandata, lahko uresničevala zgolj tekoča vprašanja in zadeve, nekatere teme iz programa koalicije pa bodo ostale v predalih.

Po besedah ministra za lokalno samoupravo Ivana Žagarja, ki je po posvetu z župani slovenskih občin ugotovil, da bi bilo smiselno ustanoviti pokrajine še letos, pripravlja vlada nov predlog za izpolnitev tega projekta. Opozicija pa je nepopustljiva v svojem stališču, da bi predhodno bil potreben posvetovalni referendum o pokrajinah. Pri tem vztraja zlasti stranka Socialnih demokratov, kjer se očitno zavedajo, da brez njihovega prispevka in glasovanja sveženj zakonov o ustanovitvi pokrajin v parlamentu ne bi mogel biti sprejet. Pri tem naj opozorimo, da bo zaradi zavrnitve prejšnjih predlogov glede pokrajinske zakonodaje v državni blagajni ostalo okoli 1,25 milijarde evrov sredstev, ki bi jih sicer dobile pokrajine.

Vlada Janeza Janše ima več politične volje za ustanovitev pokrajin, kot so jo imele vse prejšnje vlade skupaj. Toda sedanje omahovanje opozicije o vzpostavitvi druge stopnje lokalne samouprave v Sloveniji je najbrž del predvolilne strategije. V njej bo Janez Janša, tako domnevamo, dokazoval nepripravljenost opozicije za sprejemanje kompromisov o zadevah, ki bi bile zelo koristne za Slovenijo. Prav tako pa je logično pričakovati, da bodo v opoziciji naredili vse, da bi vladi do državnozborskih volitev preprečili uresničitev kakšnega večjega projekta, ki bi sedanji izvršilni oblasti povečal ugled.

Medtem v Sloveniji ugotavljajo, da vladna Slovenska demokratska stranka pridobiva večjo podporo volilcev, na drugem mestu pa ostajajo Socialni demokrati Boruta Pahorja. Podpora vladi domnevno narašča zato, ker je napovedala boj kriminalu in s tem uveljavitvi pravne države. Aretacija direktorjev treh največjih gradbenih podjetij, ki so osumljeni korupcije, še vedno odmeva. Po mnenju premiera Janeza Janše se bo vojna proti t. i. tajkunom nadaljevala. Gre za spopad med demokracijo in kapitalom, ki so se ga v obdobju preobrazbe države, iz enostrankarskega režima v demokracijo, nagrabili posamezniki. Predsednik vlade opozarja, da ni sprejemljivo, da bi nekdo, ki je prišel do kapitala na sumljiv način, potem oblikoval pravila v slovenski državi in družbi. "V prihodnjih mesecih in letih se bodo takšni poskusi nadaljevali, zato se je treba na to pripraviti", napoveduje Janša.

V duhu takega stanja in napovedi potekajo dogodki tudi na nekaterih drugih področjih. Predsednik SLS Bojan Šrot napoveduje možnost izstopa te stranke iz vladne koalicije. Premiera dolži, da noče sklicati vrha strank, ki tvorijo koalicijo, v ozadju spora pa je najbrž dejstvo, da je predsednik SLS brat Boška Šrota, direktorja pivovarne Laško, ki je tudi v posesti večine medijev, vključno osrednjega časnika Delo. Boška Šrota imajo tako zdaj za največjega in najbolj vplivnega tajkuna v Sloveniji.

Ob razglasitvi Kosova za neodvisno državo je bila Slovenija zelo dejavna in tudi uspešna. V Beogradu so demonstranti najprej opustošili slovensko veleposlaništvo, ki ga policija sploh ni zavarovala. Predsednik države Danilo Türk in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel sta nekajkrat protestirala, a uradnega pojasnila in opravičila iz srbske vlade doslej ni bilo. Slovenija tudi ni hotela, da bi bila med prvimi državami, ki bi priznala novo državo Kosovo. Za priznanje bodo odločali v parlamentu, najbrž v začetku marca.

Globoko in občuteno sožalje ob smrti dr. Janeza Drnovška

Slovenija je onemela od žalosti ob smrti dr. Janeza Drnovška, nekdanjega predsednika države, čeprav je bila javnost seznanjena z boleznijo državnega poglavarja. Dr. Janez Drnovšek je bil velik državnik, eden od tvorcev države, ki se je zelo trudil tudi za razpoznavnost Slovenije v svetu. Sožalne izjave so prišle iz najrazličnejših okolij v državi in v tujini, Državni zbor se je sešel na izredni seji, pogreb nekdanjega predsednika Slovenije pa je bil v ožjem družinskem krogu.

V Sloveniji zlasti med verniki in duhovniki naraščata vznemirjenost in zaskrbljenost zaradi številnih vlomov v župnišča in cerkve. Doslej so odkrili le vlomilce in tatove v trinajstih cerkvah in župniščih na območju Dravograda na Koroškem.

Marijan Drobež

Literarni večer s pesnikom Radivojem Pahorjem

Medana ob letošnjem kulturnem prazniku

Pred nekaj dnevi je Medana, kjer že vrsto let poteka Festival poezije in vina, imela v gosteh pesnika Radivoja Pahorja, ki je Bricem predstavil svoje pesmi iz zbirke Deviško satje. V spominski sobi Gradnikove domačije je številno občinstvo z zanimanjem prisluhnilo predsedniku Zveze kulturnih društev Brda Danilu Štekarju in piscu spremne besede v Pahorjevi zbirki, literarnemu kritiku Bojanu Bratini, ki sta v priložnostnih nagovorih osvetlila pomen srečanja in značilnosti Pahorjeve poezije. K sproščenemu in hkrati slovesnemu vzdušju je prispeval tudi domači MoPZ Ludvik Zorzut pod vodstvom pevovodje Radovana Kokošarja, ki je imenitno zapel nekaj narodnih in umetnih pesmi.

Pahorjevo poezijo je občuteno interpretirala dijakinja gledališke gimnazije iz Nove Gorice Agata Uršič, pesmi pa je bral in komentiral tudi avtor sam. Prireditvi, ki so jo organizirali Občina Brda, Zveza kulturnih društev Brda in KS Medana, je prisostvovalo kar nekaj vidnih osebnosti iz kulturnega in javnega življenja, med njimi tudi župan briške občine Franc Mužič. Naj dodamo, da je Radivoj Pahor literarni večer v Medani posvetil spominu nedavno preminule pesnice iz Šempetra Ines Kovačič. Njena pesniška zbirka bo v kratkem izšla pri založbi Karantanija.

Neva Lukeš

SNG Nova Gorica / Gostovanje gledališča iz Miamija

Magično razbiranje Viharja po Shakespearu

Na svojem popotovanju po svetovnih odrih se je gledališče Teatro Avante iz Miamija pomudilo tudi v Sloveniji in med drugim nastopilo v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica v petek, 15. februarja, ob, žal, bolj skromni udeležbi publike, ki pa je z zelo toplim in odobravajočim ploskanjem pokazala navdušenje nad izvedbo dela Vihar – Una tempestad v španskem jeziku, s slovenskimi nadnapisi. Predstavo je po sloviti in eni izmed najbolj skrivnostnih Shakespearovih mojstrovin priredila Raquel Carrio', učiteljica, avtorica dram in esejev, ki je zgodbo o čudnem otoku, na katerem gospoduje čarovnica Sicorax, sobivajo pa še Prospero, njegova hči Miranda, čarovničin sin Caliban in vsemogočni duh Ariel, odela v skrivnostnost, ki jo morda narekujejo prečudni sen ali blodnja po neizmerljivih poljanah fantazije ali nikdar povsem razkriti kotički naše vse prej kot lahko razberljive duševnosti. Z domišljijo nabita zgodba nas vodi v čuden svet, kjer se prepletajo preteklost in sedanjost, fantazija in resničnost, civiliziran in primitiven svet, kamor bi po vsej verjetnosti sodil Caliban. V ta lik je avtorica priredbe verjetno vdahnila svojo ljubečo misel na ameriške staroselce, saj Teatro Avante s svojim delovanjem skuša tudi ohranjati latinskoameriško kulturo, predvsem kubansko, kot je bilo zapisano v tiskovnem sporočilu. Vizualno je predstava, ovita v umetno megleno kopreno, v režiji Lilliam Vega zadobila še skrivnostnejše odtenke, ki so jih poudarjali zelo učinkoviti realistični svetlobni in zvočni efekti, ponazarjajoči vihar, grmenje in bliskanje. Lepa in vznemirljiva je bila tudi scenska podoba, sestavljena iz dveh polkrožnih vrtljivih elementov, ki so se sklepali v krog ali se odpirali v polkrog in bili prekriti z odrezki tankega blaga, ki so v prvem in zadnjem prizoru skrivali pogled na čarovnico Sicorax, ki jo je z interpretativno močjo izoblikovala Jacqueline Briceno. Enkraten je bil tudi Juan Pablo Zapata kot duh Ariel, ki je svojo brezteles nost izražal z izredno prožnimi gibi, da se je hrbtenica vijugala kar po kačje. Nenavadno pa je učinkovalo tudi njegovo do pasu pobarvano telo. Tudi bogate kostume je prevevala skrivnostna oznaka, ki je iskala vezi z narodnim izročilom. Predstava z nekaterimi zelo domiselno premišljenimi režijskimi in postavitvenimi rešitvami prevzame gledalca in ga popelje v neke irealne, sanjske dimenzije, podkrepljene z glasbo, ki nedvomno črpa navdih v etno prvinah.

Iva Koršič

Kratke

V Idriji o Reziji, Rezijanih in rezijanščini

V Idriji je bilo v sklopu muzejskih večerov, ki jih že štiriindvajset sezon zapored prireja tamkajšnji Mestni muzej, 19. t. m., predavanje z naslovom Rezija, Rezijani in rezijanščina. To temo, ki je iz zgodovinskih, narodnostnih in tudi političnih razlogov zelo aktualna, je obravnaval dr. Matej Šekli, primerjalni slovanski jezikoslovec in slovenist. Pojasnil je, "da rezijansko narečje glede na starejše jezikovne pojave skupaj s koroškimi narečji uvrščamo med severna slovenska narečja, na osnovi mlajših jezikovnih pojavov pa v primorsko narečno skupino. Na jezikovno podobo narečja so poleg notranjejezikovnih sprememb vplivali tudi zunajjezikovni dejavniki, predvsem stik s sosednjim furlanskim jezikom. Tako stanje je tudi posledica političnoupravne ločenosti Rezije od osrednjeslovenskega prostora skozi zgodovino kot tudi nezadostne dejanske jezikovne zaščite avtohtonega prebivalstva s strani nematične, torej italijanske države. Tako je v Reziji, podobno kot na nekaterih drugih obrobnih območjih, prišlo do oblikovanja rezijanskega pokrajinskega oz. knjižnega jezika".

Na naslednjem predavanju Muzejskih večerov bodo obravnavali usodo rudnika živega srebra pred njegovim dokončnim zaprtjem.

Spremembe načina glasovanja za slovenske državljane iz tujine

Minister Gregor Virant

Minister za javno upravo Gregor Virant predlaga spremembo načina glasovanja za slovenske državljane, ki živijo v tujini. Ponovno naj bi uvedli način, kakršen je nekoč bil. Pojasnjuje, da je Ministrstvo za notranje zadeve ob volitvah predsednika države volilno gradivo prvič razposlalo vsem Slovencem, ki živijo v tujini, tudi če sami niso izrazili želje po glasovanju. Ob tem je omenjeno Ministrstvo ugotovilo, da za skoraj 29 tisoč od skupaj 73.521 slovenskih državljanov v tujini nimajo popolnega naslova ali podatka, v kateri državi živijo. Zaradi tega minister Gregor Virant želi, da bi Slovenci v tujini spet glasovali, le če bi predhodno izrazili željo po tem. O pobudi bo razpravljala in odločila še vlada.

Previdno pri uporabi evrskih kovancev

V Sloveniji odkrivajo primere goljufij pri uporabi evrskih kovancev. V državi namreč krožijo kovanci tujih valut, ki so na videz zelo podobni evrskim. Ko posamezniki vračajo drobiž, se dogaja, da kot vračilo dobijo bosanske marke, srbske dinarje ali celo tajske bahte. Ti kovanci imajo nižjo vrednost kot evrski, zato je potrebno biti previdni pri vračilu drobiža.

Dva gledališka večera v Šempasu in Braniku

Gledališka skupina KD Brce iz Gabrovice pri Komnu bo s komedijo Marca Tassare "Amour, amore, Liebe ... na trnek se lovijo ribe! " v priredbi in režiji Sergeja Verča gostovala v Kulturnem domu v Šempasu, v soboto, 1. marca 2008, ob 20. uri, v nedeljo, 2., ob 18. uri, pa v Kulturnem domu v Braniku.

Nova premiera v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica

Slovensko narodno gledališče Nova Gorica je kot četrto premiero sezone pripravilo Stekle pse (Reservoir Dogs) sodobnega ameriškega scenarista, režiserja, igralca in producenta Quentina Tarantina. Premiera bo v četrtek, 28. februarja, ob 20. uri.

Šest najetih kriminalcev, ki se med seboj ne poznajo, izvede rop. Preprosta akcija se izrodi v krvav obračun, očitno so padli v zasedo. Po neuspelem ropu "kapljajo" v opuščeno skladišče in si skušajo ustvariti jasnejšo sliko. Čakajoč na rešitev, skušajo odkriti "podgano" v svoji sredi ... Quentin Tarantino je scenarij Stekli psi napisal v enem zamahu in leta 1992 po njem posnel svoj filmski prvenec. V njem je izoblikoval svojo prepoznavno, tarantinovsko poetiko. Uprizoritev, nastalo po prevodu Srečka Fišerja, podpisuje Vito Taufer. V novogoriškem gledališču je zasnoval vrsto uspešnih predstav. Stekli psi so njegova dvanajsta režija na odru SNG Nova Gorica.

Poleg režiserja Vita Tauferja, ki je bil tudi scenograf in kostumograf, in prevajalca Srečka Fišerja so pri uprizoritvi sodelovali: asistent režiserja Darko Sinko, dramaturginja Tea Rogelj, lektor Srečko Fišer, asistentka scenografa in kostumografa Iris Kovačič, maskerka Alenka Nahtigal, oblikovalec luči Samo Oblokar ter igralci Miha Nemec, Marko Plantan k. g., Vojko Belšak, Radoš Bolčina, Primož Pirnat, Gorazd Jakomini, Ivo Barišič, Sergej Ferrari k. g. in Dean Petrovič k. g.

Seminar Sveta slovenskih organizacij

Gospodarstvo v našem prostoru - Izziv je vizija, ki združuje

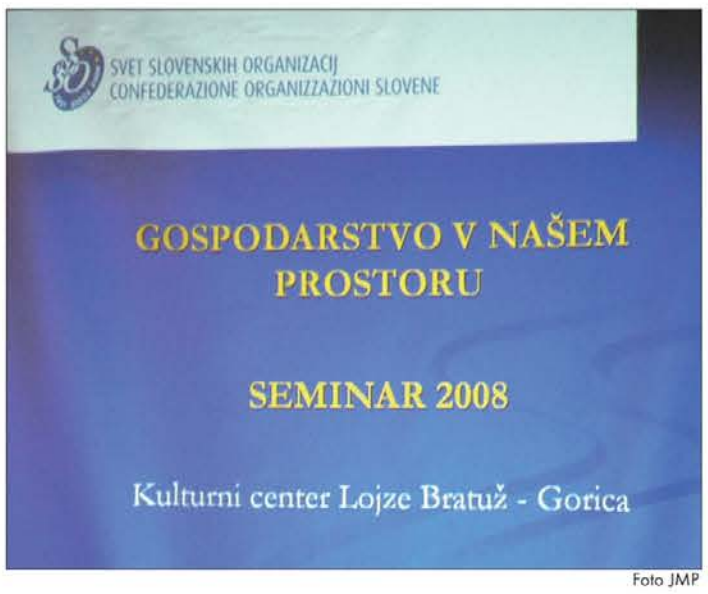

Foto JMP

Podoba in vsebina našega gospodarstva je razvejena in raznolika ter v sebi vključuje prvine, ki so od povojnega obdobja naprej vplivale in sooblikovale življenje znotraj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Danes je to vsekakor bogastvo, na katerega je možno postaviti nadaljnji razvoj naše-

Z leve: Hadrijan Corsi, Edi Kraus in Julijan Čavdek (foto JMP)

ga gospodarstva, pri tem pa bo bistveno vlogo igral kavliteten pristop vseh družbenih faktorjev naše narodne skupnosti. Gospodarstvo je eden izmed temeljev za našo manjšino in brez njega ne more biti prihodnosti. V tej perspektivi je nujna vizija gospodarskega razvoja s trdnim izmeničnim odnosom z vsemi dejavniki naše civilne družbe. To bi lahko bil kratek povzetek seminarja Gospodarstvo v našem prostoru, ki ga je v petek, 22. februarja, organiziral Svet slovenskih organizacij v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Seminarja se je udeležilo lepo število pomembnih predstavnikov zamejskega gospodarstva, kar je dokaz, da je izbrana tema aktualna in predmet razširjenega obravnavanja. Potrebo po poznavanju gospodarskih vprašanj so v uvodu podčrtali predsednik SSO Drago Štoka, državni sekretar urada vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorko Pelikan, generalni konzul Jože Šušmelj in predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze Rudi Pavšič. Po pozdravih je seminar stopil v vsebinsko jedro, ki je po dobrih treh urah osvetlilo marsikatero plat gospodarstva v zamejstvu.

Stanje in perspektive zamejskega gospodarstva – Hadrijan Corsi

Gospodarstvo v zamejstvu je v delikatnem trenutku, saj kot je podčrtal prvi govornik Hadrijan Corsi, smo iz uspešnih sedemdesetih in osemdesetih let prišli v krizno obdobje, v katerem je prišlo na dan, da se iz pozitivnega trenda ni znalo primerno ovrednotiti takratne uspehe. Vse preveč je bilo čakanja in razdrobljenosti, tako da nas časi prehitevajo. Corsi je še dodal, da bo ključnega pomena figura podjetnika, ki je osnova, za katerikoli gospodarski razvoj. Pri tem pa bo pomembno, da se najde primeren odnos med gospodarstvom in slovensko šolo.

Zamejsko gospodarstvo in mešane naložbe v Sloveniji – Edi Kraus

Edi Kraus je svoj poseg začel z ugotovitvijo, da je v zamejstvu bilo gospodarstvo vedno nekoliko zapostavljeno v primerjavi z drugim družbenim sektorjem, čeprav je igralo zmeraj ključno vlogo. Žal so večkrat prevladovali predsodki do podjetnika. V prihodnosti bodo vedno večji pomen predstavljali mladi, katerim bo uspelo pridobiti primerno formacijo, da bodo lahko vnašali potrebno inovativnost, s katero bo zamejsko gospodarstvo ohranjalo konkurenčnost na tržišču. Prav tu pa je največ razvojnih možnosti v servisnih dejavnostih.

Glede mešanih naložb v slovenskem gospodarstvu je Kraus predstavil preglednico, kjer je bilo razvidno, da je na slovensko tržišče največ vložila Avstrija in da se je pri tem okoristila s kadri, ki so izhajali iz slovenske manjšine na avstrijskem Koroškem. Ravno poznavanje kulture, navad in načina komuniciranja so bili ključni dejavniki za uspešnost naložbe. To se je odražalo tudi v največji italijanski naložbi v Sloveniji, t. j. pri družbi Julon d. d. – Aquafil s. p. a., kjer je bil delež zamejcev iz Gorice in Trsta zelo pomemben.

Vloga finančnih zavodov – Klavdij Brajnik

Prvenstvena vloga finančnih ustanov je nuditi finančna sredstva, ki jih podjetje potrebuje za uresničitev zastavljenih ciljev. Banka pa ne predstavlja "družbenika" pri gospodarski pobudi, temveč je bolj podobna "dobavitelju", ki odstopi podjetniku svoje blago – denar, kar bo moral podjetnik oz. podjetje vrniti v določenem roku. Tudi bančno svetovanje mora biti stalnica v odnosih s podjetjem, še posebno, ko gre za nove pobude oz. mlade podjetnike. Drugačna je pri tem vloga finančnih zavodov, ki vlagajo lastna sredstva v podjetje oz. gospodarsko pobudo. Zamejska stvarnost razpolaga s finančnimi ustanovami, ki lahko zadostijo in zgotovijo potrebe naših podjetij.

Odnos krovnih organizacij do gospodarstva. Vloga SDGZ – Boris Siega

Odnosi med Slovenskim deželnim gospodarskim združenjem in krovnimi organizacijami niso optimalni in potrebujejo dograditve. Žal dedujemo še vedno določene nastavke, ki so sad zgodovinskih razmer; slednje so bile pogojene od ideologije in predsodkov do privatnega kapitala.

Danes je SDGZ avtonomna organizacija in je skupna članica SSO in SKGZ. Pri tem želi ohraniti svojo avtonomijo in opraviti čim boljše svojo predstavniško vlogo. Za nadljnji gospodarski razvoj gospodarstva slovenske narodne skupnosti v Italiji pa bo potrebno najti obliko povezovanja, ki bi lahko pomagala pri določanju smernic in izbiri perspektivnih področij.

Čezmejne možnosti – Marko Pisani

Marko Pisani je svoje misli izrazil, upoštevajoč svojo trojno vlogo podjetnika, javnega upravitelja in družinskega očeta. Izhajajoč iz svoje podjetniške izkušnje, je povedal, da je v Sloveniji veliko več gospodarskih možnosti. Dobre so perspektive tudi na Hrvaškem zaradi nizkih davkov.

Kot javnega upravitelja pa ga skrbi odhod podjetij v tujino, kjer najdejo boljše pogoje kot pri nas. Pri tem pa pride do negativnih posledic na teritoriju, na katerem zmanjkajo ključni subjekti.

V vlogi družinskega očeta pa ga skrbi dejstvo, da današnja mladina ni podjetna, in se sprašuje, zakaj je tako. V podjetništvu in v življenju je nadvse pomemben pozitiven pogled. To je danes vidno v Sloveniji, kjer se je, skupaj z gospodarskim razvojem, povečala tudi rodnost. Poseben pomen igra pri tem šola in kvaliteta šolske ponudbe. Pozitivne učinke bi prav gotovo prinesla večja povezava šole z gospodarstvom.

Formacija mladih gospodarstvenikov – Fabio Pahor

Fabio Pahor je kot mlad, a že dokaj izkušen gospodarstvenik povedal, da sta v gospodarstvu poleg kapitala izredno pomembni figura podjetnika in njegova podjetniška kultura. Na teh dveh osnovah je potem ključna igra, ki v ekonomskem svetu privede do zaželenega uspeha in razvoja. Prav zato bi morali večjo pozornost posvetiti promociji kulture podjetništva v naši družbi. Brez primerne formacije kadrov, bo katerakoli gospodarska pobuda otežena, če ne ravno zamorjena. Znotraj gospodarske igre je treba poudariti našo tradicijo, ki ni majhna in jo gre ovrednotiti, zato da bodo mladi gospodarstveniki ohranili svoje korenine na teritoriju, iz katerega so se razvili.

Razvila se je nato krajša debata, v katero so posegli nekateri udeleženci seminarja. Boris Peric, predsednik družbe KB 1909, je poudaril, da je danes podjetnik tisti, ki združuje in upravlja resurse ter tako ustvarja dodano vrednost. To mora opraviti v razponu med globalnim tržiščem in lokalnim teritorijem. Glede gospodarstva, pa si mora naša narodna skupnost ustvariti vizijo. Proces izoblikovanja vizije bo moral iti preko posredovanja navdušenja na mladi rod. Pri tem pa je ključni izziv za zamejsko gospodarstvo združevanje. Igor Pahor je čestital izvedbi seminarja in poudaril dejstvo, da se mora tako skupno razmišljanje nadaljevati in se ukoreniniti v naše strukture. Zadnji je v diskusijo posegel ravnatelj Zadružne banke Doberdob – Sovodnje Savo Ušaj, ki je poudaril, da so bile na seminarju odkrite karte. Sedaj bo potrebno te karte igrati in iz njih iztržiti čim več, da bo v korist celotni naši narodni skupnosti.

Povzetke seminarja sta posredovala moderator Julijan Čavdek in predsednik SSO Drago Štoka, ki sta se udeležencem zahvalila za sodelovanje in prisotnost ter poudarila, da je treba sedaj od razmišljanja preiti h konkretnim dejanjem.

Julijan Čavdek

Z leve: Jože Šušmelj, Zorko Pelikan, Rudi Pavšič, Drago Štoka, Fabio Pahor in Marko Pisani (foto JMP)

Foto JMP

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 26. februarja, ob 14. uri.

Sveta dežela, prekleta dežela (4)

"Zjutraj se pogledam v ogledalo, pa ne vem, kdo sem!"

Vnet pogovor na ploščadi pred zidom objokovanja

Dvojnost Svete dežele: Izrael ali Palestina?

Izrael oziroma ozemlje današnje Palestine je med "najsvetejšimi" kraji na svetu. Gre za območje, kjer sobivajo tri monoteistične verstvi, ki so oblikovale in postavljale smernice precejšnjemu delu sveta. In predvsem, zelo zanimivo je dejstvo, da je na tem območju soočanje treh verstev še bolj nagneteno v enem samem mestu, v Jeruzalemu. Tam lahko namreč v starem delu mesta peš, v zračni razdalji nekaj sto metrov, obiščemo cerkev Božjega groba, ki naj bi bila zgrajena na kraju, kjer je bil pokopan Jezus Kristus, Zahodni zid oz. Zid objokovanja, najsvetejši kraj za jude, ter mošejo Al Aqsa, drugi najsvetejši kraj za muslimane.

Dialog po arabsko

Ironija usode je, da je muslimanska mošeja Al Aqsa le kakih 100 metrov za Zidom objokovanja, na območju Tempeljske ploščadi. Na Tempeljski ploščadi sta bila postavljena oba svetopisemska judovska templja. Drugi je bil porušen leta 70 po Kr. Od tega templja je ostalo samo zahodno obzidje, ki ga danes poznamo kot Zid objokovanja. Tam Judje objokujejo padec drugega templja in hkrati molijo za prihod Mesije: takrat naj bi prav na Tempeljski ploščadi zgradili Tretji tempelj. Na istem območju je zrasla mošeja Al Aqsa, ker je to območje sveto tudi za ves islamski svet. Ob Al Aqsi stoji namreč t. i. Omarjeva mošeja, ki je za muslimane kraj, od koder je Alah poklical v nebo Mohameda. Omarjeva mošeja je znana tudi kot Kupola na skali in je posvečen kraj še za jude in kristjane. Objekt namreč krasi ogromna zlata kupola, pod katero je skala, kjer naj bi Abraham moral žrtvovati sina Izaka. Tempeljska ploščad je zadnjih nekaj let zaprta za vse nemuslimane. Težko je "od zunaj" razumeti, kako je sploh mogoča taka geografska spojitev največjih monoteističnih verstev. Naenkrat namreč lahko z enim samim pogledom zajameš simbole večtisočletnih kultur in različnih svetovnih tradicij. Vse skupaj je tako blizu, da si sam ne moreš predstavljati. Najsvetejši judovski kraj je na istem koščku zemlje kot drugi najsvetejši muslimanski. Dejansko sta povezana.

Taksist Sulejman - služba je za Palestince večkrat prava redkost

Ko gledaš Zid objokovanja in poslušaš množične molitve ob branju Tore, imaš pred sabo, le dobrih sto metrov zadaj, tudi minaret, s katerega se oglaša mujezin. Neverjetno!

Tudi ljudje so, kljub globokemu sovraštvu, ki jih ločuje, vezani drug na drugega: Jeruzalem je tudi glede tega zelo emblematično mesto. Vsi ga imajo za svojo prestolnico. Izraelci govorijo o združenem in enovitem Jeruzalemu kot glavnem mestu Izraela: to določa specifični zakon, Jerusalem law, ki je bil sprejet v Knessetu leta 1980. Hkrati so tudi Palestinci že razglasili Vzhodni Jeruzalem (s starim mestom ter mošejo Al Aqsa in torej tudi s Tempeljsko ploščadjo in Zidom objokovanja) za prestolnico Palestinske države. To je seveda v nasprotju s principom Združenega in enovitega Jeruzalema, na katerega se sklicujejo Izraelci. Pravzaprav številne države ne priznavajo izraelskega "*Jerusalem law*" in imajo zato svoja diplomatska predstavništva po drugih mestih, predvsem v Tel Avivu.

Shizofrenija

Politični del zgodbe je zelo zapleten in nejasen za vse zunanje opazovalce. Še bolj pa mora biti za ljudi, ki tamkaj živijo. Oni so sicer v tem okolju rojeni, s tem okoljem pa morajo sobivati in se v njem znajti. Zelo jasna, čeprav tudi zelo cinična je bila opredelitev, ki jo je o sebi dal mag. Wadie Abunassar, logistični vodja obiska papeža Janeza Pavla II. v Sveti deželi. "Glejte", nam je z ironično zaupljivostjo skoraj prišepnil, "jaz se vsak dan pogledam v ogledalo in se vsakič sprašujem, kdo sem. Težko bi se definiral, skoraj nekoliko shizofreno. Naj začnem: po veri sem katolik, po narodnosti Arabec, po državljanstvu pa Izraelec. Koga torej jaz vsako jutro vidim v ogledalu? No, to ni samo moja težava, to je splošni problem tukajšnjih ljudi". Pa da ne bo pomote, do takih zapletov ne prihaja samo med različnimi verstvi. Tudi znotraj ene same veroizpovedi vlada velika heterogenost. Vzemimo npr. kristjane v Betlehemu, mestu Jezusovega rojstva, ki je danes pod upravo Palestincev. V Betlehemu se v cerkvi Jezusovega rojstva, na kraju, kjer naj bi pred več kot 2000 leti stala revna staja, v katero sta se zatekla Marija in Jožef in v kateri se je rodil Jezus, praznujejo trije božiči. Prvi je katoliški Božič, ki se praznuje 25. decembra, drugi je pravoslavni, ki ga verniki po našem koledarju praznujejo 6. januarja. Ob teh dveh obstaja še tretji Božič, ki ga 18. januarja praznujejo armenski kristjani. Da lahko praznujejo po svoje, morajo namreč počakati konec vseh pravoslavnih praznovanj. Zanimivo je tudi to, da stojita nad krajem, kjer naj bi bil hlevček Jezusovega rojstva, dve cerkvi: grško-pravoslavna (bolj znana kot cerkev Jezusovega rojstva) in katoliška cerkev sv. Katarine, ki je na pravoslavno skoraj prilepljena.

Betlehem - izpraševanje na kontrolni točki

Betlehem, zaprto mesto

Betlehem je danes zaprto mesto, v katerega je prepovedan vstop za izraelske državljane. Od leta 1995 je prešel pod palestinsko upravo. V Betlehemu živi danes 45 tisoč ljudi. Dobra tretjina je kristjanov, predvsem arabskih kristjanov. 5 tisoč je katoličanov, 5 tisoč pravoslavcev, 2 tisoč protestantov, ostali pa pripadajo drugim vejam krščanstva.

Betlehem je po besedah tamkajšnjih prebivalcev danes obubožano mesto, vsi se morajo spopadati z velikimi ekonomskimi težavami. To, kar je mag. Abunassar pripovedoval v ciničnem tonu o shizofreni osebnosti, nam je v dramatičnih in zelo resnih tonih pojasnjeval Samir, arabski kristjan, ki je v Betlehemu turistični vodič. Samirjevi predniki so zgodovinsko doma iz Jemna, a njegova družina živi na območju Palestine že dalj časa. "Mi smo obsojeni na to, da živimo samo v Betlehemu", nam je dejal, "ne pustijo nas iz mesta. Kontrolne točke in zid okoli mesta so nas spravile v zelo slabo situacijo. Za tem obzidjem smo ujeti, zelo redki dobijo dovoljenje za izhod". Prebivalci Betlehema, ki lahko zapustijo mesto, so v glavnem tisti, ki imajo službo zunaj mesta samega. Po Samirjevih besedah pa so ti primeri zelo redki. "V Betlehemu je uradno 65% raven brezposelnosti. To je velika tragedija: ljudje obubožajo, ker nimajo službe", nam je pojasnjeval Samir in nadaljeval: "Zaposlenih je torej 35 % prebivalcev. Od teh je 7% industrijcev in podjetnikov, torej ljudi, ki se lahko preživljajo. Ostali so delavci, v veliki večini neredno plačani delavci". Kaj pa prihodki? Od česa sploh živi Palestina? "Turizem. Zelo pomemben je dotok turistov", je plastično orisal stanje dežele in njene potrebe naš sogovornik, "za Palestino pomeni turizem 20% vseh prihodkov". Ob tem je obmolknil, se zamislil in še bolj otožno nadaljeval: "Tukaj v Betlehemu vas, turiste, še bolj rabimo. Vi ste 80% delež prihodkov našega mesta. Če vi ne boste prihajali k nam, bomo mi umrli"! je že skoraj s solzami v očeh sklenil Samir. Dotaknil se je tudi tematike veroizpovedi: "Sam sem kristjan", nam je priznal, "a v zadnjih letih se je zaradi dnevnih političnih dogodkov iz Betlehema odselilo 3000 kristjanov". Kljub vsemu temu je bil njegov poslovilni pozdrav zelo spravljiv do vseh ljudi in zelo ganljiv: "Zdaj vi odhajate, a prosim vas, molite tudi za nas. Spomnite se tudi nas v svojih molitvah, saj smo navsezadnje vsi Abrahamovi sinovi. In vrnite se v Betlehem! "

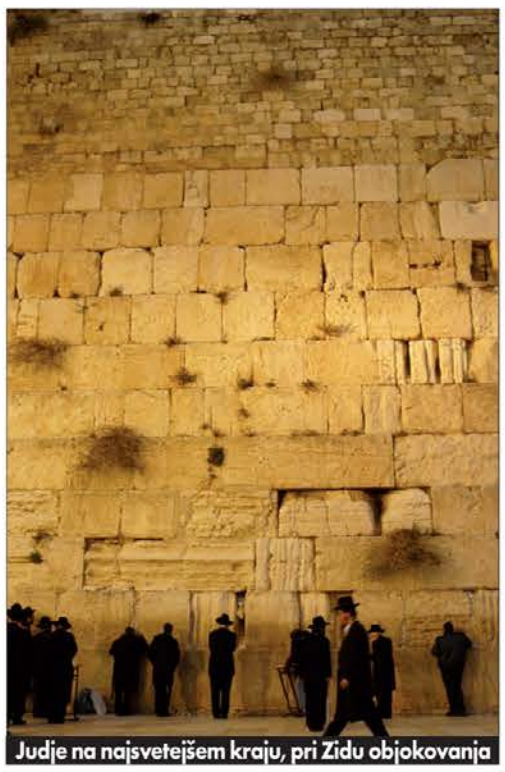
Judje na najsvetejšem kraju, pri Zidu objokovanja

/ dalje

Andrej Černic

32. izvedba lonjerske kolesarske dirke

Največja športna prireditev v priredbi naših društev

Nastopil je čas vsakoletne fascinantne lonjerske kolesarske dirke. 32. izvedba tega velikega športnega dogodka pri nas bo na sporedu v nedeljo, 2. marca, po cestah tržaške in goriške pokrajine. Trofejo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji prirejata, kot znano, naša športna krovna organizacija in lonjerski Kolesarski klub Adria. Na tekmi, ki vsako leto na prvo nedeljo v marcu odpira kolesarsko sezono v severovzhodni Italiji in že od svojega samega začetka zavzema mednarodno razsežnost, smejo nastopati amaterji kategorije elite, mlajši od 23 let. Formalno to niso poklicni kolesarji, dejansko pa gre za mlade upe, ki so tik pred preskokom v profesionalizem. Zadnji tovrstni primer je bil Slovenec Simon Špilak, ki je na Trofeji ZSŠDI večkrat vozil v ospredju, letos pa je iztržil pogodbo pri italijanskem poklicnem moštvu Lampre.

Dirka, ki je vključena v koledar mednarodnih tekmovanj Evropa Tour (kategorija 1.2), je po Italiji izjemno cenjena. Zmaga na zadnjih šestih izvedbah in na enaindvajsetih od zadnjih dvaindvajsetih je namreč ostala v državi. Roke v znak zmagoslavja so pred kamnolomom Faccanoni nad Lonjerjem med drugimi dvignili poznejši šampioni, kot so Maurizio Fondriest, Fabio Baldato, Biagio Conte, Fabio Casartelli, Giuliano Figueras in Alessandro Ballan, lani pa je v sprintu prevladal sosed iz Veneta Simone Ponzi, ki je nato postal tudi državni prvak Under 23 in bo predvidoma tudi tokrat med protagonisti. Tekmovanje je hkrati zelo zanimivo za tuje kolesarje. Letos bo nastopilo 196 kolesarjev, tekmovalo bo 25 ekip (za prijavo pa je zaprosilo skoraj še enkrat toliko moštev, toda po pravilniku več kot dvesto udeležencev ne smejo sprejeti) iz enajstih držav pretežno srednje in vzhodne Evrope: Italija, Slovenija (ki še čaka na prvo zmago v Lonjerju), Avstrija, Hrvaška, Srbija, Madžarska, Češka, Slovaška, Nemčija (po več letih odsotnosti), Poljska in Republika San Marino. Pred dvema letoma je bil v snežni ujmi na cilju drugi celo tekmovalec iz Brazilije. Na dlani je torej, da je dirka tudi tržno vse bolj zanimiva za številne pokrovitelje in oglaševalce.

Na predstavitveni novinarski konferenci v športno-kulturnem središču v Lonjerju so tudi letos (in ne samo zaradi bližajočih se volitev) organizatorje počastile s svojo prisotnostjo številne politične in športne oblasti, kar kaže, da je prireditev ugledna in močno vraščena v družbeno tkivo. Priprave nanjo potekajo dejansko celo leto, poleg celotne vasi se na dan dirke angažira kakih 250 prostovoljcev. Kot so povedali predstavniki vsedržavne kolesarske zveze, ekipe in posamezniki nestrpno pričakujejo lonjersko tekmo, kjer jih čakajo prestižna konkurenca, veliko gledalcev ob vsakem vremenu (lani je bilo krasno spomladansko sonce, pred dvema letoma pa prava epska kalvarija v snežnem metežu) in prilagojena, zahtevna in spektakularna proga.

Tudi letos bodo udeleženci vozili po novi trasi, ki so jo prvič predstavili v lanski izdaji 2007, ko so prireditelji pripravili tudi knjigo o tridesetletnici dirke: ogrevanje iz Lonjerja v Trst, uradni start ob 13. uri iz Barkovelj, sestop na Goriško do Sovodenj in vrnitev v Trst z zaključno krožno progo (4X12,5km), ki predvideva slikovit spust po Bošketu, vzpon po parku nekdanje svetoivanske umobolnice ter običajni cilj rahlo navkreber. Tudi letos bo možno spremljati dirko v živo, kilometer za kilometrom, preko spletnega prenosa po internetni strani www. slosport. org neutrudnega novinarja Branka Lakoviča.

HC

HOKEJ IN LINE

A1 liga: Polet Kwins Zadružna kraška banka - Milano Rams 8:1

NOGOMET

Elitna liga: Juventina - Azzanese 0:2, Torviscosa - Vesna 1:0

Promocijska liga: Kras Koimpex - Pro Gorizia 0:1

1. amaterska liga: Sovodnje - Ponziana 2:3, Primorje Interland - Turriaco 0:2, Villesse - Primorec 3:2

2. amaterska liga: Zarja/Gaja - Lucinico 1:0, Piedimonte - Breg 2:0

3. amaterska liga: Mladost - CGS 1:1

KOŠARKA

C liga: Bor Radenska - Spilimbergo 73:77

C2 liga: Jadran Mark - Muggia 76:64

D liga: Don Bosco - Breg 77:88, Kontovel/Sokol - Poggi 70:78

ODBOJKA

Moška C liga: Buia - Sloga Tabor Televita 3:1, Natisonia - Soča ZBDS 3:0, Vivil - Val Imsa 3:0

Ženska C liga: Sloga List - Teor 3:0

Moška D liga: Olympia Tmedia - San Quirino 3:0, Pallavolo Trieste - Sloga 2:3

Ženska D liga: Kontovel - Bor/Breg 3:2, Cervignano - Govolley Kmečka banka 3:2

TRST Kulturni dom

ZKB je predstavila bilanco družbenega učinka

Zadružna kraška banka je leta 2007 lokalnim skupnostim namenila 544.000 evrov, v letu 2006 pa so prispevki znašali 405.000 evrov, kar pomeni 74 odstotni porast v samih treh letih. Največji odstotek socialne bilance je ZKB namenila športnim (42%) in kulturnim (30%) dejavnostim. Podpora ZKB je šla hkrati tudi šolskemu (8%) in gospodarstvenemu sektorju (9%), 8% delež pa je openska bančna ustanova namenila socialnim dejavnostim. V času torej, ko se banke združujejo, se ZKB vse bolj razpreda po svojem ozemlju in krepi kakovost svojih storitev: to je med drugim določeno tudi v njenem statutu, po katerem mora ZKB postati 'krajevna in povezovalna banka'.

Podpredsednik Adriano Kovačič (foto KROMA)

Tako je dejal podpredsednik ZKB Adriano Kovačič na slavnostni predstavitvi Bilance družbenega učinka ZKB, ki je bila v nedeljo, 24. februarja, v Kulturnem domu v Trstu. Glavni namen prireditve je bila predstavitev temeljitega seznama številnih sponzorstev, s katerimi družbeno tkivo tržaške pokrajine pretežno slovenskega, pa tudi italijanskega porekla, raste in se razvija. "Filozofija 'daš-dam', po kateri se ravnamo, je vedno bolj cenjena. V svojih nagovorih pogosto omenjam, da sta tipično bančno poslovanje in socialno delovanje banke tesno povezana. Naši ljudje se prepoznavajo v teh, nekoliko drugačnih, bančnih načelih. V zadnjih letih beležimo visoko porast našega delokroga in obenem tudi našega dobička, kar nam istočasno in tudi posledično omogoča veliko večjo razpoložljivost, namenjeno družbenemu delovanju", je dejal predsednik bančne ustanove Sergij Stančič v svojem pozdravnem nagovoru. Ravnatelj ZKB Aleksander Podobnik pa je razčlenil socialno dejavnost banke v korist članom in sodelavcem. Ravnatelj je navedel podatek, ki priča o porastu članstva za 18%; na koncu leta 2007 je število članov poraslo na 1480. Hkrati je izrazil tudi zadovoljstvo, da je lanska naložba, namenjena izobraževanju osebja, dosegla več kot 500 delovnih dni. O uspešnosti poslovanja banke pričajo sami podatki. "V tem času nas še posebej označuje zelo hitra dinamika posojil. Leta 2007 je absolutna rast le-teh znašala 30,78 milijonov evrov in to s financiranji, ki so bila v celoti namenjena krajevnemu gospodarstvu. V zadnjih treh letih so dodeljeni krediti narasli na 48,68%. Drugo pomembno dejstvo je tudi porast števila strank", je dejal Podobnik.

Foto IG

O vraščenosti ZKB v krajevno tkivo – tako na družbenem kot tudi gospodarsko – institucionalnem nivoju – so pričali številni gostje, ki so s krajšimi nagovori čestitali bančnim upraviteljem za uspešno poslovanje in za pozornost, ki jo ZKB namenja teritoriju. Deželni odbornik Roberto Cosolini je spregovoril o doprinosu, ki ga je ZKB namenila deželni družbi Friulia, in o hvalevredni potezi, s katero ZKB namenja posojila tudi začasnim delavcem, se pravi večinoma mladim: "Vaša dejavnost", je sklenil deželni odbornik, "temelji na načelu socialne odgovornosti in razvoja krajevnega gopodarstva". Vladni podtajnik Miloš Budin je opozoril na možnost, da bi ZKB nudila svojo strokovnost tržiščem vzhodne Evrope, "saj je dvojezično poslovanje v tem prostoru izhodišče za globlje dojemanje kulturnih in gospodarskih dinamik širšega kova". Ettore Rosato pa je povedal, da je ZKB ustanova, ki svojo pozornost posveča tudi odrinjenim slojem naše družbe, "kar je spričo vse večje zadolžitve italijanskih družin zelo hvalevredno". Generalni konzul RS Jože Šušmelj je med drugim spomnil, kako si ZKB odpira pot tudi na slovensko obmejno tržišče. Kotalkarica Tanja Romano pa je opozorila na nenadomestljivo vlogo, ki jo ZKB ima pri spodbujanju športnih dejavnosti, ne nazadnje bi tudi sama "brez podpore ZKB, ne dosegla tako vrhunskih rezultatov".

Predsednik Sergij Stančič (foto IG)

Ravnatelj Aleksander Podobnik (foto IG)

Na nedeljski prireditvi je bil tudi krajši kulturni program, ki so ga sooblikovali člani pevske in plesne skupine Stu ledi in duo kirata-glas Marko in Martina Feri. V drugem delu programa je predsednik ZKB Stančič predstavil še načrt Voda. Gre za pobudo, s katero želi ZKB pod zelo ugodnimi pogoji financirati popravilo starega oz. gradnjo novega vodnjaka oz. zbiralnika deževnice do maksimalnega zneska 25 tisoč evrov z obrestno mero Euribor na 6 mesecev z dodatkom 0,5% spreada. "Maksimalno trajanje kredita je 15 let, aplicirani stroški znašajo 1% podeljenega kredita, vendar prvim desetim prošnjam te komisije ne bomo zaračunali", je dejal Stančič. Podoben pokrajinski načrt, ki želi potencirati vodne vire za potrebe kmetijstva in civilne zaščite, je orisal podpredsednik tržaške pokrajine Walter Godina.

IG

Nova Gorica

Se parkirni kaos v mestu umirja?

V drugi polovici februarja je zemljiški spor med novogoriško občino in družbo SGP Gorica prerasel v pravo malo vojno na ulici. Po tem ko je družba SGP že pred časom zaprla najprej prvo, potem pa še drugo garažno hišo na Ulici Gradnikove brigade, so v ponedeljek, 18. februarja, razmere še zaostrili in zaprli še dve zunanji parkirišči. Kot razlog za to je direktor družbe SGP Miha Šegula navedel nepripravljenost občine na pogajanja o ureditvi razmer. Na občini so se namreč na zaporo obeh garažnih hiš odzvali z ureditvijo zasilnih parkirišč na travniku med Ulico Gradnikove brigade in Kidričevo ulico, zaradi česar so jih v družbi SGP prijavili inšpekciji, češ da gre za črno gradnjo. Zapora zunanjih parkirišč, na katerih so začeli takoj pobirati parkirnino, je razkurila okoliške stanovalce, na hrbtih katerih se že dober mesec lomijo kopja v sporu med občino in družbo SGP in so prisiljeni že ves ta čas uporabljati vso domišljijo, da najdejo prosto parkirno mesto. Prišlo je tudi do nekaj manjših incidentov, v katerih so se besedno, pa tudi fizično soočili najbolj razgreti stanovalci in pobiralci parkirnine ter varnostniki, ki jih je najela družba SGP. Policisti so morali v ponedeljek in torek, ko je bilo vzdušje najbolj naelektreno, kar nekajkrat ukrepati, krajane pa je zelo razburila novica, po kateri naj bi med enim od incidentov policist na enega od stanovalcev spustil službenega psa.

Na novogoriški občini so v torek pripravili novo novinarsko konferenco o problematiki parkiranja v mestu in o sporu z družbo SGP. Znova so poudarili, da segajo korenine zemljiškega spora v obdobje med leti 1993 in 1997, ko se je na podlagi zakona o lastninjenju družba SGP Gorica v zemljiško knjigo vpisala kot lastnica zemljišč javne infrastrukture. Gre za več kot 150 tisoč kvadratnih zemljišč v mestu, med katerimi so tudi pločniki, zelenice in parkirna mesta. Novogoriška občina je v tistem času naredila napako, ker omenjenih zemljišč ni vknjižila kot javno dobro, spor pa se je zaostril v lanskem letu, ko je družbo SGP prevzelo sedanje vodstvo, ki naj bi za zamenjavo omenjenih zemljišč zahtevalo kar deset milijonov evrov. "Za občino to ni sprejemljivo. Ne moremo kupiti nečesa, kar je ukradeno oziroma naše. Gre za izsiljevanje", je bil jasen Brulc in znova poudaril, da na občini izkoriščajo vsa pravna sredstva, ki so jim na voljo. K aktivnejši udeležbi pri reševanju parkirnega kaosa pa je pozval tudi upravitelje stanovanjskih blokov, krajevno skupnost in stanovalce. "Več ko bo tožb, večja je možnost, da se zadeva ugodno reši", je še poudaril.

Brulc je povedal tudi, da je o sporu v pismu obvestil predsednika vlade Janeza Janšo in ga pozval, naj naredi vse, kar je v njegovi moči, da se pospeši pravne postopke in čim prej razreši nevzdržno stanje. Izrazil je tudi prepričanje, da gre za nadaljevanje zgodbe o tajkunih, pri čemer pa ne gre samo za denar, ampak tudi za pojav nemirov na ulici, kar je še posebej nevarno.

Še isti dan se je s skupino mestnih svetnikov in predstavniki stanovalcev sestal direktor družbe SGP Miha Šegula in rezultat pogovorov je bil, da so po sestanku v znak pripravljenosti na pogajanja umaknili pobiralce parkirnine in varnostnike z zunanjega parkirišča ob garažni hiši na Gradnikovi ulici.

V sredo popoldne je v veliki dvorani novogoriške mestne občine potekal zbor krajanov Ulice Gradnikove brigade. Udeležba je bila tako množična, da so ostali številni pred vhodnimi vrati v dvorano. V razpravi je bilo slišati številne kritike, zbrani pa so iskali predvsem odgovor na vprašanje, kdo je kriv za aktualne razmere. Nekateri so krivili nekdanjo, drugi sedanjo občinsko oblast, spet tretji sodišče, pa družbo SGP, precej pikrih pa je bilo izrečenih tudi na račun dela policije, ki po mnenju krajanov ob incidentih ni ukrepala tako, kot bi morala. Zbor se je končal z zbiranjem podpisov stanovalcev za tožbe, na podlagi katerih naj bi prišlo do rešitve parkirnega kaosa v mestu. Ker so imeli krajani možnost izbirati med različnimi odvetniki oziroma odvetniškimi družbami, je bilo med njimi slišati tudi očitke, češ da se je vse skupaj sprevrglo v odvetniško tržnico oziroma, da so se v reševanje spora vmešali tudi tisti, ki v tem vidijo priložnost za nabiranje političnih točk.

V četrtek dopoldne so iz družbe SGP poslali sporočilo za javnost, v katerem so znova izrazili željo po pogajanjih z občino glede zemljišč oziroma pripravljenost za dialog in rešitev spora. Poudarili so tudi, da je na potezi občina. Istega dne je zasedal novogoriški mestni svet, ki je imenoval komisijo za pogajanja z družbo. V njej sta poleg sedmih mestnih svetnikov tudi dve predstavnici stanovalcev in predstavnik krajevne skupnosti. Omenjena komisija naj bi k pogajanjem z družbo pristopila takoj, ko slednja neha s pobiranjem parkirnine na vseh zunanjih parkiriščih in v obeh garažnih hišah v mestu. Ob koncu tedna je bilo vzdušje na Ulici Gradnikove brigade precej bolj umirjeno. To, da se je reševanje spora z ulice končno preselilo za pogajalsko mizo, je prvi korak k ureditvi razmer, kljub temu pa je do tja še dolga pot, na njej pa je še precej ovir, nevarnih ovinkov, spolzkih odsekov in padajočega kamenja.

Nace Novak